

Izjava ob 4. zjutraj.

Stane mesečno Din 25.—, za in-
sestavno Din 40.— neobvezno.

Oglas po tarifi.

Uredništvo:

Ljubljana, Knafova ulica št. 5/L
Telefon št. 2072 in 2044, ponoči tudi
št. 2034.

Rekopisi se ne vračajo.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravištevno: Ljubljana, Prešernova

ulica št. 54. — Telefon št. 2036.

Inzeratni oddelki: Ljubljana, Prešernova

ulica št. 4. — Telefon št. 2497

Podružnice: Maribor, Aleksandrova

št. 23 — Celje, Aleksandrova cesta

Račun pri poštnem črt. zavezu: Ljubljana št. 11.848 — Praha číslo 78.180
Wien, Nr. 305.441.

Ljubljana, 14. aprila.

Moj velikonočni uvodnik o globljih vzrokih današnje politične krize v Jugoslaviji, je, akoravno je bil napisan brez polemične namere, zadet na levi in desnici. V celnem članku sem se držal naše stare linije, da kljub vsem razločanjem ostanemo verni svojim jugoslovenskim idealom, in sem opozarjal na vzgled iz zgodovine drugih narodov, kjer se je edinstvo ustvarjalo še v hujših bolečinah. Moj članek je bil namenjen resnim in objektivnim srbijskim krogom, kot poziv, naj naše borbe ne sodijo in ne obsojajo površno, temveč ji iščejo globlje razloge. Centrala naj kulturnemu zapadu države ne vsiljuje upravnih in kulturnih metod Orijenta, prizna naj in uvidi, da na polju uprave in gospodarstva ne more biti iztok vzor Zapadu in naj iz tega potegne potrebne konsekvence v vsem državnem življenju.

«Trgovinski glasnik», ki očitno ni čital čezga članka, temveč je nekaj citatov, je brez vsake potrebe užaljen. «Ex oriente lux» naj velja za druga polja, za našo administracijo in ekonomski napredek pa se mi že zdi, da se brez sramote lahko odločimo za Evropo, sicer se sami izločimo iz konkurence. Kakor Orijent ni Srstvo, tako zapad ni Avstrija, to bi bil «Trgovinski glasnik» moral imeti pred očmi. Pa tudi Jugoslovenstvo ni Avstrija, kakor mu to podtikajo mnogi Srbijski. Jugoslovenstvo je bilo smrt in negacija tiste Avstrije, ki je ogrožala našo svobodo. Treba je, da si končno enkrat srbijska inteligenca začne odgovarjati na vprašanje, kaj si predstavlja, kadar govori o narodnem edinstvu. Čim bo v tem oziru jasneje mislila, bo razumela naš jugoslovenski program, ki ne zanika niti Srstvo, niti Hrvatstva, niti Slovenstva, a dela na obstoječih temeljih naprej in gradi skupno nacionalno zavest, ki ji drugi nimajo poguma dati imena, mi pa jo imenujemo jugoslovenstvo.

«Trgovinski glasnik» namiguje o tujem kapitalu v zapadnih krajih države. To je vprašanje zase. O tej stvari se je treba pogovoriti pač na drugem mestu, želim bi samo bratom Srbijsancem, da znajo tako žilavo braniti nacionalni značaj in socialne interese, kakor to znajo Slovenci. Ne bojmo se tujega kapitala, dokler sami ne zmremo svojega, a sližimo se v obrambnih ukrepih, da ne bo sesal prekomernih obresti iz naših prirodnih bogastev in naše delovne roke.

«Trgovinski glasnik» me opozarja, da sem se sam boril proti Avstriji. Res je, in če bi imel še enkrat živeti, ne bi za trenutek okleval storiti isto in brez pogojno dati poslednjo žrtev za našo državo, čeprav bi naprej videl vse grozote nesposobnosti, nebratskega ponašanja, hegemonizma in pokvarjenosti, ki nam tako strašno grenijo radost naše svobode. Zato se pa nič ne obotavljam reči, da mnogi bratje Srbijsanci žal verno posnemajo ono, kar je bilo na Avstriji slabega, kar je pa bilo dobrega, (in to je ravno v administraciji in celo v gospodarskem delu za povzdigo ljudstva) tega nečemo videti.

Bilo bi jako umestno, da ugledni «Trgovinski glasnik» prečita ves moj članek. Ker mi je znano, da je ravno ta list po nazorih o upravi in gospodarstvu nam jako blizu in ga zaradi tega vsi radi čitamo s pridom kot najboljše gospodarski dnevnik, sem siguran, da bo kmalu spoznal pravilnost mojega apela, naj bratje Srbijsanci vsaj v upravi odpro duri Evropi in zapadu in nam ne vsiljujejo svojega sistema uprave in civilizatoričnega dela. Slovenija pod blagoslovom tega zapada je vzor, kako se na siromašnih in kršnih tleh z marljivim in smotnim delom lahko preživlja narod napredneje nego v blažjenih vzhodnih krajih, ki jim je dala priroda vse, a metode dela niso več primerne za današnje dobo.

Če je moj članek kaj doprinesel, da širša javnost objektivno proučuje globlje vzroke postanka KDK in njene borbe, sem le zadovoljen, ker vem prav dobro, da jih je med Srbijsanci na tisoče, ki prav tako s trepetajočim srcem zasledujejo tragično borbo, v kateri vsi krvavijo, borbo, ki je najtežja onim, ki so v vsaki svoji žilici prepojeni z zavestjo bratstva in edinstva.

Glasilo SLS s trumfom povdaja, da je moj članek preklek centralističnega unitarizma in našega programa sploh. Dr. Žerjav je po mnenju katoliškega dnevnika prej bil za orijentalne razmere, proti slovenskim itd. To smo že sto in stokrat čitali, da se je res treba čuditi vztrajnosti, s katero se ponavlja obrabljena laž. Lahko bi citiral vse svoje govore od volitev v ustavotvorno skupščino naprej; skozi nje vse se vije kakor rdeča nit zahteva po decentralizaciji in dekoncentraciji. Vprašali bi lahko tudi, kje je danes klerikalni avtonomizem? Kateri sistem pravkar podpira SLS, ko se je podredila radikalom? Mislim, da gremo preko otročje zlobnega silkanja SLS lahko mirno svojo pot naprej. Strup, ki ga ta najeta

„Bremen“ dosegla Ameriko!

Vsi trije letalci živi in zdravi

Nemški letalci so vendarle pristali na ameriškem ozemlju. — Lahka poškodba letala. — Velika radost nad posrečenim poletom. — Priprave za svečan sprejem v Newyorku

Letalo, ki je doseglo Ameriko, je pristalo na obali Labradorja, na pustem otoku Greenly Island. Dosele poročila še ne označujejo natančneje lego tega otočka. Iz navedb pa je jasno, da ni v območju Nove Fundlandije, ker ta ne spada v področje Kanade, nava pa se izrecno, da je letalo pristalo na ozemlju, ki pripada Kanadi. Ladja, ki plove na pomoč letalcem, se mora po poti boriti z ledom.

Na osnovi vsega tega se more sklepati, da je Greenly Island na severovzhodni obali Labradorja, ki ima tako hladno in neugodno podnebje, da je v tej dobi leta še vedno težko dostopna. Letalo je tedaj zašlo precej bolj proti severu, nego bi mu bilo treba.

London, 14. aprila (lo.) Vest, da je pristala »Bremen« srečno na osamljenem otoku Greenly Island, potem, ko je v težkih razmerah, prvo preletelo atlantski Ocean od vzhoda do zapada, je bila tukaj sprejeta z velikim zadoščenjem. Listi z veliko prisrčnostjo povdarjajo pogum in vztrajnost nemških letalcev in načelnika irskega letalstva. Takoj, ko je kanadska vlada zvedela, da so bili letaci prisiljeni pristati na tej neobljudeni obali, je odredila parniku »Montcalm«, ki je patroliral v zalivu Saint Lawrence, da odpluje na lice mesta in vzame na krov letalce. Davi zgodaj je bil »Montcalm« oddaljen kakih 200 milj od Greenlyja. Zaradi velike množine ledu parnik počasi napreduje.

Berlin, 14. aprila (be.) Pri pristanku na Greenly Islands se je zlomil letalu »Bremen« propeler. Letalo se je moralo boriti na svojem poletu z megle in z močnimi vetrovi. Otok, na katerem je pristalo letalo, ima le 14 prebivalcev in je še vedno pokrit z ledom. Letalci so gostje čuvalja svetilnika. Kakor poročajo iz Newyorka, namerava pilot Melchior z letalom »Hertha Junkers« poleteti letalcem na pomoč. Predsednik Hindenburg je odposlal pilotu Koehlu čestitko.

Queenbec, 14. aprila. Dočim se je moglo po prvih vesteh sklepati, da so poškodbe letala »Bremen« take, da se bo dogle hitro popraviti in da bo moglo letalo nadaljevati svoj polet, pravilo zadnje vesti, da so poškodbe mnogo večje, kakor se je prvotno mislilo in da se bo mogel polet nadaljevati še za nekoliko dni. V zadnjem delu poleta je letalce v orientaciji zelo ovirala megla, ki je zakrivila, da so morali letalci skozi štiri ure iskati pot.

Berlin, 14. aprila s. Vest, da se je »Bremenu« posrečil polet. Je seveda v Berlinu povzročila veliko radost, ki je tem večja, ker so včerajšnje vesti skoraj vzele vsako nado. V strokovniških krogih se visoko ceni uspeh letalcev in letala, roga, ki so jo preleteli, znaša približno 3500 km. Ako se hoče doseženi uspeh pravilno oceniti, se morajo upoštevati še velikanske težave vremena in nasprotnih vetrov.

Dublin, 14. aprila s. Vsa Irska slavi uspeh polet nemških letalcev, katerega se je udeležil, kakor znano, tudi vrhovni poveljnik irskega letalstva Fitzmaurice. Predsednik Cosgrave je izjavil, da je srečen, da so pogumni možje dosegli Ameriko. V Dublinu so se danes vršile velike manifestacije.

Ottawa, 14. aprila s. (Ob 11. ameriškega časa.) Kanadska vlada je dobila od brzojavnega urada v Quebecu vest, da se mora pričakovati prihod »Bremena«, ki bo do popoldne reparirana in bo nadaljevala svoj polet. Vlada uradno meni, da je brzojavna postaja Point Amour iz svoje velike zaloge dostavila letalu potrebni bencin.

Newyork, 14. aprila s. (Ob 11.20 ameriškega časa.) Nepričakovano so se tukaj pojavili načrti, da bo »Bremen« nadaljevala svoj polet. Te vesti se sklicujejo na poročilo dopisne agenture Canadian Press, po katerem se pričakuje »Bremen« v Ottawo.

Berlin, 14. aprila s. Glede nepriznanih vesti, da bo »Bremen« nadaljevala svoj polet, izve Wolffov urad od odlične strokovnjake strani, da je reparatura letala po dosedanjih vesten docela mogoča. Očitno hočejo piloti startati z najmanjšo težo na krovu, da bodo mogli prispeti vsaj v kako večje kanadsko mesto, v katerem bi se stroj popolnoma popravil.

«družba za eksploatacijo Slovenije» brizga za hrbtom veliki armadi KDK, nas ne bo omajal v borbi za sanacijo opasno bolne, a zato še bolj ljubljene unitaristične naše države.

Dr. G. Žerjav.

Newyork, 14. aprila s. Nameravam načrt, da bo v Newyorku stacionirano letalo S 13, ki je isto kot »Bremen«, odletelo na Greenly Island se bo najbrže, po izjavi gospodične Junkers, opustil, ker so vesti o terenskih razmerah na Greenly Islandu in o vremenskih razmerah zelo neugodne. Gospodična Junkers je že stopila v stik z različnimi letalci, ki poznajo razmere v teh severnih pokrajinah in ki menijo, da bi bilo zelo nespametno izvršiti ta načrt. Vsi piloti so tudi odklonili to ponudbo. Po vesteh, ki so včeraj prišle iz Montreala, se z ozirom na nesigurne razmere branijo tudi kanadski piloti leteti v Greenly Island.

Newyork, 14. aprila s. Govorice, da bo »Bremen« še tekom današnjega dne poskušala z lastno močjo nadaljevati svoj polet v Newyork, se nocoj demantirajo. Dospel je namreč telegram, ki veli, da se ne more misliti na nadaljevanje poleta, ker je bilo letalo pri pristajanju težko poškodovano. Z ozirom na ugodna vremenska poročila je v ameriških letalskih krogih zelo znani pilot Duke Schiller Canadian Transcontinental Airway Company danes dopoldne ob 10.15 startal za Greenly Island. Schiller namerava pripeljati v Quebec vse tri preoceanske letalce.

Vsa Amerika se raduje uspeha nemških letalcev. Časopisi poročajo obširno in v vseh podrobnostih o poletu ter po večjezično usodo, ki je dopustila, da se je letalce posrečilo doseči vzhodno obalo Kanade. Za njihov sprejem se delajo velikanske priprave. Vse vodilne osebnosti so izrazile svoje veselje nad velikim uspehom. Diplomatski zastopniki Nemčije in Irske bodo skupno dočeli program za sprejem letalcev. Poleg tega nameravajo tudi nemško-ameriška društva prirediti velike svečanosti. Tudi ameriški Irci bodo dostojno pozdravili svojega pogumnega rojaka.

New York, 14. aprila s. Čeprav se še ne more ničesar reči, kdaj bodo nemški letalci dospeli v New York, se delajo velike priprave za njihov sprejem, ki ne bo nič manj svečan in prisrčen, kakor oni, ki ga je doživel Lindbergh. Značilen je optimizem ameriškega naroda, ki je bil po večini trdno prepričan, da se bo polet posrečil. »New York Times« poročajo, da je njeni redakciji sročil poklicalo 11.633 oseb, ki so hoteli vedeti o usodi letalcev. Pri poletu Lindbergha je vprašalo približno 10.000 oseb. Ameriški letalski krogi priznavajo brez ovinkov veliki uspeh. Letalec Lloyd Bennet je izjavil, da se je »Bremen« borila proti strašni premoči elementov. S tem, da je dosegla Labrador, je izvršila nekaj, kar se nikoli ni pričakovalo.

Zaleski v Rimu

Prijateljski odnosi med Poljsko in Malo antanto

Rim, 14. aprila s. Poljski zunanji minister Zaleski, ki se mudi v Rimu, je izjavil novinarjem, da je poljska zunanja politika povsem mirna. Zavedamo se, je izjavil Zaleski, da svet potrebuje miru, da se more povrniti k rednemu življenju. To potrebo čutimo mi in tudi druge države. Nato je Zaleski govoril o posameznih mednarodnih problemih, ki direktno zanimajo Poljsko. Odkar je Pilsudski prevzel vladu, so poljski odnosi do Male antante sijajni. Trgovinski promet je vedno večji. Odnosi do Litve so označeni po fazah pogajanj s to državo. Se smo oddaljili od perfektnega dozvola, vendar so prvi rezultati uspešni. Obmejni incidenti se ne pojavljajo več. Kar se tiče trgovinskega prometa s sovjetsko Rusijo, se Poljska ne vdaja prevelikim nadam. Odnosi Poljske do Male antante so dobri, ker vzdržuje Poljska boljše odnose s posameznimi državami, čeprav sama ni članica Male antante, ker je bila ta ustanovljena za posebne partikularistične svrhe. S Turčijo veže Poljsko stara tradicija. Kakor znano, ni stara Turčija nikoli priznala razdelitve Poljske. Kar se tiče odnosov do zapadnih držav, se ne sme pozabiti predvsem ponehanja napetosti z Nemčijo.

Rim, 14. aprila. o. Poljski zunanji minister Zaleski se je danes dopoldne podal v Pantheon k grobovom kraljev in k grobu neznanega junaka, kjer je pustil položiti vence. Spremljali so ga njegova soproga, poljski poslanik pri Kvirinalu in vojaški ataše. Popoldne se je na dvoru vrtil časten obed, katerega sta se udeležila tudi zunanji minister Zaleski in ministrski predsednik Mussolini. Oficijski del rimskega poseta poljskega zunanjega ministra se bo zaključil v ponedeljek zvečer. V torek pa bo Zaleskega sprejel v posebni avdijenci papež Pij XI.

Ozadje milanskega atentata

Fašistični listi valjko krivdo na komuniste in anarhiste, obenem pa namigavajo še na druge krivce. — Veličasten sprejem kralja v Rimu. — Pravi atentatorji še vedno niso izsledeni

Rim, 14. aprila. o. Ogorčenje zaradi terorističnega atentata v Milanu je dobilo jasn izraz v komentarjih fašističnega tiska, ki enodušno naglašajo, da mora atentatorje zadeti eksemplarična kazen. Mnogi listi namigavajo, da je bil atentat pripravljen v inozemstvu in ga spravljajo v zvezo s sedanjo izredno živahno diplomatsko aktivnostjo rimske vlade.

«Popolo d'Italia» ugotavlja, da ima fašizem še vedno opraviti s sovražniki, ki se niso razorožili. «Potrebno je», naglašajo list, «da vlada nadzoruje voditelje nepopustljivih sovražnikov in da preskrbi za nadzorovanje mnogih meja in ne samo zapadne meje.»

Milanski «Secolo» govori o plačani kriminalistični pristnega slovenskega (?) kova ter navezuje atentat na nedavno aretacijsko avstrijskega komuniste Schullerja, delegata izvrševalnega odbora moskovske internacionale.

Glasilo sindikatov «Il Lavoro d'Italia» piše, da policija ne zmore vsega. Oni, ki pripravljajo atentate, so v inozemstvu. Fašisti jih morajo izslediti in kaznovati. «Onega dne», piše list, «ko bo znano, da spekulacija s protifašističnimi atentati lahko pod katerimkoli nebotom obrodí bodljaj z nožem v grlo, bo spekulacija postala manj afarišasta. Še mnogo je fašistov, ki so za režim pripravljani izpostaviti se smrti in ječi.»

Kralj, ki se je včeraj še ves dan mudil v Milanu, se je danes povrnil v Rim. Prestolnica mu je pripravila veličasten sprejem. Ko je par minut po 10. uri izstopil iz vlaka, so ga pozdravili kraljica Jelena, princežinja Mafalda in Jolanda, princ Filip Hensenski ter Mussolini z vsemi člani vlade. Kralj se je takoj s svojim spremstvom odpeljal v

Kvirinal. Množina ga je burno pozdravljala. Pred kraljevsko palačo, kjer je bilo zbranih kakih 100.000 oseb, so ovacije dosegle vrhunec.

Rim, 14. aprila. s. Prvi rezultati proiskave o milanskem atentatu so prinesli dokaz, da gre za terorističen komplot. Razen v Milanu so poizvedovali tudi v Rimu in drugih mestih po sumljivih elementih. Ta poizvedovanja imajo namen dokazati, ali je atentat v zvezi z anarhisti in komunisti. Policija skoraj ne dvomi več, da je atentat delo anarhistov in komunistov. Mussolini je v stalni telefonski zvezi z Milanom. Med večernimi aretiranci je tudi anarhist Creatini, ki je intimen prijatelj Aguzzinija, ki je bil zaradi soudeležbe pri dinamitskem atentatu na kopališče Diana obsojen na 30 let ječe.

Rim, 14. aprila. s. Pri Kvirinalu akreditirani inozemski zastopniki so posetili zunanega ministra ter mu v imenu svojih vlad izrazili veselje, da atentat v Milanu ni uspel in da je bil kralj rešen. Obenem so izrazili tudi svoje sožalje zaradi nesrečnih žrtv.

Rim, 14. aprila. g. Neznana oseba v Milanu je darovala 100.000 lir za onega, ki bo izsledil milanske atentatorje.

Milan, 14. aprila. o. Izredno svečanostno se je danes popoldne izvršil pogreb vseh 17 žrtv terorističnega atentata. Pogrebni obredom v Milanskem domu, katere je opravil kardinal Tosi, so prisostvovali tudi zastopniki kralja in vlade. Pogreba se je udeležila ogromna množica prebivalstva iz Milana in bližnjih krajev. Preiskava za izsleditev atentatorjev se še vedno nadaljuje. V Comu je bil aretiran nekdo komunist iz Pesceine v Abruči, o katerem sumijo oblasti, da je v zvezi z atentatom.

Videm, 14. aprila. o. Policija je aretirala 6 komunističnih mladeničev, ki so v neki ulici trgli zastavo, razobeženo v znak radosti, da je kralj ubežal atentatu.

Stepan Stepanović bi prevzel predsedstvo vlade

Senzacionalna izjava popularnega vojvode. — Velikonočno politično mrtvilo v Beogradu

Beograd, 14. aprila r. Radi pravoslavne Velike noči je vladalo v Beogradu tudi danes popolno politično mrtvilo. Večina politikov se je razšla na svoje domove. Predsednik vlade g. Velja Vučković je odpoval davi ob 7. v Split preko Zagreba. V političnih krogih se mnogo komentirata uvodnik v današnjem »Vremenu«, kjer dr. Ninčić kritikuje znanjavo politiko sedanje vlade, ter izjava vojvode Stepe Stepanovića, da bi na izrecno kraljevo željo prevzel predsedstvo vlade. Povdarja se, da je vojvoda Stepanović mogel podati to izjavo le na gotovo pobudo.

Beograd, 14. aprila. V političnih krogih so vzbudile mnogo pozornosti izjave vojvode Stepe Stepanovića o političnem položaju v zvezi s kombinacijo, da bi bila kaka vojaška osebnost in eventuelno on sam pozvan na čelo vlade, ki naj bi uvedla politiko reda, dela, preporeda in konsolidacije v državi. Popularni vojvoda izjavlja, da mu v

tem pogledu doslej ni bilo še ničesar ponudeno in da tudi dvomi nad tako pomudbo, ker še niso vse parlamentarne kombinacije izčrpane ter jih obstoji še zelo mnogo. Ako pa bi nastal tak položaj, da bi bila njegova oseba neobhodno potrebna, bi prevzel vodstvo vlade, samo na ljubo vladarju in narodu. Če bi se pokazala potreba bi prevzel na vladarjevo željo in v korist naroda v svojih visokih letih tudi to nehlajžno nalogo.

Izjava sivobralega vojvode je vzbudila v javnosti tem večjo pozornost, ker se je Stepanovićevo ime imenovalo že ob zadnji vladni krizi, ko so se razširjale vesti, da bi sestavil vlado kak neparlamentarec. Takrat je vojvoda odločno izjavil, da on ne bi mogel sprejeti predsedstva vlade pod nobenim pogojem, tudi če bi mu bilo ponudeno. Zato se sedaj živahno razpravlja, kaj je moglo vojvodo privedi do tega, da je zavzel drugačno stališče.

KDK se pripravlja na volitve

Sestanek gg. Pribičevića in Radića v Zagrebu. — Važne Pribičevićeve izjave. — Velikonočno voščilo kralju

Zagreb, 14. aprila. n. Ob pol 12. dopoldne je došel v Zagreb Svetozar Pribičević, ki je posetil Stepana Radića v oblastni skupščini. Konferirala sta o nadaljnji politični taktiki KDK. Ob 9. zvečer je odpoval Pribičević v Srem, kjer bo preživel pravoslavne velikonočne praznike, nato pa se vrnil v Beograd. Ob 8. zvečer je sprejel novinarje in jim najprej izrazil svoje pričanje, da je vlada z gospodarsko konferenco v Zagrebu doživela fiasco, zlasti ker je KDK že davno prej vse zahteve in predloge zagrebških gospodarskih krogov izrazila na pristojnih mestih v Beogradu in zahtevala, naj jih vlada upošteva.

O vladnem položaju je izjavil, da se v raznih krogih smatra, da je vlada že padla. V ostalem pa ni glavno vprašanje za KDK v tem času, ali bo vlada padla ali ne, ker polaga KDK glavno pozornost na organizacijo svojega dela posebno v prečanskih krajih, da se pripravi za volitve, tako da bo brez dvoma dobila ogromno večino prečanskih mandatov in da bo potem mogla sama diktirati državno politiko.

O izločitvi posameznih večjih mest iz oblastnih samouprav je Pribičević izjavil, da se to vprašanje pogrešno tretira. Po njegovem mnenju bo treba to

vprašanje rešiti v zvezi z novo razdelitvijo države na oblasti, oziroma z revizijo ustave. Ako bi posamezne oblasti imele po 1 do 2 milijona prebivalcev, potem bi mesta v njih ne imela tako velikega pomena, kakor ga sedaj vsekarj imajo.

Zagreb, 14. aprila. r. S svojega današnjega sestanka sta gg. Pribičević in Radić poslala kralju naslednjo brzojavko:

«Njegovemu Veličanstvu Aleksandru Karagiorgjeviću, kralju Srbov, Hrvatov in Slovencev, Belje. Okopana v morju nepopisljive narodnega navdušenja za napredek in veličino velike naše narodne države, kateri je Vaše Veličanstvo vrhovni krmar in vrhovni vodja, pošiljava sedaj ob najkrajšem prazniku Jezusovega vstajenja Vsemogočnemu iskrene in vroče molitve, naj ohrani Vašemu Veličanstvu krepko zdravje in vso ono globokost in vedrost duha, s katerim ste doslej v vsakem odločilnem času našo državno ladjo izpeljali iz navzkrižnega ognja, želeč iz vsega srca, naj Vsemogočni Bog zlije obilo blagoslova tudi na vso vladarsko rodbino. Z ustavno zvestobo iskreno in globoko prežeta Stepan Radić in Svetozar Pribičević, predsednika Kmečkot demokratske koalicije.»

Vukičević med radikali osamljen

Radikalno „Vreme“ samo mu prorokuje skorajšnje politično smrt

Senzacionalna priznanja glavnega radikalnega glasila. — Tudi ministri že zapuščajo g. Vukičevića. — Neuspeh zagrebskega eksperimenta. — Nezadovoljstvo med demokrati. — „Vreme“ napoveduje po Veliki noči izbruh krize

Beograd, 14. aprila. Danas je radikalno „Vreme“ objavilo naslednje značilno poročilo o političnem položaju:

Povsem oslabilena vstopa vlada g. Vukičevića v velikononočnem priznanju. Obstoječi precej znakov, po katerih se more soditi, da so si ti prazniki prav dobrodošli za podaljšanje nenegativnega življenja in za odložitve preseljevanja, ki morajo nastopiti. Na večja slabost vlade g. Vukičevića je v tem, da ima proti sebi radikalno stranko, ki ji hoče biti Vukičević nekakšen šef. Nezadovoljstvo proti Vukičeviću se je v radikalnih vrstah tako razširilo, da se dejansko radikalna stranka nahaja že v opoziciji, vzdržujoč zelo razrahljano zvezo z vlado po nekolicini radikalnih ministrskih, ki žele tudi v bodoče ostati člani radikalne stranke in zadržati v njej mesta, ki so jih doslej imeli. Niso samo omanjani odnosi med vrhovno instanco radikalne stranke, glavnim odborom in g. Vukičevićem, temveč tudi med Vukičevićem in radikalnim poslanskim klubom, čeprav se to zanemari manj občuti. G. Vukičević v poslednjem času sploh ni skliceval se na klub, niti ni konzultiral njegovih uradnejših članov o važnejših problemih, ki so bili na dnevnem redu.

Radikalni poslanci so se izogibali z zelo malimi izjemami sodelovanju v skupščinski proračunski razpravi, čeprav so imeli dovolj tehnične možnosti, ker je opozicija le malo sodelovala v njej. Vzroka le iskati v tem, ker so radikalni poslanci nezadovoljni z delom g. Vukičevića, a so smatrali, da je neprimerno javno nastopiti v skupščini proti vladi, ki je vsaj formalno tudi radikalna. Radikalni prvaki so smatrali za umestnejše obrniti se na radikalne množice in organizacije, da prouče njihovo razpoloženje in javno ugotovijo osamljenost g. Vukičevića in njegove naložbe družbe v radikalni stranki. Radikalni prvaki, ki so zanočeli ta boji proti Vukičeviću tudi po radikalnem glavnem odboru in strankinih organizacijah ter shodih, zaključujejo, da je ta akcija naletela na tako dober odziv v radikalnih vrstah, da se že sedaj z gotovostjo more trditi, da boja proti Vukičeviću ne vodi nekoliko ra-

dikalnih „nezadovoljnih“, kakor hoče to predstavljati g. Vukičević, temveč vsa radikalna stranka po svojih legitimnih predstavnikih. Radikalni prvaki verujejo, da ni daleč trenutek, ko se bo tudi formalno ugotovilo, da so Vukičević in njegovi ožji prijatelji samo disidenti radikalne stranke in da nimajo nobene pravice niti zgovoriti niti delati v imenu stranke.

Za gosp. Vukičevića je značilno, da ni med radikalnimi ministri našel podpore v boju z radikalnim glavnim odborom. Trdi se, da so nekateri radikalni ministri odkrito nastopili proti načrtu kontraofenzive g. Vukičevića, drugi pa so se izjavili, da se ne bodo mešali v te stvari, izgovarjajoč se s prevelikimi posli v svojih resorih. Na pripravljen shod proti radikalnemu glavnemu odboru radikalni ministri niso hoteli iti in zato se je tudi opustilo sklicanje teh shodov.

„Vreme“ nadalje ugotavlja, da prihaja vlada gosp. Vukičevića čim dalje bolj v krizo tudi zaradi zadržanja demokratov, ki postavljajo vedno težje zahteve ter skušajo doseči, da bi njihov vpliv prevladal radikalnega. Demokrati čim dalje bolj slabe pozicije gosp. Vukičevića v radikalni stranki. Poleg tega se pojavlja v demokratičnih vrstah struja, ki je mnenja, da je sedanjí položaj nezdrav in škodljiv za državo in da je treba iskati novega izhoda.

„Vreme“ zaključuje s konstatcijo, da obstoja še nadalje nevarnost, ki je obstajala doslej za vlado Velje Vukičevića od KDK in ustvaritve prekanske fronte. Vukičevićovo delo daje samo še več poleta akciji KDK. Poskusi gosp. Vukičevića parirati to nevarnost z ustvaritvijo neke nove hrvatske stranke in organiziranjem hrvatskih gospodarskih krogov v vladne svrhe, so se ponestrelili. Z ozirom na vse to je dosti razlogov, zaradi katerih se more pričakovati, da bo takoj po veliki noči Vukičevićeva vlada prešla iz latentne v akutno krizo. Vse bolj se kažejo obrisi nove vlade, ki naj bi zamenjala Vukičevića. To bi imela biti koncentracijska vlada, na katero bi ne imel Vukičević nobenega vpliva več.

Dr. Ninčič o našem zunanjem položaju

Beograd, 14. aprila. Danas je „Vreme“ objavilo v svoji velikononočni številki uvodnik pod naslovom „Videlo se je, da se Italija razglablja danes zunanje politične prilike na Balkanu in v Srednji Evropi, kjer se Italija s uspehom prizadeva razširiti svoj vpliv in ga razviti do najvišje stopnje. Diplomatska agiliteta Italije v tem pogledu je vzbudivla pozornost vse evropske javnosti. Ta delavnost je predvsem velikega pomena za našo državo, tem bolj, ker se podrolje Italijanske delavnosti prenaša na kraj, ki so za naš zunanji položaj odločilnega pomena.

Dr. Ninčič navaja, kako si je Italija znala ustvariti v Albaniji izjemni položaj zase, kako je vse bolj in bolj poglabljala prijateljstvo z Grčijo in kako je združevala svoje odlične odnose z Bolgarijo, dokler se ni močno utrdila na Balkanu. Posega pa je tudi v Srednjo Evropo, kjer je pridobila zase Madžarsko, a tudi ni prekinila svojih prijateljskih zvez z državami Male antante. Pomembno je tudi njeno najnovejšo prijateljstvo s Turčijo, ki je še vedno balkanska država in se brez nje ne morejo reševati balkanska politična vprašanja. Grške vesti o zaključitvi nove trgozveze Italija - Grčija - Turčija so bržčas pretirane, vendar ni dvoma, da se b'jo odnos med Grčijo in Turčijo izboljšali, čim se slednja približa Italiji.

Novo prijateljstvo Italije in Turčije ni nikakor brez pomena tudi za našo kraljevino. Italijanska ekspanzivnost ima poleg čisto kolonialnih ambicij lahko še enega od dveh pravcev udejstvovanja: Malo Azijo ali Balkan. Turčija se je doslej vedno bala, da si Italijanska agresivnost izbere pravce v Malo Azijo, zato bi sedanje približevanje Turčije in Italije lahko pomenilo, da se slednja odloči izvajati svojo ekspanzivnost samo na Balkanu.

Kljub pisanju nekaterih naših in italijanskih listov obstoji med vladama Italije in Jugoslavije živa težnja za ponovno ustvaritvijo boljših odnosov. Italijani trdijo, da tako približevanje onemogoča naša država, ki neče sprejeti niti turskih konvencij. Ta nazor pa je prenovčen, kajti te konvencije nima niti na svoji vsebini, niti na svojem trajanju tistega pomena, ki se jim daje. V boljših medsebojnih odnosih bi se te konvencije sprejele tako, kakor so se bojazne, kojih pomen je vse dalekosežnejši. Vprašanje naših odnosov leži samo v tem, da li naj se najde ta časna rešitev in izhod iz današnje situacije, ali pa naj ustvari osnova trajne vrednosti, ki bi omogočala tudi mednarodno sodelovanje obeh držav.

Za medsebojno odnose je usodopolno albanško vprašanje, kar se je pokazalo posebno ob zadnji zatvoritvi albanске meje. Ta kamen spotike pa se da odstraniti na zelo enostaven način. Treba je onemogočiti trajno italijansko kontrolo v Tirani in jo nadomestiti z javno mednarodno kontrolo, kakor je to „Journal de Genève“ že predlagal.

S paktom prijateljstva med Madžarsko in Italijo ni ustvarjena nova situacija v Srednji Evropi, ker Madžarska sama ne želi, da pride v nasprotje z nami. Treba je delati na približitvi med Madžarsko in Jugoslavijo ter izvesti to akcijo v sporazumu z Malo antanto. Pri tem prihaja v poštev delikatno vprašanje madžarske meniške pri nas in naše na Madžarskem. V tem pogledu je sedanja vlada zadnje leto napravila težke napake. Vukičevićeva vlada je hotela v Volvodini zatreti posamezne tamonjske posledice in se ne upala vsa narodna ljudi, ki so se zbirali okoli teh uglednejših predstavitev.

V dosegu tega namena je vlada brez ozira na narodno korist porabila tudi elemente, ki so notorično nepriljubljeni naši državi. S tem je izvala ogorčenje in razburjenje našega življa proti madžarski meniški, ki jo je vlada forsirala proti lastnemu narodu ter njegovim in državnim koristim. Na se to nezapuščanje odpravi, bo treba težkega dela.

H koncu povdarja dr. Ninčič, da je vlada dolžna dati javnosti poštena glade naših odnosov namram Italiji in Madžarski, ker od njih zavisi položaj v Srednji Evropi in na Balkanu. Neodločno stanje in čakanje je razumljivo samo, ako ne traja predolgo in ako naša pasivnost položaja ne poslabšuje.

Odpust delavcev v mariborski kurilnici

Snoči smo prejeli naslednje obvestilo: Danes popoldne je direkcija državne železnice v Ljubljani izdala odlok, s katerim se odpušta iz službe 11 delavcev mariborske kurilnice. O predgovodini tega usodnega sklepa se je v javnosti že pisalo in še vedno govori. Pri izplačevanju plač dne 1. aprila so bili delavcem odtrgani večji zneski, tako da mariborski delavci ni prejel izplačane niti pare. Istočasno je prišla iz Ljubljane od direktorja brozjavka, da se definitivno zapre železniška aprovizacija. Obe dejstvi skupaj sta med delavci povzročili silno razburjenje, ker so mnogi delavci, ki so preždeli, dobivali pri aprovizaciji živje na kredit, sedaj pa jim preti glad. Razburjenje je povečalo še dejstvo, da direktorja delavcem še vedno ni povrnila onih zneskov, ki so jim bili svojetasno odtrgani za poravnavo dolgov pri privatnih firmah in ki jih je direktorja zaplenila za kritje od nekega funkcijonarja defraudiranih zneskov. Erar bi moral po sodnem sklepu te zneske vrniti a tega še ni storil.

Razburjenje delavci so prekinili delo in se zbrali pred pisarno, da bi se priključili. Ker niso nitičar dosegli, se je ista slika ponovila tudi naslednji dan. Vodstvo kurilnice je to smatralo za obstojno delo in je uvedlo preiskavo. Sedilo je dolgotrajno zasliševanje. Sestavljali so se protokoli. Delavci so tolažili, da gre le za formalnosti, tako kakor kaže današnji odlok direktorja, je postala ta formalnost za delavce prav kruta. Njena posledica je, da je zdaj vrženih iz mariborske kurilnice 11 delavcev.

Povratak italijanskega prestolonaslednika

Rim, 14. aprila. Danes popoldne se je v Tarantu izkazal italijanski prestolonaslednik princ Humbert. Povrnit se je s svojo g. potovanja iz kolonij in po Sveti deželi. Odpotoval je takoj proti Rimu.

Stabilizacija grške valute

Atene, 14. aprila. (be.) Med angleško banko in grškim finančnim ministrom je bil podpisan dogovor glede stabilizacije grške valute.

Odločilni dnevi pred desetim leti za našo svobodo

Trnjeva pot od londonskega pakta do rimskega kongresa zatiranih narodov v aprilu 1918. — Pomen prašne prisage „Zvestoba za zvestobo“.

Odkar je bil dne 3. marca l. 1918. sklenjen mir v Brestu Litovskem in so nemške armade prodirale v Ukrajino, je začel nemškim militaristom zopet rasti greben. Hindenburg je prepeljal nemške armade z ruske fronte na zapad in začel novo ofenzivo na Pariz in na Calais. Ogromni nemški napori so imeli s početka nekaj uspeha, potisnili so Francoze nazaj in slovita „debeli Berta“ je streljala naravnost v Pariz, kamor je padlo od 23. marca do 8. aprila 183 strel, 120 pa jih je priletelo v predmestja. Ubilih je bilo 100 možkih, 132 žensk in 14 otrok, ranjenih pa 644 oseb. Na veliki petek je padel strel na cerkev sv. Gerazija, pri čemer je bilo ubitih skoraj sto ljudi.

Naravno je, da je to strašno orožje, ki si ga niti strokovnjaki niso znali razložiti, budilo strah v vrstah zavezničev. Razvneli so se strašni boji okoli Yperna, kar je prisililo zaveznike, da so postavili armado pod skupno poveljstvo maršala Focha. Kljub začetnim uspehom, ki so stali Nemce ogromnih žrttev, pa nemška ofenziva ni dosegla svojega cilja; vendar so Nemci še vedno upali, da bodo diktirali mir.

V tem času se je tudi Rumunija začela pogajati za separatni mir in avstrijski zunanji minister grof Czernin se je za Veliko noč vrnil na Dunaj. Ker si ni upal nastopiti v parlamentu, kjer so našli in češki poslanci neomajno vztrajali na svojih zahtevah, da se mora na podlagi Wilsonovih točk uresničiti samostojna jugoslovenska in češkoslovska država, je govoril na dunajskem magistratu pred izbrano družbo zvestih nemških Avstrijcev svoj diplomatski govor o zunanji politiki, pri čemer se je obdržal ob Wilsona in Clemenceauja, potem pa ostro napadel Masaryka, češ da „nesramni izdajski Masaryk“ s svojo zagranično agitacijo podaljšuje vojno in onemogoča sklepanje miru, ki bi ga Avstrija tako rada sklenila; da pa so tudi v državi sami taki Masaryki, ki s svojimi zahtevami ne puste, da bi se vojna čimprej končala. S temi besedami je mislil Czernin naše in češke politike, češ da oni dajejo antanti vzpodbudo za nadaljevanje vojne.

Ta govor je našel mnogo odmeva v Evropi, kajti Clemenceau je nam odgovoril z izjavo, da se je Avstrija ravno kar po princu Sikstu Parmskem pogajala za separatni mir, kar je vzbudilo veliko pozornost tudi pri Nemcih.

Kljub vsemu naše vprašanje še ni bilo definitivno rešeno, ker so Wilsonove točke zahtevale le avtonomijo in se tudi Lloyd George ni odločno zavzel za to, naj se Avstrija razbije. Srbski poslanik v Washingtonu Mihajlović je s trdom dosegel pri drž. tajniku Lansingu, da je prezident Wilson podal izjavo, da njegove zahteve še niso definitivne.

Ob tem času so začeli naši emigrantski bojevniki odločno boj v Italiji. Sklicali so kongres zatiranih narodov v Rimu v dneh od 8. do 12. aprila. Znan je, da je imela Italija v žepu londonski pakt in ji zato osvobodjenje Jugoslovenov v smislu samoodločbe ni šlo v politične račune. Poraz pri Kobardu je spravljal sicer Italijane v veliko zadrego, vendar so upali, da bodo drugi zanje izbojevali zmago. Meseca februarja je začel češkoslovaški narodni svet v Rimu pod vodstvom F. Hlávka veliko akcijo po listih, da bi pridobil italijansko javnost za češkoslovske in jugoslovske zahteve, ki so bile nerazdružljive. V Milanu se je vršil v „Scali“ kongres, kjer je zmazgalo načelo, da je treba začeti napad „na notranjo avstrijsko fronto“, s čemer je bilo rečeno, da mora Italija pridobiti avstrijske zatirane narode, da bodo njih vojak z notranjo revolucijo omogočili Italiji zmago na Piavi. Italijanski zunanji minister Sonnino sprva ni hotel popustiti v svojih zahtevah, dasi je senator Albertini izjavil, da ne pozna v moderni zgodovini večjega nesmisla kakor je priklonitev Dalmacije k Italiji.

Radi takega razpoloženja med opozicijo se je naposled posrečilo Trumbiću skleniti poseben pakt z italijanskim delegatom Torreom. Dočim je trdil Sonnino, da je londonski pakt edini dogovor, ki veže zaveznike, da do konca vztrajajo v boju, je pakt Torre-Trumbić imel omogočiti rimski kongres zatiranih narodov na ta način, da naj se potegne meja med Italijo in Jugoslavijo v smislu samoodločbe narodov, a tako, da ne bodo oškodovani interesi nobenega obeh narodov, torej tudi Italije ne, toda ne tako kakor je te „interese“ določil londonski pakt, ampak tako, kakor bodo določeni na mirovni konferenci. S tem je bil ovržen londonski pakt in dne 8. aprila so se začeli shajati na rimskem Kapitolu zastopniki zatiranih narodov. Predsednik kongresa je bil italijanski senator Ruffini, v predsedstvu so bili zastopniki Italijanov, Čehov, Poljakov, Jugoslovenov in Rumunov. Kongres so pozdravili Orlando rimski župan in mnogi italijanski poslanci in senatorji. Med udeleženci sta bila tudi Mussolini in Scialoja. V rumunski delegaciji je bil med drugimi kasnejši zunanji minister Duca, v poljski sedanji zunanji minister Zaleski, v jugoslovenski: Meštrović, Petrović, Stojanović, Sršić, Trinajstić, Trumbić, Jambrićak, Banianin in Gazzari. Srbsko

skupščino je zastopala delegacija pod vodstvom pokojnega Koste Stojanovića, med delegati je bil tudi Velja Vukičević.

Rimski kongres je dobil za nas poseben pomen; Lansing je dne 28. maja izjavil, da je „vlada Zedinjenih držav z velikim zanimanjem sledila izjavam zastopnikov na kongresu zatiranih narodov v Rimu in da imajo nacionalne zahteve Čehoslovakov in Jugoslovenov na svoji strani najiskrenejše simpatije te vlade“.

A naši in češki poslanci so hoteli tudi doma odgovoriti na izzivalne besede grofa Czernina. Zato so skrbno pripravljali sestanek v Pragi dne 13. aprila.

Skupina mož, ki so tvorili češki „Revolucijski odbor“, je že davno delovala na tem, da bi se tudi doma prešlo v ofenzivo proti Avstriji. V posvetovanjih o sredstvih v ta namen je vznikla misel za narodno prisego. Ta posvetovanja so imeli dr. Rašin, dr. Samal in doktor Stepanek. Na prvem posvetovanju so se sporazumeli glede nastopa in je doktor Rašin prvi sprožil misel, da naj se da prvemu javnemu nastopu značaj narodne prisage. Rašin je tudi izrazil misel, da bi bilo najbolje in najprimernejše, ako bi bil govornik za to proslavo izbran iz vrst nepolitikov. Drugo posvetovanje, ki se ga je poleg prejšnjih udeležil še Jaroslav Kvapil, silno spreten in okreten organizator narodnega odpora, je določilo besedilo manifestacije in prisage, obenem pa je bilo sklenjeno, da bo govornik znani in ugledni pisatelj Alojzij Jirasek. O načrtu so obvestili šeča agrarne stranke sedanjega ministrskega predsednika Švehlo, ki ni samo pristal na stvar, ampak je za ta smel korak celo dal na razpolago svo stranko z njeno obširno organizacijo in vplivnim tiskom.

Vse je bilo gotovo že 2. aprila, toda Čehoslovaki so hoteli za stvar pridobiti tudi ostale avstrijske Slovane, da si ojačajo položaj in dajo celi prireditvi čim globlji pomen. Češke stranke so pooblastile za pridobitev Jugoslovenov dalmatinskega omladinca Rudolfa Giunina, ki je odpotoval na Dunaj, da stvar predloži jugoslovenskemu poslanskemu klubu. Dr. Gregor Jerjav, ki je bil tedaj tajnik našega poslanskega kluba in spiritus agens v vseh nacionalnih stvarih, je za podjetje pridobil dr. Korošca, Giunio pa je odpotoval v Zagreb, kjer sta se za nameravano narodno slovaško manifestacijo izjavila Stepan Radić in dr. Pavelić. Proslava se je bila zaradi tega zavlekla do 13. aprila, ko se je prisega češkoslovskega naroda izvršila v prisotnosti neštevilnih množic in mnogih gostov iz jugoslovenskih dežel.

Da bi se uspevala pozornost policije, so oblasti javili, da gre za popolnoma nedolžen protest proti grofu Czerninu, ki tedaj ni bil več minister in policija ni imela nikakega pomena, da se poteguje za privatno osebo. Na zborovanju samem tudi ni bilo vladnega zastopnika in je vlada o pravem dejanskem stanu izvedela šele iz čeških listov.

Namen kongresa ni bil zavračati Czerninove besede o „izdajalskih Masarykih“; bili smo že tako daleč, da si iz takih očitkov nisimo nič delali. Nasprotno: bili smo celo ponosni nanje; zato je imela prisega med Čehi in Jugosloveni le še potrditvno skupno vez v boju do konca. V tem smislu so izgovorili vsi govori. Da bi ne bilo kakih zaprek, se prej o tem ni mnogo pisalo; a oživljene in v prapor okrašene praške ulice so jasno pričale, da se narod zaveda, kaj sklepajo njegovi zastopniki.

Dr. Beneš v Parizu

Pariz, 14. aprila. h. Češkoslovaški minister dr. Beneš je danes po večtedenskem bivanju na jugu Francije s svojo soprogom došel v Pariz. Na Lyonskem kolodvoru ga je pozdravil poslanik Osuski z osebnim poslanstvom. Dr. Beneš je došel v Pariz zaradi zasebnih zadev. V Parizu bo ostal do torka, nakar odpotuje v London.

Iz nemške diplomatske službe

Dunaj, 14. aprila. d. Avstrijski poslanik v Bernu dr. Leon Dipsali je odstopil ter se bo posvetil svojim zasebnim poslom. Za njegovega naslednika je bil imenovan dosedanj beograjski poslanik Maks Hofinger. Za poslanika v Beogradu pa je bil imenovan dosedanj generalni konzul v Trstu Herman Ploennies.

Velika eksplozija na plesu

Newyork, 14. aprila. g. V plesnem lokalu v Westplaine se je dogodila velika eksplozijska katastrofa, ki je zahtevala, kakor je bilo dosedaj mogoče ugotoviti, 23 slovaških žrtev. 14 oseb pogrešajo, ki so najbrže tudi postale žrtve požara, ki je nastal po eksploziji. Plesni lokal je bil v II. nadstropju. Pod njim je bil velik tank z gasilino, ki je iz dosedaj neznanih vzrokov eksplodiral. Le nekaj oseb se je moglo rešiti.

Novi potresni sunki

Softja, 14. aprila. a. Danes ob 11. uri dopoldne (vzhodnega časa) so občutili v Softji in okolici močan potresni sunk. Središče je bilo oddaljeno približno 200 km. Po vestih iz province je potres v Čirbanu napravil veliko škodo.

Dunaj, 14. aprila. g. Tukajšnji seizmografski instrumenti so danes dopoldne ob 10.26 registrirali močan potres. Središče potresa je bilo približno 900 do 1000 km oddaljeno. Tudi v Pragi in Budimpešti je bila pedla s aparata.

Prve težke posledice novega kleroradikalnega davčnega zakona

Občinam je naložen pod kazensko odgovornostjo nov težak delokrog, ki ga pa sploh vršiti ne morejo!

Poročali smo svojčas, kako je kleroradikalna večina v davčnem odboru Narodne skupščine odbijala vse pametne predloge KDK, ki so šli za tem, da se novi davčni zakon, ako ga že niso hoteli v temelju menjati, vsaj v podrobnostih popravi in se iz njega odstranijo določbe, ki pomenjajo za naše kraje nove obremenitve, ne da bi s tem bile združene kakršnekoli koristi za državno blaginjo. Zlasti so se poslanci KDK zamažali, da odpravijo iz zakona celo kopo šikan, naloženih brez potrebe našim občinam. Vsi apelirali na naše klerikalce, ki bi se bili kot del vladne večine lahko uprli vsaj največjim monstroznostim novega davčnega zakona ter izsilili njihovo odpravo, so bili bob ob steno. Klerikalci so slepo glasovali po komandi radikalov in njihovi listi so potem še čimeno zakrivali poslance KDK ter povzdigovali „moderni“ zakon v nebesa.

Posledice sedaj prihajajo. S 1. aprilom je stopil v veljavo nov uslužbenški davek, ki v znatni meri obremenjuje javne in privatne nameščence, jim prinaša deloma večja bremena, deloma pa sto novih sitnosti in šikan. Popolnoma brez potrebe pa so predpisali, tisoč se tega davka, določili našim občinam nov delokrog — pomožnih organov za državno davčno administracijo in to na način, ki pomenja za občine veliko breme in veliko odgovornost. Novi davek na dohodke za nameščence je tako postal obtem delovščina, naložena našim občinam odnosno celokupnemu prebivalstvu. Občine so kar čez noč dobile natovorjen nov posel, nov delokrog, ki ga pa niti vršiti ne morejo, ker jim zato manjkajo potrebni podatki. Navzlic temu pa so za pravilno vršenje svojega novega posla celo kazensko odgovorne! Odredbe o novem uslužbenem davku določajo namreč, da se prepisovanje in kontrola tega davka vršita na podlagi posebnih davčnih knjižic, ki jih morajo izdajati občine. V te davčne knjižice morajo občinski uradi vpisati ime obdavčenca ter imena in starost njegovih otrok do 18. leta starosti.

Ta določba nalaga občinam koptico novega posla in prav občuten izdatek, ki ga morajo občine kriti same. A to še ni glavno. Občinam se s to določbo nekaj predpisuje, česar sploh izvršiti ne morejo! Evidenca prebivalstva, kakor znano, pri nas sploh še ni do kraja izpeljana. V večjih občinah, kakor n. pr. v Ljubljani, eksistira sicer anagrafni uradi, toda ne pri občinskih, temveč pri policijskih uradih. V Ljubljani bi mogla izvršiti predpisane vpise v nove davčne knjižice le policijska direkcija; občina sploh ne razpolaga s potrebnimi materialom.

Na deželi je stvar še bolj komplicirana. Občine razpolagajo sicer z imenikom onih prebivalcev, ki imajo domovinsko pravico, sestavljajo tudi volilni imenik, manjka pa jim popolna eviden-

ca prebivalstva. Edino župni uradi bi mogli dati avtentične podatke o številu in starosti otrok posameznega obdavčenca, seveda v kolikor so ti otroci rojeni odnosno krščeni v občini, odnosno župniji, v kateri prebiva obdavčenec v času, ko se mu izdaja davčna knjižica. Iz vsega tega sledi, da je predpis zgoraj navedenih odredb novega davčnega zakona pri današnjem stanju stvar sploh neizvedljiva, odnosno bi ga moge naše občine izvršiti šele čim bi organizirale posebne občinske evidencne urade kar se da izvesti le z ogromnimi stroški!

Pri takem stanju stvari mora izzvati naravnost ogorčenje, če novi zakon dela občine za pravilno vpisovanje podatkov v davčne knjižice še kazensko odgovorne. Naši podeželski župani naj se sedaj kar pripravijo, da bodo šli v zapor, če ne bodo dobro izvršili tega, česar sploh izvršiti ne morejo!

Nujno potrebno je, da občine takoj organizirajo samoobrambo. Kakor čujemo, je ljubljanska mestna občina že poslala ministrstvu financ vlogo, v kateri opozarja na neizvedljivost predpisov o davčnih knjižicah ter odklanja od sebe vsako odgovornost. Poslanec dr. Kramer je s posebnim upitom zahteval od finančnega ministra, da s primerno interpretacijo zakona odvzame občinam breme, ki ga prenašati ne morejo.

Seveda, zakon je zakon. Popolna remedura se da doseči le z revizijo nesmiselnih odredb, ki so jih na nesrečo vseh prizadetih storili klerikalci in radikali, ne meneč se za posledice.

Strah jih je

Včerajšnji „Slovenec“ je skoraj celo svojo drugo stran posvetil hujškarju in klevetam. Na vse mogoče in nemogoče načine se opleta, da bi nametal ljudem peska v oči, da bi ne videli, kako grodo protislovensko politiko uganja SLS v Beogradu. Skoraj do nakega so hegemonisti slekli prečane ter spravili njih domove na rob propada, medtem ko se sami koplejo v razkošju. Cela država krvavi, da si par beograjskih poročic polni žleze in zida palače. Edino le voditelj SLS noče uvideti in priznati, da se vrši Judežev posel s tem, da se za malenkostne strankarske koristi podpira in vzdržuje vsemu gospodarstvu tolikanj škodljivi in osvoženi hegemonistični režim. Razumljivo je tudi, da „Slovenec“ ni všeč, da le režim v Zagrebu na gospodarski konferenci dosegel tak polom; saj je znano, da je bil dr. Korošec oče tiste konference, ki je imela namen, preko KDK pridobiti prečane za trinajst milijardo posojilo, ki bi ga Beograščani najraje sami pozabili, njegovo odplačevanje pa natovorili na naš hrbet. Včerajšnji „Slovenec“ dokazuje s svojim vpitjem, da je klerikalce strah pred ljudsko sodbo. In prav je, da jih je strah, ker kri ni voda.

Naši kraji in ljudje

Leopold Lajer

Lajer sicer ni največji naš slikar, pač za najpopularnejši. Po svojih delih je zelo znan tudi starejši Mencinger in po Prešernovem sonetu Matevž Langus, vendar oba ne dosegata Lajerjevega imena, ki je še po sto letih po umetnikovi smrti živo tudi med preprostim ljudstvom na Gorenjskem tako, da sta pojma slikar in Lajer skoro sinonima. Nič čudnega, če umetniška družina Lajerjev na Gorenjskem slovi,

prla vrata tega slovitega umetniškega doma.

Razen teh dveh se je pri Leopoldu učilo polno drugih podeželskih slikarjev. Jakob Mikš iz Cerklje na Dravi, delat oltarje, prižnice, kipe in slike po Kranjskem, Primorskem in Hrvaškem. Matej Goričnik iz Radovljice je tisti podobar, ki se je pri njem izučil Janez Vurnik. Posnemali so ga tudi Franc in njegova sinova Anzel in Edvard Wissiak iz Kranja.

Leopoldov vrstnik in najbrže učenec njegovega očeta Marka je bil ugledni kranjski meščan, pozlatar in slikar Josip Goez, pravek naših ljubljanskih pozlatarjev in podobarjev. Oba njegova sinova Gašpar in Franc sta posebno posnemala Lajerja, da več njunih slik vella za Lajerjeve. Gašpar je imel sina Karla, tudi slikarja in podobarja v Kranju, Franc pa Alojzija, Leopolda in Avgusta, ki sta se preselila v Ljubljano. Tu se je naselil tudi Francov vnuk Aleksander, oče sedanjih mojstrov Aleksandra in Karla. Lajerjeva šola torej še ni izumrla.

Ker je Lajerjevih del ogromno, navajamo samo kraje, kjer se nahajajo:

Marija Pomagaj na Brezjah, v Kamni gorici, v Zastopi ljubki sv. Jožef, ki pita Jezusčka I. dr., v Lescah, Bodešicah, Rodinah, na Bohinjski Boli, v Begunjah sv. Urh v glavnem oltarju I. dr., pri Sv. Petru nad Begunjami, v Kranjski gori, Kropi, Radov-

ljah je znana že od XVII. stoletja, ko se je L. 1638. rodil v Kranju Josip Lajer, prvi po imenu znani slikar te družine, ki se je pa gotovo tudi že pred njim počela s slikarstvom. Zakaj Josip je bil znan že celo v Bohinju, za tedanje čase in prometne razmere v zelo oddaljenem kotu Slovenije. Na slikar je namreč L. 1722. bandero sv. Marijeto za Jereko. Od njegovega L. 1727. rojenega sina Marka je znanih že več podpisanih del. Ljubljani najbližja slika je njegov sv. Andrej v Zbiljah pri Jercel iz L. 1762. Signiral je tudi sv. Janeza v Spodnji Besnici in Ecco homo na Otočah.

Marko je imel osem otrok in kar trije sinovi Leopold, Valentin in Anton so se posvetili umetnosti. O zadnjih dveh vemo že zelo malo. L. 1752. rojeni Leopold je pa ustanovil sloves svoemu imenu in vtilnil pečat svoje osebnosti umetniškemu ustvarjanju na Gorenjskem, da se njegovi nasledniki, učenci in posnemovalci danes imenujejo Lajerjeva šola. Skoraj vse, kar se je na Gorenjskem slikalo od tedaj pa do danes za velike oltarje, na znamenja in panjove kaže njegove sledove. Ni bil sicer velik umetnik, pač se je pa povzpela višje kakor drugi podeželski slikarji ter je tako povzdignila povprečno vrednost slikarskih del svoje dobe na Gorenjskem. Bil je obrtnik z veliko umetniško nadarjenostjo, ki se brez šole in potovanja ni mogla razviti. Kako sprejemljiv je bil, se najlepše vidi na delih, ki so naslajala kmalu potem, ko so v Velesovem obesili v oltarje Kremser-Schmidtove slike. Ta veliki umetnik mu je bil nedosegljiv vzor in učitelj.

Lajer je slikal zelo mnogo in za prav mal denar. Iz njegove delavnice, kjer sta mu pomagala brata in najbrže tudi žena, pa tudi drugi pomočniki, je izšlo toliko križev, vtih potov, oltarnih slik, bander, svetih slik za privatne hiše, sličic na nagrobnih križih, panjovih itd., da skoro ni cerkve in boljšie hiše na Gorenjskem brez njegovih del. Pokazal je tudi, da ni slab portretist. Manj pa je njegovih fresk, ki so najbolj znane one na stropu župne cerkve v Trzihu in pa v kapelici čudodelne Marije na Brezjah. Tudi čudodelna podoba sama je njegovo delo.

Zakaj je poslikal to slavno kapelo, je tudi znano povsod. »Zato, k' se govni devot!« Francozi so njega in njegovega brata Valentina res zaprli zaradi ponarejanja francoskih bankovcev. V letu je Valentin L. 1810. umrl in narod sodi, da se je obesil. Leopold pa ni obupal in je Materl božji na Brezjah, ki jo je sam naslikal, obljubil, da ji okraši vso kapelico kar najlepše, če ga roši iz ječe. Marija je svojega častilca uslišala in poglala L. 1813. Francoze iz dežele. Ko je bil Lajer prost, je njeno kapelico takoj poslikal in tudi napisal: Leopoldus Lajer pinxit 1814 ex voto, torej »iz zaobljube«. Kredita ni izgubil, ker je osleparil je Francoze. Obče spoštovan je umrl šele čez 14 let 12. aprila 1828. v svoji hiši, ki še vedno stoji v ulici, kjer je grad. Vsa je okrašena z emblemi umetnosti v štukaturi.

Ker ni imel otrok, je posinovil Josipa Egarterja, ki je po njegovi smrti vodil delavnico. Tega je nasledil sin Josip, ki je umrl šele L. 1905. in tedaj so se šele za-

Prisrčno slavlje v Središču ob Dravi

Nedavno se je vršilo v Sokolskem domu v Središču skromno, a prisrčno slavlje. Po tridesetletnem vestnem službovanju je s 1. aprilom stopil v pokoj komandir tukajšnje orožniške postaje, g. Franc Žerjav. Vsi, ki so se udeležili prijateljskega sestanka, so jubilaru čestitali in pravično ocenili njegovo vestnost, pravičnost in uvidenost v dolgoletnem napornem in odgovornosti polnem službovanju. Jubilaru, ki je oče devetih otrok, od katerih je eden že učitelj, drugi pa častnik naše hrabre vojske, tudi mi iskreno čestitamo ter mu želimo še mnogo srečnih let v zaslužnem pokoju!

Tečaj za umetno vezenje v Murski Soboti

V Murski Soboti in Ljutomeru se je pretekli mesec vršil tečaj za umetno vezenje. Izdelovalo se je na obeh tečajih reliefno vezivo in najnovejše vrste ročnih del iz volne. Tečaja je vodila ga. Komornik, priznana strokovnjakinja iz Ljutomera. Tečaja v Murski Soboti se je udeležilo 20 oseb, v Ljutomeru 6. Vse udeležence so izvršile tekom 14 dni 4 vrste ročnega dela z dobrim uspehom in v obče zadovoljstvo. Slika predloži del udeleženk tečaja v Murski Soboti.

Pomoč pogorelcem

»Jutro« je poročalo, da so v vasi Potok pri Vačah pogoreli trije posestniki in eden v sosedni vasi Laze. Le-tem je pogorelo vse imetje, tako živež, kakor tudi vsa oprema in obleka. Reveži so brez strehe in brez vsakih sredstev. Niti potrebnega semena nimajo, da bi si omogočili obstanek za bodoče. Zavarovalni so bili za tako neznatno vodoč, da te sploh ne pridejo v poštev. Posebno prizadet je v Lazah starček Jesešek s svojo ženo, ki sta oba ostala po požaru naravnost gola. Če je kdaj bila komu pomoč potrebna, so to navedeni pogorelci ter trkamo na vsa dobra srca, da se teh revežev usmilijo bodisi z darili v denarju, obleki, živilih ali s kakimi drugimi predmeti, ki bi prišli prav v hiši. Darila prosimo, naj se pošljejo na naslov: Okrožno tajništvo SDS v Liti. lili.

Čitajte jutri Čitajte
„PONEDELJEK“

Continental

Eksplodizija razbila 172 šip Ugotovitve preiskovalne komisije

Ljubljana, 14. aprila. Zaradi sinočnje eksplozije plina je bila danes Knafljeva ulica ves dan izredno živahna. Opozorjeni na dogodek po »Jutrovem« poročilu so prihajali na mesto nesreče ves dan ljudje, ki so si ogledovali razbito cesto in posledice eksplozije v razbitih oknih Kranjske hranilnice, Hammerschmidtove hiše in gimnazije. Na cesti so na delu številni delavci in uslužbenci plinarne, ki so prekopali cesto na več točkah, da točno ugotovijo, odkod vhaia plin, da cev popravijo ter tako odstranijo vsako nadaljnjo nevarnost. O eksploziji je bila takoj ponoči obveščena mestna plinarica in sta prispela na mesto nesreče župan dr. Puc ter ravnatelj plinarne inž. Bartl. Inž. Bartl je dal organom mestne plinarne potrebne direktive in odredil,

Po eksploziji poškodovana svetilka in porušeni trotoar ob Trgovsko - obrtni zbornici v Knafljevi ulici.

da se za vsak primer stavijo pod vodo plinske napeljave v Knafljevi, Beethovnovi, Gledališki ulici in Aleksandrovi cesti. Sprva veliko razburjenje prebivalstva okoliških hiš se je nato kmalu podelo, vendar stanovanjci v teh hišah večinoma niso spali vso noč.

Danes zjutraj je prispela okoli pol 10. v Knafljevo ulico posebna komisija, kateri je načeloval sam župan dr. Puc in v kateri so bili ravnatelj plinarne inž. Bartl ter mestna inž. Prelovšek in Mačkovšek. Zanimivo opisuje nesrečo prižigalec plinovih luči Jože Gartner, ki je okrog 23.40 ugasnil električno luč pred opero. Čim je Gartner, kakor običajno, odprl vratca votlega kandelabra ter zavrtel petelina in tako ugasnil električno luč, je šinil iz kandelabra ogenj. Hip nato je začul detonacijo, čije puh je vrvel s svojih prostorov vse pokrove kanala pred opero. Takoj za tem so sledile po Knafljevi ulici zaporedoma tri ali štiri detonacije. Gartner sam pravi, da se je čulo, kakor bi streljali iz topov. Obenem so se pokazali pred poslopjem Kranjske hranilnice plameni. Zračni pritisk je bil tako silen, da je padel ob strani s Hammerschmidtove hiše celo velik kos ometa. Zaradi zračnega pritiska je skupno po bitih 172 šip. Ranjen ni bil nihče.

Da je uhaial plin, je bilo ugotovljeno že v četrtek in so bili pri iskanju počenega dela cevi zaposleni številni delavci. Vendar pa je bilo delo močno oteženo in je le počasi napredovalo. Plin je namreč delavce sproti omamljal. Ker se je bilo bati eksplozije, so bi-

li prebivalci Hammerschmidtove hiše in stanovanjci v poslopju Kranjske hranilnice opozorjeni, naj ne kuhajo na plinu in tudi ne žgo navadnih petrolejk. Hišniku Hammerschmidtove hiše, ki stanuje v kletnem stanovanju, v katero je močno silil plin, je bilo celo naročeno, da se lahko preseli za par dni na magistralne stroške v hotel.

Sedaj je odstranjena že slehera nevarnost. Skoda, povzročena po eksploziji, razmeroma ni velika; ceni se na okrog 20.000 Din.

Danes ob 3., 5., 6., 8. in 9. uri

največja senzacija Ljubljane je

Harry Piel

v velikem senzacionalnem »Ufa«-filmu

PANIKA

Dva dela naenkrat. — 10 dejanj.

Vsled ogromnega zanimanja rezervirajte si vstopnice od 10.—12. in od 2. dalje, ker danes je zadnji dan!!

Telefon 2730. Kino »DVOR«

Strahovit potres v oddaljenosti 1250 km od Ljubljane

Ljubljana, 14. aprila. Potresomer meteorološkega zavoda v Ljubljani je zabeležil danes ob 10. uri 2 minuti 9 sekund katastrofalen potres. Najmočnejši val je bil tako silen, da registrirajoč papir ni zadostoval za najmočnejšo amplitudo gibanja zemlje. Epicenter potresa je oddaljen od Ljubljane kakih 1250 km. Potres je moral povzročiti veliko paniko in ogromno škodo seveda če je nastal v obljudenem kraju. Najbrž je nastal potres globoko na Balkanu, ali v Mali Aziji, odnosno v Egejskem morju. Ni tudi izključeno, da se je ponovil potres v Smirni, kjer je zemlja zadnje čase zelo nemirna. Ob 11.20 je zabeležil potresomer meteorološkega zavoda v Ljubljani še manjši potresni sunki.

Tako se glasi poročilo ljubljanskega meteorološkega zavoda. Iz Beograda smo dobili naslednje poročilo:

Seizmografski zavod v Beogradu je danes zabeležil od 10. dalje razne potrese v daljavi 600 km jugovzhodno od Beograda. Potresi so trajali 1 uro 35 minut. Aparati so zabeležili celo vrsto potresnih sunkov z lahkim valovanjem zemlje. Najdaljši potresni sunki je bil zabeležen v Beogradu ob 10.40. Po načinu zabeleženja se smatra, da je bil epicenter potresa 405 km vzhodno od Plovidva v okolici kraja Cirpana. Podrobnosti s potresnega ozemlja še niso znane. Potres je imel v Beogradu jakost tretje stopnje z značajem lahkega valovanja zemlje. Na Rudniku se ni občutil. Jačje potrese so zabeležili tudi v Sarajevu in v Zagrebu, kjer so na velikem aparatu izpadle igle. V Beogradu so zabeležili najjačje potresne sumke ob 10.24, 11.24 in 11.43.

Iz Sarajeva poročajo, da so tamkaj občutili močnejši potres, ki pa ni povzročil nobene škode. Tudi iz Bukarešte in Budimpešte poročajo, da so občutili jačji potres.

Iz Sofije je prispelo poročilo, da je 200 km vzhodno razsajal strahovit, katastrofalen potres, ki je povzročil mnogo škode in zahteval veliko število človeških žrtev.

ČEKA

(Tajne sile)

Filmsko delo »Čeka« nam jasno prikazuje, do kam sežejo njeni spijoni! Težko onemu, ki se da podkupiti!!!

Veliki rusko-nemški »Ufa«-film!

Pride v kino »DVOR«.

Mladini prepovedano!

Umetno spočetje doseženo!
— Triumf medicinske vede! —
Danes velfilm po slovitom istoimenskem romanu H. H. EWERSA

ALRAUNA

Čudežno spočeta deklica — očeta in matere, ki se nista nikdar poznala, nikdar videla!

Spočetje v laboratoriju. Odgoja v penzionatu. Pri potujočem cirkusu. V kletki z levi. Predstava v cirkusu. V igralnici Sreča. blagostanje in smrt. Predstave danes ob 3., pol 5., 6., pol 8. in 9. uri.

Predprodaja vstopnic od 11. — pol 1. ter od 2. naprej.

Telef. 2124 ELITNI KINO MATICA.

Po petdesetih letih

Prisrčen sestanek nekdanjih dijakov
novomeške gimnazije.

Petdeset let! Pol stoletja! —
Tedi, tam pred petdesetimi leti, so se v neskrbnosti svojih mladosti kot dijaški-začetniki na novomeški gimnaziji, ki so komaj čakali, da so vrh knjige v kot, zbirali na Loki, pri Božjem grobu, na Kapi. teljskem marofu, »Kleinbergelcu«, Tratah, v »Portowaldus«. Vragovemu logu in se tu in tam, kjer so bili žogo, igrali »koza-prnce«, se metali, ruvali in uganjali vse mogoče razposajenosti — danes pa so v skrbih vsakdanjega življenja in trudopolnem poklicnem delu osiveli možje, ki so se po dolgih letih zbrali, da si ob spominih na tiste nepozabne čase zopet ogledajo v oči, bratski stisne roke in obnove staro prijateljstvo.

Novomeška gimnazija! —
Prijazna dojenjska metropola ob vznožju Gorice, na sivozeleni Krki, viloči se ob ljubkih vinorodnih gričih, ki je sama po sebi vabila k sebi ukaželjno mladino, kakor nam svoje otročje. Sprejemala jih je, ravnila in negovala kakor svoje, in ko so ti njeni mlajenci odhajali iz nje v svet, ga gotovo ni bilo med njimi, ki ne bi bili nosili s seboj najlepših spominov na leta, ki jih je preživel med ljubeznimi Novo-meščani. Vrh tega pa je novomeška gimnazija bila že od nekdaj na glasu po svojem odličnem proforskem zboru, kar je bila še prav posebna privlačnost za naše dijaštvo, a imela je še posebnost, ki je ni imel noben drug tak učni zavod v naših krajih: v proforskem zboru so se odlikovali kot prvotni strokovnjaki profesorji v meniški halji, očete frančiškani.

V tedanjih novomeških gimnazijah, sedanjih osivelih možeh, ki je že vsak med njimi v teku dolgih petdesetih letih položil na življenjskega svojega poklica, domovine, človeštva svojo težko žrtve, se le letos poročila želja, da se snidejo, da se porazgovorijo, da obude svoje spomine na najlepša leta svojega življenja. Mislil je žela iz Ljubljane in v torko popoldne se je zbralo v salonu Košakovice restavracije v Ljubljani 38 bivših novomeških gimnazijcev, ki so v drugi polovici sedemdesetih let prvi polovici osemdesetih let dijakovali v dolenski metropoli. Mnogo nekdanjih tovarišev se ni odzvalo vabilu. Krlež jih je hladna gruda. Marsikdo je bil zadržan po svojih poklicnih dolžnostih, a marsikoga je zadržala tudi bolezni. Vendar pa je bil odziv kar najbolj razveseljujoč: 38, lepo število po petdesetih letih! In kako pestra je bila ta družba! Evo je:

Anton Avsec, sodni svetnik, Ljubljana; Jamko Barle, kanonik, Zagreb; Josip Bergman, lekarnar, Novo mesto; Viktor Bohinec, trgovec, in Edvard Dev. kapetan v p. Ljubljana; Fabiani o. Severin, frančiškan, Novo mesto; Engelbert Gangl, obl. šolski referent, Ljubljana; Ivan Hafner, poštni tajnik v p. Ljubljana; Anton Hribar, župnik, Zallig; Martin Kambič, nadučitelj v p. Ljubljana; dr. Josip Karlovšek, odvetnik, Celje; Jakob Kobe, poštni upravitelj, Ljubljana; Miha Kosce, šolski nadzornik v p. Ljubljana; Janko Kukar, računski ravnatelj v p. Ljubljana; Janko Lovšin, kavar, in trgovec, Ribnica; Ivan Malnarčič, nadučitelj, Sv. Križ pri Kostanjevici; Gustav Mlejnik, višji davčni upravitelj, Skofia Loka; Karel Müller, trgovec, Črnomelj; Anton Novak, kapetan v p. Maribor; Matija Novak, župnik, Radovica v Beli Kraljini; Karel Ogorelec, postojni načelnik, Kranj; Rudolf Pehant, davčni upravitelj, Ljubljana; Fran Penca, tovarnar in veleposesnik, Mokronog; Ivan Perpar, višji fin. svetnik, Ljubljana; Jože Petrič, poštni tajnik v p.; Anton Pezdich, poštni obl. ravnatelj v p. Ljubljana; Peter Rauch, gra. škak, Adlešiči; Ivan Remic, sod. nadoficijal v p. Ljubljana; Jože Rems, zasebnik, Ljubljana; Jural Režek, učitelj v p. Ljubljana; Viktor Rohman, veletrgovec, Ljubljana; Jože Sever, trgovec, Ljubljana; Alojz Stepec, sodni oficijal v p. Črnomelj; Alojz Strmole, višji davčni upravitelj v p. Trzin; Fran Strmole, višji davčni upravitelj v p. Kamnik; Anton Vinšek, računski ravnatelj v p. Maribor; Josip Vintar, župnik, Šmihel pri Pišerku; Janko Vukšenič, upravnik nem. vrt. reda, Velika Nedelja.

Sestanek je otvoril v imenu sklicateljev g. Viktor Rohman, ki je predlagal za častnega predsednika najstarejšega udeleženca g. Jurja Režka, za stajoravatelja pa pobuditelja te srečne misli g. Remsa, ki se je po dolgih 36. letih vrnil iz daljne Amerike v domovino in sprožil idejo, da bi se sešli tovariši z novomeške gimnazije.

S toplimi besedami je pozdravil nato prijatelje iz mladih let g. Kukar, spominjal jih nekdanjih časov, ki so jih brezskrbno preživljali v Novem mestu, gimnazije in proforskem zboru, čigar tedanji član so danes malone že vsi pod rušo, in nekdanjih tovarišev, katerih tudi že marsikateri ni več med živimi. Slava njihovega spomina, vsem navzočim in odsotnim pa naj. iskrejši pozdravi!

V pesniško navdahnjenem govoru je nato g. Gangl proslavil lepoto dijaškega življenja v Novem mestu, iz katerega so vzrasli možje, ki nosijo danes v sebi zavest, da so, črpalci iz onih nepozabnih časov smernice za svoje življenje, pošteno živeli in delali ter si hočejo, hraneč v sebi spomin na svojo novomeško mladost, tudi dalje ohraniti čisto dlan ter s pogledom, uprtim v bodočnost, ostati pošteni nacionalni ljudje. Pozdravlja z radostjo namisel g. Remsa, da naj bi ta sestanek ne bil prvi in zadnji, temveč bi se pretvoril v stalno institucijo ter se ponavljal vsako leto.

Ko je nato g. Bergman omenil, da žive še trije tedanjih novomeških gimnazijških profesorjev, in sicer g. ravnatelj Brežnik v Novem mestu, o. Hugolin Sattner v Ljub-

ljani in prof. Stanger na Dunaju, ter se je sklenilo, da se jim sporoče pozdravi udeležencev sestanka, sta se g. dr. Karlovšek in svetnik Avsec izgovorila o nekdanjem dijaškem življenju v Novem mestu, pri čemer je prvi posebno poudarjal naklonjenost novomeškega meščanstva napram dijaštvu, drugi pa obujal sicer bridke, pa vendar blagodejne spomine na tedaj krepko uporabljano »šibo«, ki novo mašo pole, kar pa se tedanjemu učitelstvu, oo. frančiškanom, nikakor ni šlo v zlo, kakor se danes šteje v zlo učitelstvu najmanjša kazen.

Končno so zborovalci sklenili, da se bo vršil tak tovariški sestanek vsako leto, prihodnjič v Novem mestu. Izvolili se je v ta namen poseben organizacijski odbor, s čimer je bil oficijem del sestanka zaklju-

Kopalci skrivnostnega zaklada pri Sv. Urhu

V gozdu pri Zeleni travi med Zagorjem in Trbovljami je baje skrit zaklad, ki so ga pred leti zakopali zasledovani roparji

Sv. Urh pri Zagorju, 14. aprila.
Po Trbovljah in Zagorju se je zadnje dni raznesla senzacionalna novica, da se nahaja pri Sv. Urhu, na hribu, ki deli Zagorsko in Trboveljsko dolino, zakopan zaklad. Za omenjeno vest so dali povod zagorski in trboveljski orožniki, ki so nedaleč od planinskega naselja Zelene trave iskali na podlagi posebnega načrta mesto, kjer je baje zakopan zaklad.

Sumljiva skica

Pred dnevi je osedel svojo kazen v mariborski kaznilnici neki jetnik, ki je bil obsojen na večletno ječo. Preden so ga izpustili, so napravili na njem običajno temeljito telesno preiskavo. Neki jetniški uradnik je opazil, da ima osušen jetnik pri sebi v perilu zamotan papir. Uradniki so mu papir, ki je jetnik sumljivo skrival, odvzeli. Kako so se pa začudili, ko so videli, da je na papirju načrtana skica pogorja med Zagorsko in Trboveljsko dolino, ki kulminira pri vasi Sv. Urha. Razumljivo, da so lastnika sumljivega papirja obdržali še nadalje v zaporu, nenavaden načrt pa so poslali trboveljskim orožnikom.

Kaj vsebuje načrt?

Vestno izdelana skica predstavlja že prej omenjeni del terena. Pot, ki je načrtana na skici, vodi od trboveljske postaje, krene od glavne ceste na levo skozi vasico Bevkovo od tam naprej k Sv. Urhu. Pri kapelici v vasi Sv. Urh krene markacija, ki jo zahteva skrivnostni načrt, na desno, od tam pa zapelje v majhen gozdič. 200 korakov od gozdovega parobka stojita dve buki, ki nosita skrivnostno znamenje. Sta to črki A in B. Zares stojita na dotičnem kosu gozdička dve buki z imenovanim znakom.

Načrt pravi dalje: Od zaznamovanih bukev pojdi 30 korakov do smreke, ki stoji na samem. Tu pri tej smreki kopljí tako, da si obrneš s hrbtom proti bukvam — in našel boš, kar iščeš. Tako torej pravi besedilo skrivnostnega načrta.

Tajnost jetnika v dosmrtni ječi

V kaznilnici so jetnika, ki bi moral zapustiti mariborsko jetnišnico, zaslilišni in sestavili zapisnik. Na vprašanje, kje je dobil skrivnostni papirček, je izjavil, da mu ga je dal njegov tovariš, ki se nahaja istotako v mariborskih kaznilniških zaporih, kateremu pa papir nič ne hasne. Dotični njegov tovariš namreč ne bo zagledal nikoli svobodnega dne, ker je obsojen — v dosmrtno ječo. Po izpovedi jetnika je pri naznačenih smreki v gozdu pri Zeleni travi zakopan zaklad.

Kako je prišel zaklad tja?

Vest, da iščejo orožniki pri Sv. Urhu zaklad, je povzročila najrazličnejše komentarje v vseh rudarskih revirjih. Nekateri ljudje izpovedujejo, da se je pred mnogimi leti izvršil v okolici Sv. Urha velik vlom, a so bili vlomilci takoj zasledovani, in so morali po vsej domnevi skriti naropano blago v omenjenem gozdičku. Dotična vlomilska družba je imela še več drugih krvavih dejanj na vesti. Ko so to lopove polovili, so bili eni obsojeni na večletno ječo, drugi pa celo v dosmrtno. Natančno skico, kamor so shranili in zakopali zaklad, je imel baš eden izmed krvolokov, ki je bil obsojen v dosmrtno ječo. Vedel je, da nima zanj skrito bogastvo nikakega haska več. Hotel pa je osrečiti tovariša, ki je bil baš sedaj na vrsti da prvi zapusti kaznilniške prostore. In temu je hotel pomagati do bogastva. Slučajna opreznost kaznilniških uradnikov pa je prišla na sled omenjeni skrivnostni zadevi.

Preiskave s krampom in lopato

S skrivnostnim papirjem v rokah so se podali trboveljski orožniki na delo. Kljub vestnemu in marljivemu kopanju

čm. Skleda je vesela, neoprijemljiva zabava, kjer sta zlasti g. Prašnik in Hribar s svojim humorjem skrbela, da smeh ni ponehal, in je g. Vinter kot nekdanji dijaški pevovodja »vzdignil«, marsikatero tistih, ki so se prepevale tedaj. Govor je sledil govoru, pesem je sledila pesmi do poznega večera, do razhoda.

Bil je res lep ta dan, ki je po tolikih letih zopet združil prijatelje mladostnih dni, preživetih v naši lepi dolenski metropoli. Gotovo ostane vsem udeležencem v nezbrisnem spominu.

Udeleženci sestanka so se tudi fotografirali in je to obžalovati, da so se plošče po nesrečnem naključju pokvarile ter tako tudi mi, žal, ne moremo v sliki predstaviti skupine teh naših odličnih mož.

Navzlic neuspehu te »preiskave« s krampom in lopato pa seveda senzacionalna vest še nadalje neti v marsikom željo, da postane srečni lastnik zakopanih zakladov. Trboveljčani in Zagorjani so oprezali vse dni z daleka, ko so stikali in kopali varnostni organi na naznačenem mestu. Komaj so orožniki prenehali z delom, so se pojavili okoliški prebivalci, ki so prihiteli oboroženi s krampi in lopatami, da dvignejo zaklad, pa naj bo pet klatfer pod zemljo.

Kopači so že nekaj dni vestno na delu in hite z zavistjo, kajti vsak hoče biti oni srečnik, ki bo dvignil iz zemeljskega osrčja skriti zaklad. Oh da, kdo bo le oni srečnik?

Kopači so že nekaj dni vestno na delu in hite z zavistjo, kajti vsak hoče biti oni srečnik, ki bo dvignil iz zemeljskega osrčja skriti zaklad. Oh da, kdo bo le oni srečnik?

Prva vožnja jeseniških mesarjev z avtotaksiem

Vesela zgodba s srečo v nesreči.

Jesenjski mesarji so dobri gospodarji, nekateri izmed njih imajo lepe bele hiše, lepo urejena gospodarska poslopja, obširne njive, travnike in gozdove. Najpogostejši izmed njih pa si je pred kratkim nabavil krassen avtotaksi, prvega te vrste na Jesenicah, da bi vozil v ponedeljek svoje kolege na živinski sejem v Kranj, ostalo publiko pa v Ljubljano, Bled, Kranjsko goro ali kamor že bode. Naravno pa je, da se morajo v prvi vrsti peljati z avtom mesarji. Stanovska zavednost mora veljati povsod. Velikonočni ponedeljek so smatrali za najbolj primeren dan, saj druge dneve itak nimajo nikoli časa, na ta praznik pa imajo vsi ljudje mesa še in že zadosti. Zato so naši mesarji lahko imeli prost dan. Sklenili so, da bodo napravili poskusno vožnjo po Jesenicah, da preizkusijo nosilnost novega vozila z najtežjimi uteži. Zakaj bi se vedno vozili le s kolesji, bicikli, zapravljivki in kočijami, če pa ima eden izmed njih tako lep avtotaksi! Ker so dobri prijatelji, so prišli prav vsi, celo največji in najtežji. S ponosom in samozavestjo so se namestili v avtu. Bilo jih je ravno pravo število za šestdesetih avto, ki je s težkim bremenom zdrvel po gladki cesti. Bilo jim je zelo všeč ta kraski vožnja in radi so se malo pokazali Jeseničanom, zato so večkrat obkrožili ta veliki industrijski kraj.

Vse je šlo po sreči. Nenadoma — bum! ... Avto se je znašel ob cestnem konfinu pred stanovanjem g. Setine. Suneč je bil tako silovit, da je konfin gladko odletel iz zemlje, avto sam s težkim bremenom pa se je znašel prav lep tik ob nižje ležeči cesti, ki vodi iz Staresave. Povod nezgode je bil ta, da jim je, ko so se ravno peljali v najboljšem razpoloženju proti glavni tovarniški pisarni, prišel nasproti konj z vozom — lastnika avtotaksija! ...

Šofer se je hotel vozu izogniti, pri tem pa je zadel z vso silo z vozilom v občestni konfin. Pasajirjem se k sreči ni prav nič zgodilo. Ko so lezli gospodje iz vozila ter žalostno gledali nanj, ko se ni hotel več premakniti. Vam je bil prizor za bogove! Ni jim preostajalo ničesar drugega kakor da so se krepki in podietni gospodje uprli z rameni ob vozilo ter ga potiskali zopet navzgor na cesto. Huiše nesreče ni bilo, nač pa so vsaj namen v polni meri dosegli: preizkusili so vozilo glede njegove nosilnosti kajti dokazalo se je, da avto prenese še mnogo več teže, kakor ima predpisane, kar priča o njegovi izborni kakovosti.

Zato jo pa bodo gospodje drugi brez skrbi ubrali doli proti ponosnemu Kranju, pa ne samo oni, ampak poslu-

BISERNOBELI ZOBJE DEHTEČA LISTA

SARG-OV

KALODONT

ževali se bodo avtobusa lahko tudi številni turisti in izletniki v naša prelepa letovišča, dalje božjepotniki, razne društvene delegacije, novoporočenci in vse seže zaključene družbe.

Uradništvo naše države v številkah

Imamo 145.003 državnih uslužbencev

Po proračunu za leto 1927/28, ki je bil uzakonjen s 1. aprilom, je statistika državnih uradnikov v kraljevini SHS naslednja: Državna uprava ima skupno 10.594 uradnikov prve kategorije, 27.469 druge, 6026 tretje in zvanikičkov 12.292. Skupno je razvrščenih 56.381 uradnikov. Nerazvrščenih uradnikov pa je: 5750 služiteljev, 8882 dnevnarjev, 1134 honorarnih in kontraktualnih nastavljenecv ter 20.231 orožnikov — skupno 35.997 oseb. Potemtakem šteje čista državna uprava, pri kateri uradniške plače predstavljajo davčno breme, skupno z orožniki 92.378 oseb. Ako pa odštejemo orožnike, ki po definiciji niso uradniki, tedaj iznaša število državnih uslužbencev v upravi 72.147 oseb.

Državne gospodarske ustanove imajo 2030 uradnikov prve kategorije, 7669 druge, 8791 tretje in 21.533 zvanikičkov. Skupno je razvrščenih 40.023 uradnikov. Nerazvrščenih pa je: 6151 služiteljev, 3705 dnevnarjev, 227 honorarnih in kontraktualnih nastavljenecv in 2519 nerazvrščenega osebja. Skupno 12.602. Po takem imajo državna gospodarska podjetja, pri katerih se uradniške plače ne morejo smatrati kot davčno breme, ker ti uradniki pridelujejo in svojo plačo zaslužijo, skupno 52.625 oseb.

Kakor se vidi po teh številkah znaša skupno število državnega uradništva 145.003 osebe. To je kader uradnikov, ki vodijo celotno upravo v državi z nad 13 milijoni prebivalcev, s 6595 občinami preko 400 srezov in 33 oblastmi. To je število uradništva, o katerem se lahko govori in razpravlja, ali je previsoko ali prenizko. Da pa bi take diskusije vendarle podale prave zaključke, je treba podrobno analizirati tudi to skupno število. Iz celotnega števila je treba izključiti 20.231 oseb, število orožnikov. Dobimo torej število 124.772 oseb, od katerih jih odpade 72.147 na državno upravo in 52.625 na gospodarska podjetja. V število 124.772 je vključen tudi 11.901

služitelj, ki takisto niso uradniki in če tu di te odštejemo, tedaj iznaša število sarniškega osebja 112.871.

Uradne ure in sprejemanje strank pri ljubljanskem oblastnem odboru

Uradne ure pri vseh oddelkih ljubljanskega oblastnega odbora in pri zavodih, ki so v njegovi upravi, so od 8. do 13. ure in od 16. do 18. ure. Ob sobotah in ob dneh pred prazniki odpade popoldanska služba; te dni se uraduje samo od 8. do 13. ure. Veliki petek, veliko soboto in na dan pred Sv. dnem se uraduje od 8. do 12. ure. V mesecu juliju in avgustu se uraduje od 8. do 14. ure. Glede državnih praznikov velja isto kakor za državne urade.

Predsednik ljubljanskega oblastnega odbora sprejema stranke ob ponedeljkih, sredah in petkih od 11. do pol 13. ure. Uradni prostori: Turjaški trg št. 3, II. nadstropje (hiša Kmetijske družbe) — Predsednikov referat obsega: predsedstvene, personalne, občinske in prosvetne zadeve.

Odbornik dr. Juro Adlešič sprejema stranke ob ponedeljkih in petkih od 12. do 13. ure v prostorih finančnega oddelka ljubljanskega oblastnega odbora, to je v palači »Kranjske hranilnice«, Knaflijeva ulica št. 9, I. nadstropje. Njegov referat obsega: finančne zadeve, zadeve oblastnega imetja, oblastnih podjetij ter obrti in trgovine.

Odbornik dr. Anton Brecll sprejema ob torkih in četrtkih od 12. do 13. ure v predsedstvu oblastnega odbora na Turjaškem trgu št. 3, II. nadstropje (hiša Kmetijske družbe). V njegov referat spada zdravstvo in dobrodelstvo.

Odbornik profesor Evgen Jarc sprejema ob ponedeljkih, sredah in petkih od 11. do pol 13. ure v prostorih gradbenega oddelka, to je v Auerspergovih palači, Gosposka ulica št. 15-I. V njegov referat spadajo: javna dela in splošno socialno skrbstvo.

Odbornik doktor Anton Mlavcec sprejema ob ponedeljkih, sredah in petkih od 11. do pol 13. ure v prostorih oddelka za kmetijstvo, to je v Auerspergovih palači, Gosposka ulica št. 15, pritličje. Njegov referat obsega vse panoge deželne kulture.

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod • Ljubljana 14. aprila 1928.

Višina barometra 308,8 m

Kraj	Čas	Barom.	Temper.	Rel. vlaga v %	Smer vetra in brzina v metrih	Oblačnost 0—10	Padavine	
							Vrsta	v mm do 1. ure
opazovanja								
Ljubljana		762,5	7,8	81	SW 9	1	dež	0,7
Maribor		763,3	10,9	9	SW 8	10		
Zagreb		764,7	10,7	7	SW 3	10		
Beograd		764,4	13,7	74	mirno	10	dež	
Sarajevo		763,2	10,62		mirno	0		
Skoplje		762,7	16,54		mirno	0		
Dubrovnik		762,3	13,73		NE 1	0		
Split		762,7	11,84		E 4	0		

Solnce vzhaja ob 5.15, zahaja ob 18.43, luna vzhaja ob 2.53, zahaja ob 11.21.

Najnižja temperatura je bila danes v Ljubljani 6,6 C

Vreme postaja vedno bolj pomladno. Ne morda samo v tem, da postaja skoroda z vsakim dnem toplejša in da zelenje ter brstje vidoma napreduje. Depresije, ki so se v zimskem delu leta držale kolikor mogoče morji in potovale s središčem svojih vrtincev povečini po morskih potih, so se pričele sedaj spuščati na kontinent in se rade zadržujejo na kopnem. Oblaki postajajo drugačni, dobivajo veličastne kipeče vrhove na ogromnih kakor valečih se osnovah, nevihtno temnost in belino, treba je samo še, da prične ermeti, pa smo prešli v poletni vremenski tip.

Velike atlantske depresije, kakor so značilne za jesenski in zimski čas, postajajo redkeje in manjše ter počasnejše, sprito tega postaja na Atlantskem oceanu mirnejše. Nastopa tedaj doba, ko se da poskusiti polet čez ocean z manjšim rizikom nego jeseni ali pozimi, daji se seveda relativno najmirnejši čas šele poletje.

Za naše vreme so bile važne naslednje spremembe. Izbojlanje, ki je nastopilo baš po praznikih, ni trajalo dolgo. Zakaj z Atlantskega oceana se je počasi bližala nova depresija, ki sicer ni bila močna, ali vendarle dovolj na široko razprostrta. V terek se nam je naznanjala z visokimi belimi perlastimi in mrenastimi oblaki, značilnimi ozirj, v noči od torka na sredo se nam je približalo njeno središče v toliko, da nas je popolnoma preplaval vlažni južnozpadni veter s debelimi in temnimi oblaki in kmalu tudi z dežjem. Do četrtke jutraj se je atlantska depresija razširila čez srednjo Evropo tja do južne Rusije in na Črno morje, toda pri tem je povsem oslabila; njen centralni zračni vrtnec je ponehal tako zelo, da je naposled razpadel na več manjših vrtincev, ki so stvorili posebne majhne depresije, majhne kroge slabega vremena, ki so se počasi premikali od zapada proti vzhodu v območju med Baltškim in Sredozemskim morjem. V skladu s potovanjem matih depresij se pri nas spreminja vreme; kadar se nam bliža njen vrtnec, je slabše, kadar je mirno in se že oddaljuje, se boljša. V četrtak in petek je šlo mimo nas, samo da nekoliko bolj na severu, središče prvo manjše, in v

Dunajska vremenska napoved za nedeljo. Temperatura se bo dvignila, v južnih alpskih deželah nejasno, v Severnih Alpah in na vzhodnem robu Alp nabitno jasno.

Tržaška vremenska napoved za nedeljo. Lahni vetrovi z raznih strani, nebo izpremenljivo, a večinoma jasno, temperatura od 10 do 16 stopinj, morje skoraj popolnoma mirno.

Lily Damita

Lily Damita

Danes premijera filma nenadkriljive lepote!

VELIKA PUSTOLOVKA

Drama iz modernega velenestnega življenja. — V glavni vlogi dražestna

Lily Damita

Krasne slike Londona in Pariza! — Zanimiva, napeta vsebina.

Predstave v nedeljo ob: pol 11., 8., pol 5., 6., pol 8. in 9. uri.

Ob delavnikih ob: 4., pol 6., pol 8. in 9. uri.

KINO IDEAL

VELIKA PUSTOLOVKA

Igrišče Primorja

Dunajska cesta

ILIRIJA — PRIMORJE

Danes ob 16.

Predtekma ob 14.30

Domače vesti

Opozorilo.

Vse one naročnike, ki so se s plačilom naročnine zakasnil, prosimo, da jo še te dni poravnajo v lastnem interesu, ker odlaganje jim nalaga vedno večjo obveznost, nam pa povzroča težkoče pri delu.

Upravišтво »JUTRA«

• **SRETAN USKRS!** Sveta Efta-tellima i prilatelima pravoslavne i grkokatoličke veroispovesti želimo sretne uskrne praznike. Hristos Voskresel!

• **Nova diplomatska imenovanja.** Po diplomatskem ukazu, ki ga je te dni podpisal kralj, so bili imenovani: direktor političnega oddelka ministrstva notranjih del g. Milan Jovanović za generalnega konzula v Monakovem; šef personalnega oddelka v ministrstvu g. Ivan Gerasimović za svetnika poslaništva v Atenah; svetnik poslaništva v Madridu g. Momčilo Jurišić za generalnega konzula v Milanu; generalni konzul v Bukarešti g. Milan Antić za svetnika poslaništva v Varšavi, svetnik poslaništva v Pragi g. Vasa Protić za generalnega konzula na Reki; g. Ivan Buković, svetnik poslaništva v Pešti za generalnega konzula v Bukarešti.

• **Policijske osebnosti.** V III. kategorijo sta prevedena okoliški nadzornik A. Komlič in policijski agent F. Frabel, oba iz Maribora. Nadzornik policijske direkcije v Ljubljani J. Podreberšek je napredoval iz 4. skupine II. kategorije v 3. skupino položajne plače. Upokojen je policijski agent Gerželj v Celju.

• **Obdarovanje naših podmornic.** Po imenitvi Jadranske Straže v Šibeniku bodo šibeniške gospe poklonile naši drugi podmornici svilen zastavo, kakor so jo prvi podmornici darovale gospe mesta Splita.

• **Julij Betetto odlikovan.** Kakor nam poroča Udrženje gledaliških igralcev v Ljubljani, je mojster-pec g. Julij Betetto na predlog ministra prosvete glede na 25 letni jubilej umetniškega dela in velik uspeh ob priliki gostovanja ljubljanske opere v Beogradu odlikovan z redom sv. Save 3. razr. G. Betetto je prvi v naši državi, ki je po 25 letih umetniškega udejstvovanja prejel to visoko odlikovanje. Z njim je odlikovana tudi naša ljubljanska opera, naše Narodno gledališče. Čestitamo!

• **Gostovanje ljubljanske opere v Dubrovniku.** Kakor javljajo iz Dubrovnika, je uprava tamkajšnjega gledališča zaključila pogajanja z ljubljansko opero za gostovanje ob šestih večerih. Pogajanja so imela povoljen uspeh. Predstave se bodo absolvirale v prvi polovici meseca maja.

• **Provokacija Jugoslavije v Milanu.** Na letošnjem velesemu Jugoslavija v nobenem oziru ni sodelovala, ker so prireditelji sejmam otvorili poseben paviljon, ki nosi ime »Dalmacija«, kar se pač nesporno mora smatrati kot demonstracija proti naši državi, oziroma proti naši pravici do te pokrajine, kjer je 98 odstotkov jugoslovenskega prebivalstva. Zato tudi nikdo od naših službenih zastopnikov v Milanu, bodisi državnih bodisi gospodarskih ni sodeloval pri otvoritvi. Zaradi te provokacije Jugoslavija tudi ni dovolila običajnega popusta na naših železnikih.

• **Parlamentarna anketa komisija v Sarajevu.** Dne 28. aprila prispe v Sarajevo parlamentarna anketa komisija, ki bo revdirala poslovanje z državnimi gozdovi. Komisija bo v sarajevski šumski direkciji pregledala ves material, ki se nanaša na dolgoročne pogodbe za eksploatacijo gozdov.

• **Smrtna kosa.** V Mariboru je umrla včeraj po dolgi in mučni bolezni v 69. letu starosti soproga posestnika g. Antonija Požarjeva. Pogreb bo jutri ob 17. iz mrtvašnice mestnega pokopališča v Pobrežju. Pokojnici blag spomin, preostali naše iskreno sožalje!

• **Spomenik padlim srbskim oficirjem v Parizu.** Udrženje rezervnih oficirjev vodi posle za postavitev velikega spomenika srbskim oficirjem, padlim v vojni za osvoboditev in ujedinitve katerih posmrtni ostanke se še vedno nahajajo v Franciji. Koncentracija posmrtnih ostankov se bo v najkrajšem času izvršila v Parizu, kjer se bo postavil ta spomenik. Spomenik bo imel simboličen značaj. Lepa deklica, ki predstavlja Francijo, drži dva ranjena srbska vojaka. Spomenik je izredno umetniško delo.

• **Nov most preko Dunava.** Po vseh iz Novega Sada bo novi veliki most preko Dunava, ki bo Novi Sad vezal s Petrovaradinom, dne 15. maja izročen prometu.

• **Slab promet na osleškem velesemu.** Zaradi deževnega vremena je promet na velesemu v Osleku zelo slab, tako da tulcev skoraj ni videti. V posebnem oddelku je prirejena grafična razstava osleških in zagrebških umetnikov, v kateri pa je tudi malo prometa. Le minister Spaho je kupil od Jovana Gokovića pet slik z bosenskim motivi.

• **Uslužbeni davek s pravilnikom in vsemi potrebnimi tabelami za preračunavanje davka ter s komentarjem, ki ga je napisal finančni svetnik Mosefich, izda v torek Tiskovna zadruga v Ljubljani. Istotam**

sta izšla v posebnem odtisu tudi obe tabeli za preračunavanje tega davka ter tiskovine za naznanitev davka davčnim uradom.

• **V Srbiji zahtevajo odpravo davka na poslovni promet.** Kakor poročajo iz Beograda, se bodo prihodnji ponedeljek vršili po vsej Srbiji protestni shodi trgovskih organizacij proti nameri vlade, da za državno posojilo zastavi dohodek od davka na poslovni promet. Obenem se bo na teh shodih zahtevala odprava davka na poslovni promet.

• **Zanimivo predavanje o Rusiji.** Znan ruski ekonomist Peter Struve, sedaj direktor ruskega lista »Rosija« v Parizu bo prišel te dni v Beograd ter bo v nedeljo 22. t. m. v veliki dvorani nove univerze predaval o sovjetski Rusiji.

• **Kongres socialistične stranke Jugoslavije.** V dnevi 15. in 16. t. m. se bo v Beogradu vršil kongres socialistične stranke Jugoslavije, na katerem bo o političnem položaju poročal profesor Berberović iz Zagreba, o mednarodnem položaju pa beograjski odvetnik dr. Živko Topalović. Kongresa se bodo udeležili tudi delegati inozemskih socialističnih strank, med drugimi Fritz Adler, glavni urednik dunajske »Arbeiter Zeitung«, ki je naši javnosti znan iz svojega atentata na ministrskega predsednika grofa Stürgkha na Dunaju leta 1917.

• **Vseslovenski kongres zdravnikov v Pragi.** Kakor smo že poročali, se bo vršil v okvirju IV. kongresa čeških prirodoslovcev, zdravnikov in inženjerjev od 24. do 29. maja II. vseslovenski kongres zdravnikov. Po kongresu napravijo udeleženci skupne izlete v češkoslovaška zdravilišča. Prva skupina si ogleda Karlove Vary, Jachimov, Františkove Lazni in Marijanske Lazni, druga skupina Poděbrady, tretja pa Luhačovice, Trenčanske Teplice, Pštiany, Strpske Pleso, Tatranske Lomnice in Smokovce. Oni, ki se žele udeležiti kongresa in izletov, naj se prijavijo najkasneje do 30. aprila in obenem navedejo, v kateri skupini si žele ogledati kopališča. Prijave sprejema predsednik društva zdravnikov v Beogradu dr. Momčilo Ivković in pisarna IV. kongresa prirodoslovcev, inženjerjev in zdravnikov v Pragi II. Vladislavova ulica 14. Udeležencem, ki bi se priključili pozneje, ne bo mogoče garantirati dobrega stanovanja niti udeležbe pri izletih. Udeleženci kongresa in skupnih izletov bodo imeli na češkoslovaških železnikih polovično vožnjo, v vseh slovenskih državah pa dobe od češkoslovaških konzulatov brezplačne vizume. Opozorjamo naše zdravnike, da porabijo to ugodno priliko in se v čim večjem številu odzovejo vabilu braskih češkoslovaških zdravnikov ter si ogledajo češkoslovaška kopališča, ki so znana po vsem svetu.

Pomladanske obleke

in plašče nudi cenj. damam v najkrajši izbiri (samo modele) po izredno nizkih cenah tvrdka

FRAN LUKIC, Stritarjeva ul.

• **Za pot v Južno Srbijo so potrebne nove legitimacije.** Ker se v Južni Srbiji posveča pozornost vsem osebam zaradi vtihoapljenja komitov pod krinko trgovskih agentov, objavljajo službeni listi opozorilo, naj se vsi potniki, ki se podajo v Južno Srbijo, prekrbe z legitimacijami novejšega datuma, s katerimi bodo lahko dokazali svojo identiteto.

• **Poštarne znamke v proslavo tisočletnice hrvatskega kraljevstva.** Ministrski svet je odobril, da se izdajo jubilejne znamke v spo

Dobi se povsod, koder cenije dobro in Dobi se povsod, koder cenijo dobro in zdravo ojačajo, kjer ga še ni, naj se takoj LOVRO SEBENIK, izganjarna in rastlinska destilacija, Ljubljana VII.

Čuvajte se prehlade!

Najboljši zaščito proti gripi, šarlahu, difteriji, angini, influenci in prehladu Vam nudijo preizkušene

ANACOT-PASTILE

DR. WANDER

Vsaka hiša jih mora imeti! Cena je tako nizka, da si jih lahko nabavi vsak. Čuvajte se slabih pripravov kateri so precej razširjeni in imitirajo Anacot-pastile.

na tisočletnico hrvatskega kraljevstva. Takih znamk se bo izdalo šest milijonov komadov, in sicer po 50 par. 1 Din in 3 Din. Prodajale se bodo za 50 par nad nominalno. Prebitek bo znašal 3.500.000 dinarjev, ki se bo porabil za gradbo spominske cerkve-bazilike sv. Cirila in Metoda v Duvnu v spomin tisočletnice hrvatskega kraljevstva. Izdelava znamk se bo izvršila po natečaju med jugoslovenskimi umetniki. Razpis natečaja bo v kratkem objavljen.

• **Eksotičen gost v Beogradu.** V Beograd je predvčeršnjim prisel Mahmud Omar Abbas, bivši kapetan angleško-egiptske vojaške avijacije, ki je peš že deset let na potu okoli sveta. Meseca junija 1918. je ta oficir po naročilu egiptске Geografične družbe nastopil potovanje v svrhu geografskih študij ter zaključil sedaj v naši prestonici svoje znanstveno potovanje.

• **Zdravljenje na klinikah.** Ministrstvo prosvete je sporazumno z ministrstvom za narodno zdravje pojasnilo, da imajo državni uslužbenci in njihove rodbine pravico do brezplačnega zdravljenja v državnih bolnišnicah, ne pa tudi na univerzitetnih klinikah.

• **Hercegovinski otroci na Hrvatskem.** Delegat Narodne zaštite g. J. Krunić je odpotoval v Hercegovino v svrhu, da prevzame otroke. Otroci prispejo prihodnji torek v Zagreb, kjer bodo dobili nove obleke, potem pa nadaljevali pot v okolico Belovara.

• **Starši! Zadnji čas je, da oskrbite svojim otrokom tri lepe knjige za najnižjo ceno: 10 Din.** Izdala jih bo »Mladinska Matica« v juniju t. l. Prav te dni bo potekel rok za naročbo. Kdor se priključi kot naročnik, dobi 1.) »Kresnice«, knjigo z bogato leposlovno in znanstveno vsebino, ki bo sama vredna več kakor vsa naročnina; 2.) »Sadjarčke«, po strokovnjaku sestavljeno delo o vsem kar je v zvezi z umnim sadjarstvom, praktično knjižico, ki se bo tudi lahko odrasel učil iz nje, ter 3.) »Zgodbe z južnega morja« slovitega ameriškega pisatelja Jacka Londona. Vse tri knjige bodo dobili za 10 dinarjev le naročniki, ker bodo knjige šle v razprodajo le v neznatnem številu izvodov in po dokaj višji ceni. Na publikacije »Mladinske Matice« se je mogoče naročiti po vseh šolah, pa tudi direktno pri poverjenstvu UJU v Ljubljani.

PRIZNANO

najboljša oblačila pri najnižjih cenah nudi renomirana tvrdka

J. Maček

Ljubljana, Aleksandrova c. 12.

• **Dečvini nageljni.** Ker ne moremo na vsa številna in nestrpna vprašanja glede »dečvinega« blaga odgovarjati pisnimim potom, objavljamo ponovno, da bomo pričeli z oddajo in razpošiljanjem vzorcev z 21. t. m. Za sedaj pa smo veletrgovcem oddali le kvaliteten vzorec s cenami in nageljno-risbo. Istotako tudi vzorce za vse, kar spada k »dečvini«, tako da si vsi gg. trgovci pri svojih zalagateljih na podlagi tega že lahko naročijo »dečvino« blago, da ga bodo potem dobili s 1. majem. Tudi vsem cenj. naročnikom, ki imajo »dečvino« že naročeno, objavljamo da bomo pričeli z razpošiljanjem »dečve« v začetku maja. Ponovno tudi oglašamo, da se more za pravo gorenjsko dečvo uporabljati le omejeno narodno nageljno blago. Vse drugo je »dirndl«, katero bo pa navedeno žensvo brezdomno za vedno odklonilo. Akcija za propagando »dečve« in Jugoslovenska Matica.

• **Huda nesreča v Sarajevu.** V petek zvečer se je v Sarajevu pred vhom v vojašnico kralja Aleksandra pripetila huda nesreča. Vojaški sanitetni avtomobil je v svojo silo zavozil v tovorni voz, ki je prihajal iz vojašnice in s katerim je upravljal kočijaž Bečir Bečirović. Bečir je bil smrtono nevarno poškodovan in prepeljan v bolnico, kjer se bori s smrtjo. Tudi sanitetni avto se je razbil.

ITO — zobna pasta najboljša.

• **Pri motenju prebave, želodčnih bolečin, gorečih, slabostih, glavobolu, migljanju pred očmi, slabih živcev, pomanjkanju spanja, oslabelosti, nevolji do dela Vam preskrbi prirodna grenčica »Franz-Josef«, odprto telo in olajša obkrožje. Poizkusaj na vsehčlinskih klinikah so dognali, da so alkoholisti, ki so trpeli na želodčnem kataru, s staro preizkušeno vodo »Franz-Josef« v kratkem dobili zopet slast do jedi. Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah in špecerijskih trgovinah.**

• **Sadno drevje, pritlikave marelice, češnje, jablane, prunus triloba, lepotično grmičevje, divjo trto, vrtnice plezalk, nizke in visokodebelne nudim za pomladno saditev.** Naprava in negovanje privatnih vrtov Anton Ferant, trgovski vrtnar, in drevesničar I. Ljubljana, Ambrožev trg 3.

• **Kruh »Depa«.** Ali ste že poskusili družinski kruh z imenom »Depa«? Zahtevajte ga pri svojem trgovcu!

• **Turisti, izletniki, skavti.** Na izlete vzemite s seboj kruh »Depa«. Zahtevajte ga v vsaki trgovini!

• **Vsak dan prihajajo modne novosti za dame in gospode.** P. Magdič, Ljubljana.

• **Naznanjam,** da sem včeraj 14. t. m. odprl svojo podružnico za dežnikarsko obrt v Radovljici na Gorenjskem. Lovro Planina, dežnikar, Škofja Loka.

• **Obleke kemlično čist, barva, pisra in ilka tovarna Jos. Relch.**

• **Tarmol, priznano sredstvo proti moli,** doblje v vseh lekarnah in drogerijah. Proizvajalec: Chemotechnica, Ljubljana.

• **Mestni trg št. 10 (na dvorišču veletrgovine A. & E. Skaberne).**

Automobilisti

Novi »ADLER STANDARD 63« tipe

prispe v kratkem v Ljubljano

Pojasnila daje

GLAV. ZASTOPSTVO ZA SLOVENIJO

R. LUCKMANN, LJUBLJANA

Ahačjeva 10

Tako nežno je in čisto

skozi in skozi parfimirano, prijetno osvežujoče, svetlo v barvi. Lepo zavito. Elida kvaliteta, najpriljubljenejša miilo, favorit vseh.

ELIDA Favorit MILO

Iz Ljubljane

• **Občni zbor pevskega društva »Slavec«.** Snoch se je vršil v salonu gostilne Pri Jerneju na Sv. Petra cesti, edni letni občni zbor pevskega društva »Slavec« ki praznuje letos 45 letnico svojega obstanka. Dobro obiskani zbor je je vodil predsednik g. Ivan Hladnik, ki je podal v kratkih potezah bilanco društvenega dela v preteklem poslovnem letu in koncem svojega govora pozval članstvo v novem letu k čim krajšemu in požrtvovalnemu delu. Pozdravil je tudi novega zborovega pevovodjo g. Iv. Repovša, ki se je pevcem v kratkem času že izredno priljubil in kojega naloga bo, da dvigne zbor na svoječasno višino. Obširneje je poročal o delovanju društva tajnik in zastavonoša g. Boris Roš ter je bilo njegovo izčrpano poročilo vzeto s pohvalo na znanje. Iz poročila je razvidno, da je moralo društvo v preteklem letu prestati več kriz, izmed katerih so redno delo posebno ovirale selitve. Društvo je moralo v enem letu trikrat menjati prostore in je pri tem močno trpel vse inventar. Prisrčno so bili nato pozdravljeni nekateri ljubljani v društvu, ki delujejo pri njem že od 15 do 20 let. Društvo je imelo v preteklem letu 7 manjših prireditve, sedaj pa se že dela na tem, da zopet nastopi pred javnostjo na javnem koncertu. Članov-pevcev šteje 62, s podpornimi udi in ustanovnimi člani pa 452. Pred zaključkom je bil izvoljen naslednji novi odbor: Ivan Hladnik, Cene Jančigaj, Boris Roš, Fr. Merše, Miro Bergine, Lojze Brecljnik, Ludovik Logar, Fric Juvan, Strečko Cerar, Nande Biziak, Lojze Gradišar in Danče Strehovec. Za ženski odsek pa: Ruža Turkova in Joža Pengalova. Dolgoletni nad vse zaslužni predsednik g. Ivan Dražil je bil izvoljen za častnega predsednika.

PRIZNANO FINEGA OKUSA

plašče, obleke, bluze

kupite ugodno

P. MAGDIČ

Poglejte si izložbe.

• **Udrženje jugoslovenskih inženjerjev in arhitektov, sekcija Ljubljana.** Vabi vse člane na debati večer, ki se bo vršil v sredo 18. t. m. ob 20. v lastnem družabnem lokalu na Kongresnem trgu I-II. Predmet debate: Elektrifikacijski problemi mesta Ljubljane.

• **Hišni posestniki, ljubljanski in okoliški,** se ponovno vabijo, da se v obilnem številu udeležijo občnega zbora Prvega društva hišnih posestnikov v Ljubljani v ponedeljek 16. t. m. ob 18. uri v veliki dvorani hotela »Union«. — Odbor.

• **Zmajev steg skavtov v Ljubljani** sprejema novice za tekoče leto samo do 15. maja t. l. Poznejše prijave izključene! Vpisovanje vsak torek in četrtek od 17. do 18. v palači Ljubljanske kreditne banke, V. nadst.

• **Tomboja! V nedeljo 29. t. m. se bo vršila peta velika javna dobrodelna tomboja Osrednjega društva nižjih poštnih in brzojavnih uslužbencev, krajevna skupina Kot običajno tako bo tudi letos veliko številu dobitkov, med temi deset krasnih tam-**

Koncert

v nedeljo od 20. do 1. ure.
Restavracija »Pod Skalco«
Mestni trg šte. 11.

bol. Česti dobiček je namenjen podpornemu skladu za bolne in revne člane, vdove in sirote. Zato se priporočamo cenovnemu občinstvu, da nas podpira z nakupom tombojskih tablic, ki jih prodajajo vse trafike in p.s.m. noše. — Odbor.

• **Marijnetno gledališče Sokola na Taboru** bo vzpizorilo po daljšem presledku danes ob 16. uri »Gašperčka čarovnika«. Prihodnjo nedeljo bo na splošno željo ponovilo nad vsako pričakovano krasno uspešno igro »Gašperček, dvoraj zdravnik«, kot zadnjo v tej seziji. Ne zamudite prilike! Prostovoljni prispevki se hvaležno sprejemajo. Urejeno je kot običajno.

Danes velika komična

MATINEJA

Pričetek ob 11. uri dopoldne.

Vstopnina Din 4.— za vsak sedež.

Kino »Ljubljanski dvor«.

• **Mehika!** Opozorjamo cenj. občinstvo, dijaštvo in šolsko mladino na današnji predstavo ZKD v prostorih kina Matice. Na sporedu bo izredno zanimiv film, ki nam prikazuje romantično državo Mehiko, njene naravne krasote, kulturo, šege in navade prebivalstva. K izredno zanimivemu filmu bo govoril g. prof. Pavlič, ki bo v svojem govoru popisoval vse ono, kar je poleg filma zanimivega in poučnega. Za to predstavo, ki se bo vršila točno ob 11. dopoldne, je določila ZKD zelo znižane cene 2 in 4 dinarje za sedež na vseh prostorih, s tem namenom, da omogoči vsakomur poset te zanimive in poučne prireditve. Nikdo naj ne zamudi prilike ogledati si ta spored!

• **Občni zbor Umetnostno-zgodovinskega društva v Ljubljani** se bo vršil v ponedeljek 16. t. m. ob 20. uri v restavraciji Ljubljanski dvor. Na dnevnem redu so poročila o delovanju društva, volitev novega odbora in razgovor o letošnjem daljšem izletu. Vsi člani vabljani!

• **Na zadnjem rednem občnem zboru AKM** je bil izvoljen naslednji odbor: predsednik Budisavljevič Tatomir, podpredsednik Kersnič Ivo, tajnik I. Pirč Stanko, tajnik II. Grubič Nenad, blaginjak Oswald Stanislav, knjižničar Židan Ivo, gospodar Gostiša Josip, referent za fer. prakso Kukar Zdenko, arhivar Pelko Matko, revizorja Hübner Oskar in Zajc Vlado.

• **Društvo »Kuratori slopcev« v Ljubljani** ima letos svoj redni letni občni zbor v ponedeljek 23. t. m. ob 16. v dvorani mestnega magistrata z običajnim dnevnim redom. K mnogobrojni udeležbi vabi odbor.

• **Promet avtotaksijev v Ljubljani.** Od ponedeljka 16. t. m. dalje bodo stajališča avtoizvoščkov v Ljubljani pri hotelu »Slon« na Dunajski cesti, pri glavnem kolovozu, pred hotelom »Union« v Frankiških ulici in pred kavarno »Zvezda«. Na ta način bodo občinstvu na razpolago avtoizvoščki na najbolj prometnih krajih v Ljubljani kar se je doslej zelo pogrešalo, ker so stali doslej samo pred Ljubljansko komunalno banko na Dunajski cesti. V to roko, da bo nova razdelitev stajališč avtoizvoščkov doberdošla ljubljanskemu občinstvu.

• **Drobna policijska kronika.** Od petka na soboto so bili prijavljeni policijski naslednji dogodki: 1. tatvina kolesa, 1. črna poškodba, 1. poškodba tule lastnine, 2. prestopka pasjega kontumaca, 1. prestopka prekočenja policijske ure, 2. prestopka beračenja, 10. prestopkov cestno-policijskega reda in 4. prestopki avtomobilskih predpisov.

Čestitam gosp. Miro Urbanu v Ljubljani na dobljeni nagradi v mesecu Din 5000.—, ki mu je došla kot lep velikonočni poklon

Bančni zavod L. Ž. KONJOVIĆ iz Beograda

Je določil

20 nagrad po Din 5.000.—, skupaj Din 100.000.—

izključno samo za odjemalce v Sloveniji.

Nagrade se razdelijo na sledeči način:

Razposlana je širom Slovenije večja množina ponudb glede nakupa 2 1/2% obveznic vojne škode iz l. 1923, med katerimi se nahaja 20 NAROČILNIC, ki se razlikujejo od ostalih po nekem posebnem znaku. Dotični osebi, ki naroči s označeno naročilnico, bom izplačal Din 5000.— brez vsakega odbitka.

Škoda, ker je rok pošiljanja naročilnic z nagradami tako kratek in je sadni dan 1. maja t. l., zato se požurite in izkoristite lepo priliko, ki se vam nudi!

Retiranci sta bili dve osebi in sicer neka Marička zaradi prepovedanega povratka in Poldke K. zaradi beračenja.

— **Ponesrečen delavec.** Pri popraviljanju neke hiše na Ambroževem trgu je padel včeraj jutraj z zidarskega odra 17 letni zidar delavec Miha Hromc, doma iz Semberjeva, ter si zlomil levo nogo v kolku. Poleg tega je nesrečnik dobil tudi več notranjih poškodb Poškodovanca so z rešilnim avtomobilom odpeljali v splošno bolnico.

— **Garderoba za dame in gospode** po meri izdeluje krojno učilšče Francoski modni salon, Ljubljana, Stari trg 19. 16. aprila nov krojni tečaj za krojače, šivilje in domačice. Kroji po meri 733

Za spomlad

Vam nudi v veliki izbiri ter po najnižjih cenah trdica

BELIHAR & VELEPIČ, Mestni trg 13, LJUBLJANA

Otroške dekliške volnene obleke, damske obleke kakor tudi bluze itd. OGLEDITE SI IZLOŽBO!

Iz Maribora

— **Ljudska univerza v Mariboru.** V ponedeljek 16. t. m. ob 20. je zelo važno predavanje univ. prof. dr. Metoda Dolenc o snovi »Žena v kazenskem pravu«. Gospod profesor je eden prvih naših juristov in je sodeloval pri ureditvi novega univerzitetnega zakona. V petek 20. t. m. »Srbska žena«, predava srbska pisateljica Katarina Bogdanovičeva.

— **Zatvoritev Tattenbachove ulice.** Zaradi izvršitve cestnega dela se zapre Tattenbachova ulica med Kopalniško ulico in Glavnim trgom od 16. t. m. naprej za do 8 dni. Del Tattenbachove ulice med Kopalniško in sodno ulico se bo zaradi impregniranja cestne površine med gorjo dobo po potrebi zaprl. Za čas, ko ostane Tattenbachova ulica zaprta, se dovoli prevozni promet po cesti Ob jarku. Zahteva se, da se po tej ulici v izogib nesreč počasi vozi.

— **Svečana zapirava vojaških novincev** v t. m. ob 10. dopoldne v vojašnici kralja Aleksandra na Meliski cesti slovesna zapirava letošnjih vojaških novincev. K svečani zapiravi je vabljeno tudi občinstvo.

— **Pravda zaradi prevratnih dogodkov.** V prvih prevratnih dneh se je po mnogih krajih znašlo sestrskano ljudstvo nad nekaterimi trgovci, ki so blago predrago prodajali in prikrivali. Nekaj takih izgredebov je bilo tudi v Guštanju. Po desetih letih se je pa tedanje razburjenje popolnoma pozabilo in šele, ko je lani pri občinskih volitvah v Guštanju bil izvoljen za župana socialista Luka Jug, sta vložila dva klerikalca proti njemu na velikega župana ovadbo, da se je udeleževal plenitev ob preobratu in da zato ni kvalificiran za župana. Župan ovadbe ni dobil na vpogled in je šele po prizadevanju svojega zastopnika dosegel, da je bil zaslišani prejavski sodnik o vsebini ovadbe. Ovaditelja sta sedaj morala nastopiti dokaz resnice, ki pa se ni posrečilo. V četrtek se je vršila v Prevaljah v tej dolgotrajni pravdi, ki se je vlekla že od lani julija meseca, zadnja razprava, ki je trajala od 8 do 13. ure. Zaslišanih je bilo okrog 30 prič. Sodišče je končno na predlog zagovornika obsodilo ovaditelja zaradi prestopa žaljenja časti vsakega na 500 Din globo ali dva dni zapora in povračilo pravnih stroškov.

— **Specialist za notranje bolezni dr. Janko Pihlar** se je po večletni klinični praksi v inozemstvu naselil v Mariboru in ordinira v Prešernovi ulici 2-II. 774

Iz Celja

— **Bolgarski večer v Celju.** Ljudsko vseučilišče v Celju bo priredilo v torek 17. t. m. ob 20. uri v veliki dvorani Narodnega doma bolgarski večer, na katerem bo predavala v slovenskem jeziku gospa Vanja Gospodinova o bolgarski ženi in o vprašanju novega ženstva. G. Georgij Gospodinov, artiljer bolgarske narodne opere in član opere v Ljubljani, bo pel bolgarske narodne pesmi.

— **Vse Celje se smeji, trdi celjski dopisnik »Slovenca«**, ker so demokratični občinski odborniki predlagali, naj mestna občina celjska votira skromen prispevek 10.000 Din gladijočim v pasivnih krajih, a je večina ta predlog pod občinskim vodstvom klerikalnih občinskih odbornikov odklonila. Celjski informiranci krogi se smejejo klerikalni trditvi, da so demokratični občinski odborniki s tem, da so zapustili zadnjo občinsko sejo ter jo napravili nesklepno, zakrivil, da se niso mogli rešiti važna socialna politična vprašanja. Kako važna so bila ta socialna vprašanja, dokazuje najboljši izjava socialno-političnega referenta dr. Ogrizka samega, ki te na interpelaciji SDS. zakaj je socialno politični odsek bil sklican šele na zadnja dan pred plenarno sejo, podal baš na tej seji izjavo, da ta

odsek dotlej sploh ni imel nobene stvari, ki bi jo bil moral rešiti. Kako nedelaven je socialno politični odsek pod predsedstvom dr. Ogrizka, se lahko vsak volilec prepriča iz spisov, ki jih je dosedaj rešil.

— **Trgovsko društvo v Celju** ima svoj letošnji redni občni zbor 19. t. m. ob 19. v rdeči sobi Narodnega doma z običajnim dnevnim redom.

— **Vajenška in pomočniška razstava** v Celju. Za binkošne praznike domo imeli v Celju veliko vajeniško in pomočniško razstavo

— **Nesreča.** V celjsko javno bolnico so bo vršili z običajnim dnevnim redom v soboto 21. t. m. ob 20. uri v klubovi sobi Celjskega doma.

Advokat dr. Ernest Rosina

naznanja, da je

otvoril odvetniško pisarno v Gornjem Gradu

Iz Ptujja

— **Pri občnem zboru podružnice CMD v Ptujju** je izhajalo iz poročil funkcionarjev, da sta podružnici odposlali preteklo leto skupno 14.000 Din. Ta vsota je za ptujске razmere gotovo zelo velika. Hvala gre poštvalnim funkcionarjem podružnic, zlasti tudi damam ženske podružnice. Občudovanja vredna pa je istotako poštvalnost most mešanov mesta Ptuj in okoličin, ki so v veliki meri podpirali stremeljenje podružnic. Za l. 1928 je sklenil občni zbor prirediti 20letnico septembarskih dogodkov 1908 skupno s sokolskim društvom v Ptujju. Dne 8. septembra se bo torej vršila velika slavnost v Ptujju, na kar opozarjamo vsa naša društva širom domovine. Po zborovanju je imel g. prof. Alič krasno, globoko zasnovano predavanje o našem literatu Otonu Zupanciču, katerega delovanje je naslikal nad vse plastično. To je bil v Ptujju prav preprost Zupancičev večer, ki pa je po svoji notranji vsebini po svojem globokem predavanju izpolnil kulturno nalogo. G. predavatelju profesorju Aliču naša iskrena hvala.

— **Sprememba obrti.** Znan kovačnica Andrej Kotba je prišla v roke domačinu Matiji Klanjšku, doma od Sv. Lovrenca na Dravskem polju. Prepričani smo, da bo ta znana kovačnica tudi v novih rokah ohranila svoj sloves. — Znan gostilna »Pri Dalmatincu«, ki jo je vodil dosedaj g. Cvetko Bartulović, je prešla zopet v roke lastnika Viktorja Kodela, ker se je Bartulović preselil v Maribor, kjer je prevzel znano kavarno »Evropa«, nasproti glavne mu kolodvoru.

Iz Kranja

— **Obisk beografskih dijakov.** V torek 17. t. m. bo obiskala Kranj skupina 23 beografskih dijakov pod vodstvom dveh profesorjev. Dijakom bo priredili tukajšnji Fejsalini savez priščen sprejem.

— **Živahna gledališka sezona.** Danes popoldne bo v prizorišču gledališki oder že sedmič dramo »Baterje sv. Bernarda«. Kolo ju goslovskih sester pripravila skupno z deško osnovno šolo za 6. 10 in 13. maj prekrasno igranje »Kraljestvo palčkov«. Kakor čujemo, bodo v nedeljo 29. t. m. gostovali Radovljani z opereto »Veseli kmetiči«, ki je dosegla najlepši uspeh.

— **Avtomobil povozil vola.** Minuli četrtek je zavozil šofer nekega podjetnika pred vasio Nemilje pri Velešovem v vola ter ga podrl na tla. Vola so morali ubiti.

— **Bratje sv. Bernarda** na kranjskem odru. Predsednikom je domači Gledališki oder ponovil v režiji g. Reša poznano igranje »Bratje sv. Bernarda«, najuspešnejšo točko lanskega repertoarja. O zadnji vprizoritvi, ki je že šesta na tukajšnjem odru, ne moremo trditi, da bi prešla lanske. Ni tega zameriti nastopajočemu ansamblu, ki je imel le eno dobro skušnjo. V obeh ženskih vlogah sta nastopili novi igralci. Gost gospa Prinčičeva iz Radovljice je ustvarila v gledno kreacijo matere. Gd. E. Birtičeva kot hči je ugajala s svojo naravno igrjo. Odziv publike je bil slabši, vendar je pričakovati, da bo v nedeljo večji, kar naš marljivi oder tudi zasluži.

— **Vse Celje se smeji, trdi celjski dopisnik »Slovenca«**, ker so demokratični občinski odborniki predlagali, naj mestna občina celjska votira skromen prispevek 10.000 Din gladijočim v pasivnih krajih, a je večina ta predlog pod občinskim vodstvom klerikalnih občinskih odbornikov odklonila. Celjski informiranci krogi se smejejo klerikalni trditvi, da so demokratični občinski odborniki s tem, da so zapustili zadnjo občinsko sejo ter jo napravili nesklepno, zakrivil, da se niso mogli rešiti važna socialna politična vprašanja. Kako važna so bila ta socialna vprašanja, dokazuje najboljši izjava socialno-političnega referenta dr. Ogrizka samega, ki te na interpelaciji SDS. zakaj je socialno politični odsek bil sklican šele na zadnja dan pred plenarno sejo, podal baš na tej seji izjavo, da ta

Iz Litije

— **Nesreča pri igranju.** Predvčeršnjem je padla šletna Vojta, hčerka dr. Matka, odvetnika v Litiji, tako nesrečno s lestvico, da si je dvakrat zlomila spodnjo lekt deene roka. Ponesrečeno deklečo so prepejlili v ljubljansko bolnico.

— **Licitacija poštnih vožnje.** Ker je bil pri zadnji licitaciji poštno vožnje Litija-Smartno navzoh en sam interesent, je oddala poštna direkcija v Ljubljani ponovno licitacijo, ki se bo vršila 20. t. m. ob 10. uri v občinski pisarni v Smartnem.

— **Okrajni cestni zastop** bo 22. t. m. oddal vožnjo iz kamnoloma Stope v zagorski okolič. Razvozili bodo na zagorske ceste 1000 m³ peska.

Iz Trbovelj

— **Na koncertu Slovenskega akademsko-ga okteta** 17. t. m. v Trbovljah se bodo izvajale pesmi naslednjih slovenskih skladateljev: E. Adamiča, J. Ravnika, V. Mirka, A. Foersterja, R. Savina, O. Deva, Fr. Marolta, i. dr. Koncert se bo vršil ob 20. v dvorani Delavskega doma. Vstopnice se dobe v predprodaji v Delavskem domu v trgovini. 767

Obupen položaj rudniških upokojencev

Zagorje, 14. aprila

Ostovo so največji trpin in siromaki naš rudniški staroupokojenci. Bedni starčki in starke so opravljali vse svoje življenje težko delo po zagorskih in drugih premo-govnih rudnikih, ko pa so jih zaradi izčrpanja telesnih sil odslovili z dela in upokojili, naj nima toliko sredstev, da bi vsaj svoje življenske ure preživel brez pomankanja. Rudnik jim je izmogl mladostno delovno moč, na stara leta pa jim ne da skorje kruha. Kako obupen je položaj usmiljenja vrednih staroupokojencev, o tem priča tudi zagorska mrtvaška knjiga.

Samo v tekočem mesecu je največ zaradi pomanjkanja umrlo 7 takih bednikov-staroupokojencev, in sicer: Bernard Hoch-kraut, Matevž Dolar, Blaž Gostiša, Alojz Štrban, Jožef Zupancič, Jožeta Pipah in Marija Priman.

Staroupokojenci, ki so opravljali skoro 35 do 40 let težavno posel rudarja, dobe za svoje dolgoletno delo sramotno nizke pokojnine. Ali je 112 do 150 Din, kar dobi posameznik, za današnje hude čase sploh kak denar? Za zmesek je v resnici prevelik — za takojšnji smrt, a mnogo premajhen za preživljanje, zato so siromaki prisiljeni da ob malenkostni pokoj-nini stradaljo in polagoma — umirajo...

Rudniki plačuje za vsakega upokojenca 4 do 5 Din mesečno. Drugo gre iz pokojniškega sklada, katerega pa plačuje konsument — torej mi sami —, ki moramo pre-plačati že itak drag premoeg. V pokojniški sklad se namreč steka posebna pristojbina, ki se zaračuna pri prodaji premoga in sicer od vsake tone premoga 5 Din.

Staroupokojence je od dne do dne manj, ker zaradi strašnega pomanjkanja umirajo drug za drugim.

Trpin so se obrnili na vse mogoče fak-torje, naj bi vsaj tem desotnikom, kar jih je še pri življenju, pomagali z večjo po-kojnino. A so jim gospode vse samo — obljubili. Merodajni krogi so izjavili, da se z njihovim obupnim položajem bavijo že dalje časa. A dosedaj še brez uspeha, bed-neži pa ginejo drug za drugim.

Apeliramo na vse odgovorne činitelje, da s humanom gesto rešijo perečo zadevo in da privoščijo bednikom vsaj olajšanje njih zadnjih življenskih ur, da jim ne bo treba, kakor večini dosedaj, umreti od gladi. Pri-voščite jim vsaj suhega kruha, oni so de-lali in skrbili drugim polnih 40 let za — pogačol!

Zdravje mladine

Higijena doma in v šoli. Spisal dr. Ma-vrič Rus, mestni fizik. Z 18 podobami in 4 prilogami. Natiskala in založila Učiteljska tiskarna v Ljubljani, Str. 154. — Dolgoletni in priznani šolski zdravnik dr. Rus, mestni fizik ljubljanski, je napisal knjigo, ki jo smemo imenovati zlato knjigo zdrav-ja naše mladine. Ako hočemo vzgajati zdrave sinove in hčere, moramo vedeti, kaj otroku koristi in kaj mu škoduje in — včasih je to še važnejše — kaj moramo opu-stiti. Vsaj glavna pravila za telesno vzgo-jo mladež naj bi bila znana slehernemu pametnemu človeku, posebno pa materam. Zdravstvena pravila, ki jih vsebuje knjiga veljajo za mladino vseh šol, večinoma pa so največje važnosti tudi za zdravje odraslih ljudi. Tekst pojasnjuje slike, več jih je izvršenih v barvotiskih. Knjigo, kakršne doslej še nismo imeli, ki je sad dela in štu-dij zdravniške strokovnjake, bi morala imeti vsaka hiša in vsaka šola. Krasná knjiga »Zdravje mladine« se dobi v naroča tu-di pri »Tiskovni zadrugi« v Ljubljani. Ce-na 40 Din brez poštne. 333a

Dopisi

ZAGORJE OB SAVI. Ker zadnji občni zbor RK ni bil sklepčen, apeliram na p. n. članstvo, da se ponovnega občnega zbora, ki se bo vršil v občinski dvorani v torek 17. t. m. ob 19.30 uri, zamejilovo udeležijo. Sklepčnost ob vsakem številu članstva. — **LOKE PRI ZAGORJU OB SAVI.** V ne-deljo 8. t. m. se je vršil ustanovni občni zbor pevskega društva »Loški glas«. Izvo-žbor je bil naslednji odbor: predsednik Fr. Kovač, tajnik Gustav Pirc, blagajnik Jože Lisac, arhivar Leopold Jerin; preglednika računov: Jože Klenovšek in Gustav Knez; odborniki in namestniki: Jože Prosenec, Pe-ro Gostiša, Stanko Vozelj, Franjo Gostiša, Vinko Robavs, Alojz Cizel, Leopold Jelnikar in Ludvik Korošec.

SISKA. Dne 12. t. m. je priredila ZKD ob spremljevanju filma v novi dvorani kina »Union« znanstveno predavanje o lovu na divje zveri v džunglah Afrike. Prostorna dvorana je bila do zadnjega prostora za-sedena. Prireditelj se bo danes 15. t. m. ob 11. uri ponovila. Siskarji, posetite pre-davanje ZKD v kar največjem številu!

KOROŠKA BELA - JAVORNIK. Veliko javno tombolo bo priredilo sokolsko druš-tvo Koroška Bela-Javornik 6. maja t. l. v prid dozdavlj Sokolskega doma. Veliki dobitki v vrednosti 30.000 Din. kakor konj z vprego in vozom cela kuhinjska oprava, krava, otmarna, možko kolo itd. ter ne-velik manjših dobitkov. Kdor hoče zastopni veliki dobitek naj hitro poseže po srečkah, da ne bo pozropno. 612

Sport

Kdo bo letos prvak?

To vprašanje se vedno vsakomur, ki se bo-liščaj bavi s športnim pokretom, ki ima posebej vsaj trohico svoje pozornosti. Saj smo drugače mirni ljudje in malokatera stvar nas spravi iz ko-modnega ravnovesja. Zadnje dni pa nas je vse, ki se udeležujemo in se ne udeležujemo v spor-tu — dovolj da smo le malce zraven — mogočno razgibalo vprašanje: Kako bo v nedeljo?

Nervozna

Je pač prišel do vrhunca! Že v nedeljo se se postavlja prognoza, marsikatero stavo so na ti-hem skedali »najverstejši« in tisti, ki bočejo biti v vsakem pogledu napredni (na Angielskem so stave ob sportih dogodkih obilgatelne). Katera prognoza bo držala? Katera stranka bo pobasala stave? Današnje popoldne prinese

definitivno rešitev,

ki jo bodo stotine in stotine pristaev smagoval-ca podprale s prekipajočim veseljem, dočim se bo morala druga polovica nestrupnih pristaev zadovoljiti s tolažbo za — bodočnost.

Sreča

Je izredno važen moment v sportu. To se je že nešteto-krat pokazalo. Zato bi bilo prav, da so jo vpo-vlačili tudi vsi oni, ki so delali in delajo pro-gnoze, ki so »pretešili« vsakega poidega igrača obeh moštvo, hoteč doznati vrline enega in na-pake drugega, da bi postavili

že v naprej rezultat.

Če hočemo postaviti kolikor toliko verjetno prognozo, moramo uvaževati najrazličnejše mo-mente. Sila tradicije, dolgoletno neprestano prvenstvo, zavest superiornosti starejšega, v mnogih težkih bitkah preizkušena borca nad mlaj-šim konkurentom poleg taktične moči moštva, ki prihaja in je prišlo v nekdanjo formo, to so mo-menti, ki govorijo

za smago litrije.

Z druge strani se pa moštvo Primorja zaveda, da ne more ničesar izgubiti, pač pa vse dobiti, zaupa lahko v svojo sposobnost in znanje, vrže lahko na tehnično vse elan mladega za uveljav-ljanjem stremega organizma, ki mu je pač naj-večja ambicija, da bi prvaku osporil prvenstvo, da bi se sam polastil vabljivega naslova. Tudi ti momenti, ki gredo

v prilgo Primorja,

so važni in vvaževanja vredni. Toda vse to nam ne nudi dovolj opore, da bi postavili sigurno prognozo. Tudi je letošnji nastopov obeh moš-tvo ne moremo nič sigurnega sklepati. Litrije je pokazala v formi tendenco navzgor, Primorje pa je nastopilo samo parkirano, izkazalo se je samo v prvenstveni tekmi proti Jadrani, sicer pa se je umaknilo v ozadije.

Dosedanji rezultati

prvenstvenih borb med obojema kluboma nam ne-dijo zanimivo sliko (ako ne vpoštevamo rezulta-tov iz dobe pred fuzijo Primorja z Laskom, ko Primorje pač ni bilo litrije ekvivalenten nasprot-aj). Ti rezultati

Jesen 1926 3:2 za Litrije,
spomladi 1926 0:1 za Primorje,
jesen 1926 2:1 za Litrije,
spomladi 1927 3:6 za Primorje,
jesen 1927 4:0 za Litrije

nam povedo marsikaj. Spočetka so bili zelo te-žni, lanskega leta pa kakor po dogovoru zelo la-ki. In kakor po dogovoru so se zmage vršile. Sedaj bi bila zopet

vrsta na Primorje.

Ali bo usoda ohranila vrstni red? Usoda je včasih mahasta in se rada malo pošaja! Vsekakor la-hko rečemo, če uvažujemo vse navedeno, da se lahko mirne vesti tupa na

tesen rezultat

v prid enega ali drugega moštva, kakoršna bo pač dispozicija ali indispozicija, sreča ali smola.

Prvak naj bo

— temu mnenju se bodo pač pridružil vsi trezni elementi — tisti, ki bo bolj dostojen tega imena, ki bo bolj sposoben reprezentirati naš sport na zmag. Boditi ta ali oni, naj mu bo sročno, sebi v čast, nam v ponos!

V predtekmi nastopila Slovan in Jadran. Tudi ta borba bo gotovo zanimiva, ker gre obojema kluboma za placement na 2. mestu. Po dosedanjih rezultatih bi prisodili več šans Slovanu.

Po najnovejših dispozicijah podsvetva se tek-ma rezerv Slovana in Jadrana odzodi, odigra se samo tekma rezerv litrije in Primorja in sicer ob 10. uri dopoldne na igrišču Primorja.

Današnji nogometni program je torej:
ob 10. litrije-Primorje rez.
ob 14.30 Slovan-Jadran
ob 16. litrije-Primorje

Vse tekme se odigrajo na igrišču Primorja.

Poziv LNP na sportno občinstvo

Z ozirom na veliko zanimanje, ki vlada za tekmo litrije : Primorje, — računa se na 2000 gledalcev — apelira ljubljanski nogometni podsavez na publiko, da se ob-naša na igrišču disciplinirano in dostojno sportni misli. Nogometna igra naj učinkuje vpojno in plemenito ne samo na igralce, marveč tudi na publiko. Dovoljeno je, ka-ker povsod na svetu, hrabriti moštvo, s ka-terim se simpatizira, izraziti priznanje sim-patičnejšemu ali boljšeju ali odločnejše-mu igralcu. Dovoljeno je gotovo tudi iz-raziti svoje negotovanje, toda tako nego-dovanje ne sme preiti v proste izpade. Ostro obsojanje zasluži tudi neumerjeni, včasih celo prostaški izpadi proti sodniku in posameznim igralcem, ki se s temertija ču-jejo iz publike. Dolžnost publike je, da podpira igralce v njihovih naporih, da pod-ži njihov elan in njihovo željo po zma-gi — toda s prostoto se to ne doseže. Ali naj ima nekdo samo zato, ker je plačal vstopnico, pravico žaliti sodnika ali igralca?

Po svetu

Velikonočna bilanca v nogometu je zelo bo-žasta. V »Ponedeljek« smo jo šitali po številkah. Mi smo na vse zadele zadovoljni; v Zagrebu so Turke nabili in so jih razveselili Haškovič, ki prav lepo igrajo po lužni Nemčiji. Beograd ima šele jutri najboljši spored; Jugoslavija alavi petnajstletnico in je povabila razen Gradjan-skega iz Zagreba in prvaka Hajduka iz Solita du-najsko Austrio. Avstrijci so se na turnejah ob Veliki noči alabo odrezali. Se najboljšje je Slo Wacker v Parizu, ki je enkrat zmagal, enkrat pa delil točko. — Pražani so imeli doma prvenstveni »derby« med Sparto in Slavijo, v katerem je prva zmagala s 3:0. Praški DFC, ki je svo-lečasno užival dober glas, je bil v južnonemski provinci strašno tepen (3:16 v dveh tekmah!). V Angliji so se vse tri dni bili za prvenstvo: največje presenečenje je izrazil poraz Hadder-fielda, ki mu je Liverpool naložil štiri gole, do-čim si je premagani komaj priboril častni gol. K sreči je imel dovolj na doberem, tako da je še vedno prvi v tabeli. — Argentinska olimpijska

enajstovica se je premaknila v Španijo in jo bo zmagala nad A. C. Madridom s 3:0. Može po-stajalo vedno boljše; do Amsterdamu do se sopot nevarni. — Madžari so imeli velikonočni turnir pred 20.000 gledalci. Divno je zmagala Sabaria in nesa madžarskega prvaka Ferencs-vorosa s 4:1. Tudi madžarski klubi po inozem-stvu — razen Bastye, ki so jo Italijani obdelali — so se vrnili z zmagami. — Naš Gradjan-ski, prvak Zagreba, gre sredi maja v Nemčijo. Igral bo z velikimi nasprotniki, Tennis-Borussia in Berlinu, Arminio v Bielefeldu, Arminio v Han-novru, v Frankfurtu in s Portuno v Lipskem.

Angleške lahkoatlete smo radniči pustili na po-ti in Dunaja v Budimpešti; sedaj so že doma. V madžarski metopoliti so zmagali s 46:44 točkami. Na prvih mestih štimate zopet kmeta Rinkel (100 m 10.8), Green (1500 4:06) in Weight-man-Smith (110 m s zaprekami 15 sek.). Skleton je na 1500 m ostal precej zdel, Madžarski acie-ti so se dobro držali v skokih. Keszmarky je skočil izven konkurence 1.83 m! — Nemški tre-nerji na Grškem posredujejo mitinge med Nem-ci in Grki. V nedeljo je gostoval v Atenah Ber-liner Sportklub; v medmestnem boju Berlin: Atene sta si morali stranki točke razdeliti (116 za vsakega). Postavljeni so bili trije grški državni rekordi; gledalcev je bilo 60.000! Da se je Paddock, slavni svetovni prvak na 100 m (tekel je 110 v ali 100.57 m) sčasom 10.2, oženil a filmsko divo, prav za prav ne spada v sportno rubriko. Pravijo, da bo v Amsterdamu v naj-bojši formi!

V tenisu se kar kopljejo norice. V Biarritzu se je vršil velik mednarodni turnir, ki je sedaj doigran do finalov. V singlu za dame se je kvalificirala Nenska Aussem za finale s tem, da je odpravila Francozinjo Leonote s 6:1 in 6:4. V finalu igra s Francozinjo Peyre. Georges, ki na-stopi v finalu proti Cochetu, bo seveda tudi mo-ral kapitalizirati. V double-mixtu je zmaga dvojice Aussem-Cochet izven dvoma. — V prvem kolu za Davisov pokal je Amerika pretekla dni v Me-hiki zmagala nad Mehiko s 5:0 in se sreča — med 17. in 19. majem — v li. kolu s Kitajci. — V Barceloni so morali Španci podležiti Členom s 2:3. — Avstrialci, ki so seveda v evropskem pasu najbolj nevarni, se temeljito pripravljajo za Italijane. Sedaj so šli v južno Francijo, kjer se bodo od ponedeljka dalje udeleževali turnirja v Jura les Tinsu. — Tudi v Montreuxu v Švici je bil te dni važen turnir, kjer se je posebno od-likoval Italijan De Mompurgo, ki bo imel maja opravka s Avstrialci. — Par števili ki te pano-glo po številu igralcev je mednarodna teniška federacija razdelila državne saveze v pet ra-zredov. V I. razred spadajo Anglija s 260, Nem-čija s 85, Amerika in Avstralija s 80 in Fran-cija s 75 točk igralci. V II. razredu so Nova Za-landija s 26, Kanada s 24 in Južna Afrika s 19 točk igralci, v III. pa Italija s 16, CSR s 13, Belgija s 12, Nizozemska s 9 in Danska s 8 točk igralci. V IV. razredu so savezi, ki imajo vča-ljenih nad 2500 igralcev, v V. pa savezi, katerih članstvo ne dosega tega števila. Vseh teniških igralcev bi bilo kakih 750 točk.

V Amsterdamu so zaključene nove prijava. Olimpijadi se, kakor znano, odprto

Ljubljanski grad — od znotraj

Res, od zunaj in oq spodaj gor je grad krona Ljubljane in pristržene in nepristržene dežele Kranjske, magari tudi vse Slovenije, od znotraj je pa krona socialne in stanovanjske bede.

Njegova slava je že davno minula, saj je po odhodu Francozov že l. 1814. postal kaznilnica. Skoro 100 let so v kasemate in celice zapirali zločince večjega kalibra, v svetovni vojni so ga napolnili z nacionalisti vseh jezikov, ki jih je tu gori sprijaznilo sovraštvo do Avstrije, nabasali so ga z vojnimi ujetniki, zdaj je pa natlačen, kakor prej še nikoli, z žrtvami stanovanjske mizerije. Zločinci, rokomavhi in morilci so trepetali pred temi smrdljivimi, temnimi luknjami, kjer so imeli za dolga leta zagotovljeno brezplačno stanovanje in hrano ter življenje brez skrbi. Danes

lja, pod njim pa na roko delana podoba z napisom, da je to Ljubljanski grad. Umetnina je remek delo hišnega umetnika, ki mu je za napredek in dobrobit gradu, zato ga je tudi lepo pobelil. Za vrati na pravo roko je visoka omara: knjižnica z 700 knjigami. Že dolgo je zaklenjena z debelo »taško«, da ne bi kdo udrl do branja. Agilno društvo s krasno uspevajočim telovadnim, dramskim in veseličnim odsekom ter drugimi pritlikinami se ravno presnavlja s sejami in preraja z občinami zbori, da z novimi silami pograbi za delo. Ker je pa za 500 duš v 95 stanovanjih premalo le eno društvo, se je v grajski republiki naselila tudi »Krekova mladina« z 10 do 20 člani in pa »Prosvetno društvo sv. Jurja«, ki je najbolj pri srcu malokontentom in disidentom napred-

Ne da bi kdo kaj mislil! Moj nos je hud in res se mu ni posrečilo česa oduhati. Gospod prezident je prohibicionist in posoda pred njim je bila prazna, ker teče voda v njegovi republiki le trikrat na dan in sicer ob 7., 11. in ob 16 in pol sama od sebe, ker jo goni motor z Osoj, drugače jo pa morajo goniti sami iz kapnice, ki jo ovija duhteč venec grajskih stranišč. Ker je motor podvržen odpovedovanju kakor bi bil posestnik tih trinaestopisnih hiš v mestu, nosijo Gradarji vodo iz Šolskega dvoreda, žejo si pa gase v baraki pred gradom. Na račun puntarskega motorja bi si pameten osel lahko ustvaril mnogo obetajočo ekzistenco s transportom vode, po pijačo pa Gradarji pošiljajo otroke, saj jih je toliko, da nimajo v prafiki več izbire za imena in jih imajo numerirane, kakor so ulice rožnodolskega vele mesta. Ker otroci še nimajo številke tetoviranih in svoja imena odrgnejo, izgube in zamenjajo, vendar skrbni starši lahko razločijo svojo milo dečico po buškah in neizbrisnih brazgotinah, ki se nežni mladeži ponujajo povsod po stopnicah in na kamenitem tlaku hodnikov in stanovanj.

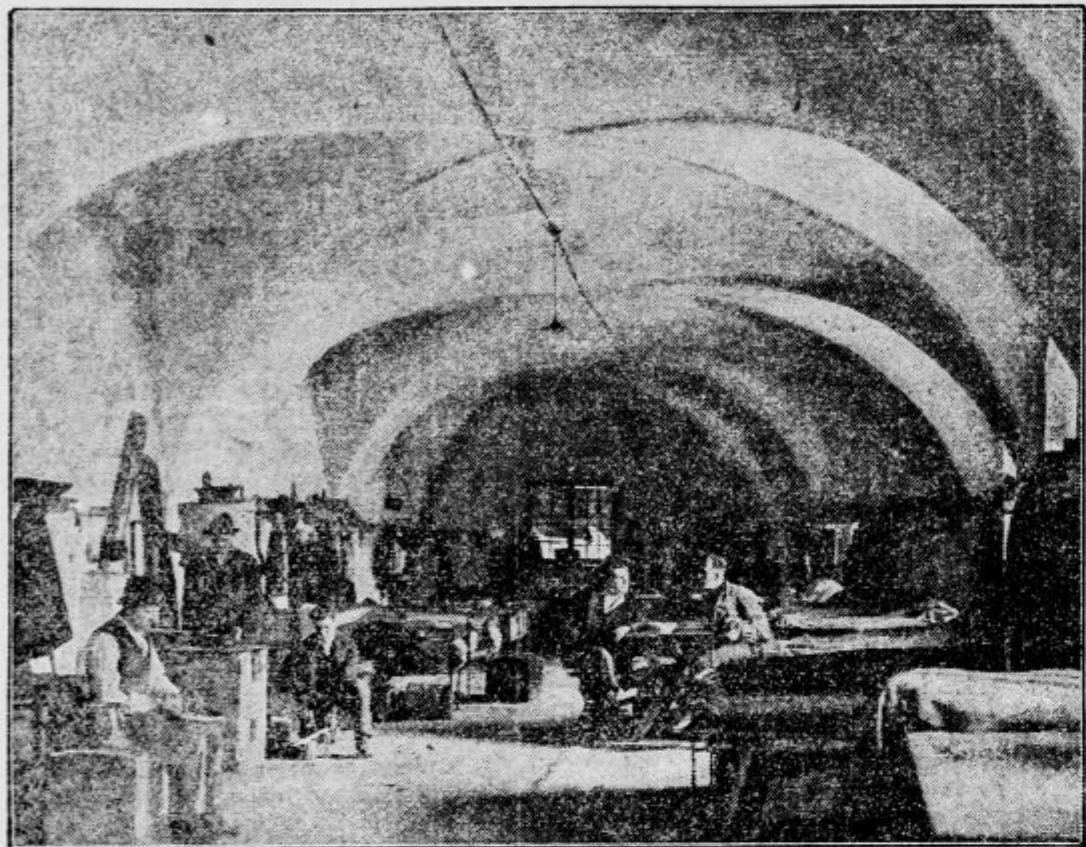
E, mnogo je stopnic in hodnikov na gradu! Dolgi in kratki, ozki in široki, svetli in temni. Pred kasematom je hodnik dolg in širok in čisto črn, pred celicami je pa ozek in krajši, a še bolj temen. Oken niti na prvem niti na drugem, elektriko pa prižgo, ko gredo stanovanjci spat. Mogoče velik, veličastno visok in svetel prostor v tem delu gradu je le stranišče. Prava prestolna dvorana! Kratak korak njenemu portalu nasproti in nižje je stanovanje, nekdanji »ajncel«, za družino štirih oseb. Luknja s kamenitim tlakom in zamreženo lino pod stropom je dolga morebiti 3 m, široka, da doseže z razprostrtimi rokami obe steni hkratu, »gašperček« kakor literški vrček, ampak vse čisto in snažno kakor v sanatoriju na dan otvoritve. Gost smrdljiva mlaka z one strani, da gospodinja ne more dati metle iz rok. Glej čudež! Mlada, okrogla in rdeča ženica se vrti in smeji in smeja se otročička, da radost odskakuje od vlažnih zidov, ki se je od njih sto let odbijalo le ječanje in škripanje z zobmi...

Takih celic je 12 na tem temnem hodniku. Ljudje so veseli, da imajo vsaj tako streho. Kakor ptički na bojnih poljanah, ki gnezde v lobanjah padlih...

Ob vhodu v grad takoj na levi strani je vrsta kasemat. Široki in dolgi hodnik pred njimi je popolnoma črn oq dima. Čemu bi ga belili, če se ne vidi,

ker je v popolni temi in posveti plaha luč v njega le, če se odpro težka vrata kasemate. Močno zamrežena okna visoko pod stropom so večja kakor v celicah, ker so tudi prostori večji. Mračne so, ker je zid debel 1.75 m. Vendar bi bilo v teh ječah mogoče stanovati za silo, če bi povečali okna. To pa ne gre, ker bi s tem pokvarili starinsko lice gradu, kulturnega spomenika. Zato tudi debelega omrežja ne smejo vreči iz oken. Bil bi vandalizem, pravijo. Gospod župan naj pa to vendar stori. Če bo kdo protestiral in se zgrajal, naj tistega, ki so mu ljubši spomeniki kakor zdravje in življenje ljudi, vlijudo povabi, naj svoje stanovanje zamenja s stanovanjem v kasematah — pa bodo rešeni ljudje in častiljiva grajska zunanost. Koliko je vredna že sama štimunga in romantika. O, neprekosljiva romantika! Tudi mene je prevzela, ko sem v tem malo spregledal in videl pošteno tiho tekati sem in tja polno dakeljnov. Gotovo se je rasa ohranila še iz časov srednjeveških deželnih knezov, ko so po sedanji Miklošičevi cesti v tedanih hrastovih gozdovih preganjali zverja z jabečarji. Kaj pomaga romantika, če so pa ti knežji jabečarji le neznansko velike podgane. Ne, vsaj njihovi bastardi so pa prav gotovo, saj se aristokratski psi

Ta velika, 22 do 24 m dolga, 6 do 7 m široka in 6 m visoka dvorana je v traktu nad mestom, pred njo pa prekrasna terasa, ki bi jo zaradi čudovitega razgleda povsod drugod smatrali za neprecenljivo vrednost. Kjeroli bi bila razen v Ljubljani, bi ji peli največjo slavo Ljubljančani, ki imajo ogromno smisla za lepoto na tujem. Samo vrata na teraso — in najčudovitejša restavracija bi bila gotova. Zavoljo teh vrat bi se grad še ne podrl, še manj pa mesto, kjer so že vse kleti in podzemeljske drvarnice predelane v »elegantne in vsem higijenskim predpisom odgovarjajoče restavracije«. Ba je se biže že hud boj za zapuščene grobnice pri Sv. Krištofu med podjetnimi Dalmatinci in mestnim odsekom. Gospod podžupan naj spregovori prijazno besedo, da bi prišli v poštev tudi še nezasedeni »grufti« pri Sv. Križu, ker so gotovo za stanovanja bolj primerni kakor grajske celice. Zelo prav bi prišlo tudi katakombe pod cerkvijo sv. Jakoba, kjer žubori čist studenček ob robu uličic. Zdrava, čista voda je pol življenja — grajske celice pa preplavlja mlaka iz stranišča. Čemu bi nadaljevali — hvalevredno je že, da so gospodje pokazali na gradu smer, kako se rešuje stanovanjsko vprašanje. Prav za prav je že rešeno, če pomi-

Pred kosilom v delavski dvorani

se pa pošteniaki tepo za ječe in kasemate in veliko mora imeti protekcijo, kdor je tako srečen, da mu proti dobremu in točenemu plačilu dovolijo nasoliti se z vsemi svojimi skrbmi za okovanimi vrati iz debelih plohov. Čudaki so ti Gradarji. Zakaj ne kraježe, ropajo in ne pobijajo, pa bi bili rešeni vlagi in podgan ter bi lepo živeli v penziji na Kralja Petra trgu ali pa v jugoslovonskem Meranu, tam pri Mariboru v najmodernejše opremljenem zavodu z lastno muziko in teatrom.

Kdaj se bo že rodil mestnim očetom, komisarjem in gerentom princ, kdaj si bo magistrat poiskal nevesto in bodo topovi naznanjali amnestijo prostovolnim grajskim jetnikom?

Oskrbniku gradu so v starih časih rekli »burggraf« in zdaj je za »burggrafa« g. Lavtar, ki ga pozna vsa Ljubljana in trepetajo pred njim vseh 100 grajskih otrok, odraslih 400 ima pa le respekt pred njim, kakor se spodobi. Radi bi vedeli, kdo je našel g. Lavtarja in ga posadil na grad. Tisti župan, oz. tista glava mestne občine ljubljanske je imela gotovo srečnejšo roko in več smisla za stili, za ohranitev spomenikov in za milje stare Ljubljane, kakor vsi arhitekti in učenci. Ki restavrirajo lidenano »dolgo vasa«. Kastelan šepa z desno nogo in z jezikom, kakor se spotika vsem pravim kastelanom. Lahko je še iz turških časov tu, mogoče je ostal od Napoleonove garde ali ga je pa pustil oca Radecky — vseeno — on je pristen. Lepo kapo ima in bele lase, zdravo barvo na obrazu z dobrohotnim, protekatorskim nasmehom, seveda tudi zakrivljeno palico in — nak — medalj pa nima! Velika rezijska napaka je to in gospodje, ki imajo na vesti tujski promet, naj jo popravijo čim prej. Takrat namreč, ko ga je stisnilo v stari predilnici, še niso delili ordnov tako pogosto.

Njegova avdijska dvorana je takoj na desni za glavnimi vrati. Po uradnih urah deluje tu Napredno kulturno in politično društvo »Ljubljanski grad«, zato je v vrata na levi zabita vrsta ključ, da na nje obešajo novice iz vseh delov sveta. Nasproti je kip kra-

ne organizacije. Za tako veliko in od sveta oddaljeno srenjo pač še premalo društev! Če imajo v republiki že svoje ga prezidenta in svojega fajmoštra — oba le takorekoč — naj razmišljajo tudi o ustanovitvi vsaj treh hranilnic. Seveda takorekoč. Obstoj je hranilnicam zagotovljen, ker v republiki ni nobene oštarije, kamor spodaj v mestu purgarji nalagajo denar. S teatrom tudi na gradu nimajo stroškov, ker je teatra vedno dosti zastoj. Kmalu bi bil pozabil povedati, da na mizi pred prezidentom namestu kraljevskih insignij stojita prazen liter in suh vrček.

Idila v jetniški celici

»Kuhinjska ulica« v viteški dvorani

silno samo še na kanale. Takí prostori, pa še danes niso rentabilno izkoriščeni!

Prelepo viteško dvorano so srečno izpremenili v zavod za moralno vzgojo mladine. S plankami so jo predelili na pet družinskih stanovanj. Vse špranje med ozkimi deskami so vestno zabite z letvami, deske se pa suše in grče izpadajo, da ni treba postavljati stolov na mize in se spenjati čez planke. Za vseh pet družin sta na hodniku pred plankami dva mala štedilnika. Elektriko so odrezali, ker se stanovanjci niso mogli pogoditi, koliko naj posamezna stranka plača. V zadnjem, temni gotški kapeli podobnem stanovanju z malim okencem v višavah životari 74-letna bolna gospa z nad 50-letnim na pljučih bolnim sinom. Preživlja se z izdelovanjem kletk za kanarčke. Sam pač ne more gojiti nežnih živalic, ker bi pocrkale brez zraka in luči. V srednjem »stanovanju« imajo otroci ravno ošpice. Hočem reči, v četrti so jih imeli še samo tam, danes je pa že nedelja in otrok je dosti v tej dvorani, ki nosi ime po viteškem sočutju onih, ki so svoje someščane spravili sem. V »stoletju deca«, dečjih domov, higijenskih zavodov in mor-a-a-a-le...

Kaj pa bo, recimo, če niso ošpice. Skratinka, difterija. Izolirali bodo grad, kaj ne? Saj je samo 500 ljudi gori in med njimi le 100 otrok. In sami rentijeji! Majo epidemije in Higijena bo s pomočjo ljubljanskih meščanov nanosila butar pod grad, komistja jih polila z bencinom itd. — pa bomo imeli nov kulturni spomenik.

Prijaznejša je dvorana za samske mestne delavce. Za 24 oseb je prostora v nji. Imajo štedilnik, da si za silo skuhaajo, najeta ženska jim pa nanosi vode. Vsak plača en dinar na dan za prostor. Snaga in red bi bila vzorna, če bi se še kdo pobrigal za postiljanje in posteljnino. Za take stvari pač niso moški, čeprav se za silo sami operejo, drugo jim pa poskrbe domači z dežele. Stanovanje bi bilo lahko prav udobno, saj so najemniki vajeni discipline. In nekdo bi jim moral malo pomagati in

Frigid:

Inka:

(Odlomek.)

Roke je sklenil med kolena in se je sklonil v toplo zadovoljnost. Bilo mu je, kakor da je nekam visoko zrastle nad vse reči. NE PLJUJTE PO TLEH. CAS JE ZLATO.

Kraj njega je stal policist. Tu pa tam je privzdignil kapo in si z veliko rdečo ruto otiral plesasto lobanjo, v čakalnici je bilo vroče in trdno se je od časa do časa prestopil z leve na desno. Njegove ustnice so zmerom znova prebiralje vprašanja, ki v rdečih, skrbno risanih črkah iz črnega okvirja neprestano kričijo v policiste, ki kdaj čakajo v tem prostoru: Kdo? Kje? Koga? Kdaj? S čim?

Včasih je prišla kak dama, in ko je šla mimo, je iz vonja njenega telesa in obleke dišnila pomlad. Pomlad, se je sam v sebi smejal Porter. Zdaj je prišla moja ura, zdaj je vse pred menoj. Ta-le policist pa — joi, kako izgubljeni so nekateri ljudje. Včasih stojijo na trgu, včasih pred jetnišnico, sonce gre čez nebo, on stoji in si otira plešo in nobenega upanja ni, da bi še kam avanziral. Kdo mu neki pere te robce? Ali ima sploh kakega človeka? — Bo že

imel koga, bo že imel — šest ali sedem otrok morda in osmič nosečo jetično ženo. Nihče ni rad sam.

Porter je z veselimi očmi gledal okrog sebe. Vse reči so mu bile tako žalostno smešne. PROSI SE VRATA NE ZAPIRATI KER SE ZAPIRAJO SAMA. Ne vem, kako je to, človek tako hudo rad živi. Ni mu do tega, da bi živel bogve kaj, vsaj malo da bi, da bi vsaj tielo pod pepelom. Ti-le napisi, recimo. Nekje za temi okni se je nekdo mlad in živ sključil nad mizo in jih riše, muhe jih onečediijo čez čas, on pa sedi in jih riše. Kak mlad praktikant bo; ne vzdrižim več, si je rekel in je šolske knjige vrzel v kot. Zdaj sedi in riše, vse je pozabil želeti, eno samo ga peče — da bi bil stalen, da bi bil stalen — moj bog, kako težko se v tem prostoru diha.

Ljudje so neprestano prihajali in odhajali, postajali so ob oknih in urejali svoje zadeve, nekje je zajokal otrok, nekdo je naglušnemu stercu zaman skušal nekaj dokričati, na zidu je visela kraljeva podoba in Kristus, slaboten pisar v napol polčistiški bluzi je venomer pisal prošnje in formulacije za dva, za tri dinarje. Koliko nepreskrbljenih otrok? Brez posla — od kdaj? Za okni so sedele gospo-

dične, izpolnevale so formularje in so pečate pritiskale nanje, s stroгим uradnim glasom so se menile s strankami — poklic? rojen? vera? — vmes pa so odpirale pompadure, se gledale v zrcalcih in barvale ustne in lica. Ljubezen, je v mislih šepetal Porter, ljubezen. Stranke so plaho pristopale k oknom, slinele so kolke, čakale na svoje papirje, in ko so na koncu odhajale, so v razmišljenosti vrata spoštljivo zapirale za seboj. Tisti praktikant — nekateri ljudje tako brezupno živijo mimo celici.

St. 37, je veselo mislil Porter. Kdo bo neki zdaj od jutra do poldneva za solncem potiskal pograd od stene do okna? In zvečer žalosten prisluškoval glasovom avtomobilov, tramvajev, kolporterjev? Nekoč je nekdo na ulici zblaznel, marsikdaj je kdo pijan pel mimo. Zdaj je vse pred menoj.

Danes grem — kam bi se neki oglašil človek? Samo kam bi se oglašil? Povesil je glavo, vse je bilo nenadoma prazno in grenko pred njim. Sicer pa, saj ni izključeno, da me še pridržijo par dni. — Saj sem nedolžen, si je malodušno prigovarjal. Bom že šel kam. — Nihče ni nedolžen. Za tisoč reči me peče vest. Pa tistega niso jemali na zapisnik. Vsak je že storil kaj. Ni

hče ne more nikomur biti sodnik.

Mimo je prišel človek, njegove oči so kakor z bičem oplazile obraze. Detektiv. Vrata so pritaženo zajecala za njim. Kamen se je odvalil od srca.

To je majhna skrb, kam pojdem. Samo da bi že bil zunaj.

Izza okna ga je zadel pogled rdečelase gospodične. Truden, malo radoveden, mimogrede. Zdrnil se je. Vsak ve, kako črno mi je pri duši. Popravil si je ovratnik, nasmešnil se je. To je mala skrb, kam pojdem.

Pojdiva, ga je poklical policist. Porter je vstal, nenadoma mu je prišlo veselo, da bi zavrnil, sam ni vedel, kako. Zdaj-le, si je pomel roke. Nerodno se je poklonil čez prag. V pisarni je bila tišina, samo stol je zaškripal, ko je komisar eno nogo vrzel čez drugo. Na zidu je visel zemljevid, strojejska je sedela za svojim strojem, pripravljena na vse. Porterja je zasklela negotovost. Njene oči so bile kakor dve tipki pred njo. Samo bluzja je bila rahlo napeta čez prsi. Take-le strojejske so mnogokrat ujele v glasove mož, ki jim narekujejo. Usode ljudi so tako majhke, ne sredi sveta kakor mesta na zemljevidu. Porterja je v grlu stisnila brezmočna praznota.

— Mi samo opravili. Komisar je fles-

**čitajte jutri
„PONEDELJEK“**

odvzeti skrbi za snajenje, pospravljanje, pranje in kuho.

Sploh bi se na gradu dalo marsikaj zboljšati z malimi stroški.

V groznih celicah in kasematah bi bilo dosti prostora za skupno kuhinjo, pralnico in sušilnico. Vse perilo se namreč suši v že itak tako vlažnih stanovanjih, da gnije posteljnina, ali je pa obešeno pod južno steno gradu, kjer je v poseben okras grajske okolice ter dela na tujce najboljši vtis. Za prebivalce viteške dvorane, celic, kasemat in drugih nezdravih luknji bi se našel prostor v I. nadstropju, kjer bi se najemniki boljših stanovanj gotovo ne branili selitve v nove stanovanjske hi-

še v ravnini. Deca mora dobiti svoje zavetišče in igranje, odraslejša mladina pa sportni prostor n. pr. na Orlovem vrhu, da ne bodo obiskovalci gradu več v nevarnosti, kdaj jim žoga prileti v glavo. Čeprav nese Orlov vrh 2 ali 3 kovače letno mestu za travo, je vendar zdravje mladine še vsaj toliko vredno. Tudi klopi je na gradu še vedno premalo, kakor je premalo razsvetljave.

Zdaj smo pa že zunaj in nismo bili še pri Faustu v stolpu za vodnjakom, niti v I. nadstropju, kaj šele pri čuvanju ob vohu ali celo gori v prijazni sobici v stolpu pri čuvaju, vestnem pomočniku sv. Florijana.

Prekoceanski zrakoplov za 100 oseb

Tri veličanske zrakoplove grade sedaj na Angleškem in v Nemčiji. Prave zračne mastodonti, s katerimi namenjajo zvezati London z Melbournom v Avstraliji, Hamburg z Newyorkom in Seviljo z Buenos-Airesom. Povsod že postavljajo pristaniške stolpe in grade zanje veličanske lope. Določene so tudi cene voznih listkov za potnike in blago, na zemljevidih so natanko zarisane proge, po katerih bodo vozili, da celo na vozne rede z vsemi podrobnostmi niso pozabili.

Kdo bi si bil mislil, da bodo zrakoplovi še kdaj včakali vstajenje po tolikih strahotnih katastrofah, ki so jih doletele zadnja leta. Spomnimo se samo na žalostni konec ameriškega orjaka »Shenandoaha«, na katastrofo angleškega zrakoplova »R 33« in na pogin francoske zračne ladje »Dixmude«. Dejali bi, da bo tak nazoren nauk zadostoval, da za vedno izključi zrakoplov izmed tekmecev, ki se bore za nadvladavo v zračnem prometu; zgodilo pa se je baš obratno: V kratkem bodo leteli trikrat, štirikrat večji zračni orjaki pod nebom.

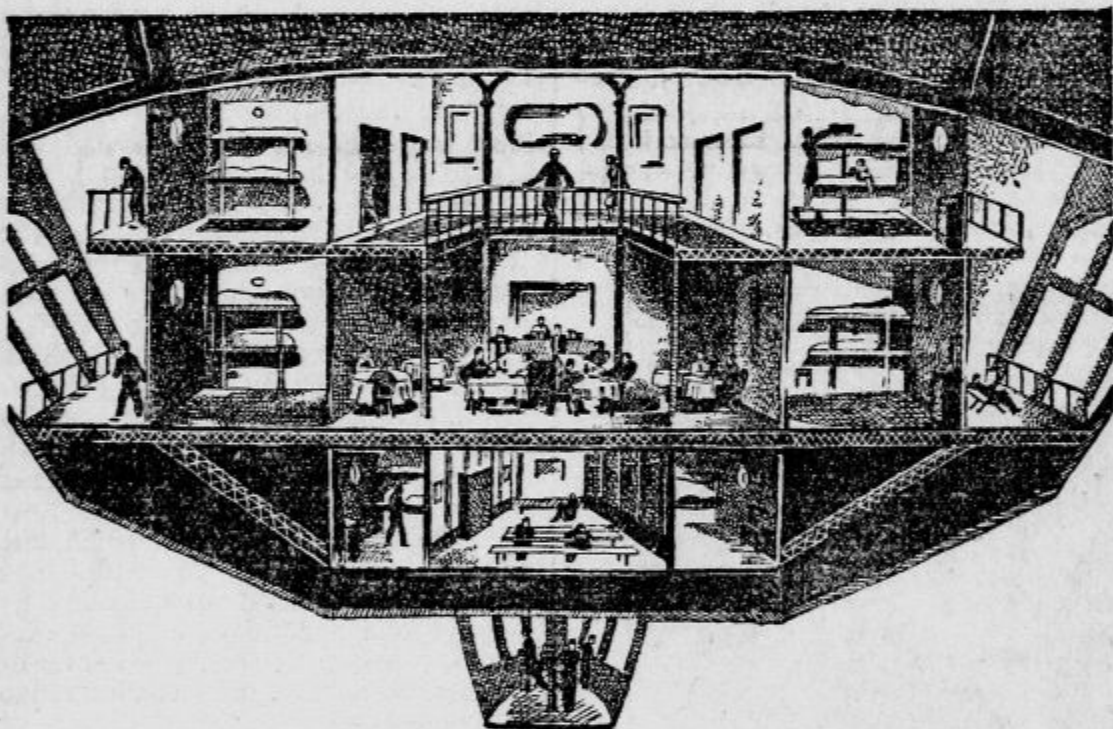
Največji med njimi je angleški zrakoplov »R 100«, ki bo vzletel letos jeseni in bo prevažal potnike med Anglijo in Ameriko. »R 100« je naročilo angleško ministrstvo za zrakoplovstvo že leta 1924. A zgradnja se je zakasnila, ker so med delom prvotni osnutek nekajkrat predrugačili. Vsi prostori, namenjeni za 35 mož posadke in za 100 potnikov, so vdelani v notranjščino zrakoplova, le čolniki z motorji so zbog večje ognjevarnosti odzunaj. Motorji ima zrakoplov 6, vsa-

kega za 700 k. s. Njegova največja hitrost bo 130 km na uro.

Zrakoplov je dolg 216 m, največji premer pa znaša ca 40 m. Njegova prostornina znaša 140 tisoč kubičnih metrov. Celotna teža za vzlet pripravljene zrakoplova je 158 tisoč kg; od tega odpade 74 ton na koristno težo, to je na tovore, ki jih zrakoplov lahko dvigne. S seboj pa mora vzeti 30 ton goriva, tako da prevažajo le kakšnih 25 ton tovorov, ki plačajo, predvsem ljudi in prtljago. Zrakoplov vzdrži v zraku nekako 50 ur in preleti v tem času 6000 km proge.

Potniki se bodo vkrcavali na zrakoplov iz pristaniških stolpov, od koder pojdejo po dolgem hodniku do velike centralne dvorane, kjer bo nameščena posadka in postrežništvo. Od tod se pojde po stopnjicah v zgornje nadstropje, kjer je velika obednica za 50 ljudi in kuhinja z električnimi štedilniki in grelci.

Nad obednico sta na obeh straneh dva po 4 m široka promenadna hodnika z velikimi poševnimi okni, od koder se bo potnikom nudil prostran razgled čez pokrajino pod seboj. Med hodnikoma so potniške kabine z eno, dvema ali tremi posteljami. V kabinah so električne peči, električna razsvetljava in druge naprave, ki so potrebne za udobno vožnjo. Potniki na zrakoplovu ne bodo pogrešali prav ničesar tistega, česar so bili vajeni na najboljših prekoceanskih parnikih. Razen tega pa bodo rešeni morske bolezni in kaj jim bo še ljubše: dolgega časa, kajti pot čez »veliko lužo« bo trajala najdlje 2 dni.

Notranjščina potniškega zrakoplova »R 100«.

ki bo vzletel letos jeseni in bo služil potniškemu prometu med Anglijo in Ameriko. Slika nam kaže obednico, promenadne hodnike in kabine zračnega orjaka, ki bo prevažal po 100 pasajirjev hkrati. Zrakoplov grade na Angleškem in bo največji n svetu.

Revmatično trganje? — preneha!
Uporabljaj Sloan's Liniment, ker on odstra-
ni krvni pritisk, ki je vzrok skoro vseh
revmatičnih bolečin. Po uporabi —
bolečine takoj izginejo.

Sloan's Liniment
— odstranjuje bolečine! —
PRI REVMAZMU, OTEKLOSTI, PREUTRUJENOSTI, PREHLAJENOSTI

G. Popov:

Antikrist

«Vražja pot! Ali se kmalu pripelje-
va?»

«Da, kmalu mora biti. Do Ivanovke
je komaj deset vrst.»

«Deset vrst... Voziva se pa že dve
uri. Le požen!»

«I-i-ho!» Voznik je z bičem udaril
po konjih in nategnil vajeti. Konji so
jeli teči hitreje in udarjati s kopiti po
razorani cesti. Pod kolesi je pljusalo
blato. Kraj ceste so se videli v megli
jarki polni vode, za njimi pa njive —
temne, široke...

Smjatkin se je nestrpno obračal na
vozu.

«Vrag naj vzame še to revizijo, pa
še po takih potih in v takem vremenu!
Ne za vožnjo ni, ne za hojo. Pa naj
človek mesi blato v tem nerodnem vo-
zu, namestu da bi sedel v avtomobilu,
se je togočil gledaje na uro, katere ka-
zalci so se svetili v temi.

«Enajst. Odpeljala sta se pa ob os-
mih. Deset vrst! to se pravi... Poslu-
šaj, ti...»

Voznik je cmoknil z ustnicami in jel
ustavljati konje.

«Najbrže nisva na pravi poti, tovariš.
Na poti v Klin vendar ni reke. Tukaj

pa — evo je pred nama,» je dejal ma-
haje z bičem.

«Gotovo nisva v gozdu zavila na
pravo pot.»

«Ali razumeš, da se mi mudi? Do no-
či moram na vsak način priti v Klin.»

«Tema je bila v gozdu in nič se ni
videlo,» se je opravičil voznik. «Tri ce-
ste so se križale. Morala bi bila zaviti
bolj na levo — po tej poti prideva v
Ivanovko. Ali se vrneva?»

«Vračati se, mesiti blato, iskati nove
poti? Zamudili bi vendarle. Voz me,
osel, v Ivanovko! Tam prenočim.»

Voznik je ponižno obrnil konje in voz
se je zopet pomaknil dalje.

Izmed črnih oblakov, ki so se vla-
čili po temnem nebu, je včas pogleda-
dala luna in se zopet skrla. Kdaj pa
kdaj so padale debele kaplje dežja.

Smjatkin je sedel udobneje in je za-
tisnil oči. Zamislil se je in kmalu zadre-
mal.

Od polja je dišalo po zgodnji pomladi.
Mokra zemlja je veselo in svobodno
dihala. V obraz je pihala lahna sapa.

«V Ivanovki smo,» je zdajci izpre-
govoril voznik.

Smjatkin se je vzdramil in je pogle-
dal naprej.

V temnosivi daljavi so se nejasno
prikazovali črti vasi; lučke v oknih so

Ste rešili velikonočno železniško nalogo? — Poskusite se danes še z novim zanimivim problemom!

Mnogo pregledav, pa tudi mnogo raz-
vedrila in zadoščenja smo pripravili
svojim čitateljem z velikonočno nalogo
o napačno postavljenih vagonih soli in
premoga. Nešteti dopisi, ki smo jih pre-
jeli, nam pričajo, kako so se stari in
mladi z veseljem in vztrajnostjo lotili.
Mnogi so res obupali, drugi pa niso po-
pustili, dokler niso spravili soli in pre-
moga pred pravi skladišči, lokomotivo
pa zopet na glavni tir. Zadoščenje, ki
so ga pri tem imeli, jim je bila najlepša
nagrada. Nekateri pa so nas celo ob-
dolžili, da jih hočemo imeti zopet za 1.
aprila in so težavni problem rešili prav
enostavno s tem, da so na vagonu pred
skladiščem soli z vagona kratkoma-
lo zbrisali napis »Premog« in napisali
»Sola«, pred skladiščem premoga pa
obratno. Pa so enkrat pogrešili, kajti
naloga je bila mišljena resno in se da
rešiti, kakor kaže naslednji dopis ene-
ga naših prijateljev, ki nam je istočasno
poslal že tudi drugo zanimivo nalogo.
Torej pazite:

Rešitev naše velikonočne železniške naloge

Zelo, zelo smo se trudili. Kar k sapi
nismo mogli priti. Naposled smo pa
vendar »pogrnjali« tisto zastavico o
soli in premogu. Če bi imel kaj govori-
ti pri železnici, tistega vlakovožja, ki
nam je povzročil toliko uganjanja in skr-
bi, kar za tridnevno plačo bi ga pihnil.
Če je že napravil bedarijo, da je šel in
postavil sol k skladišču premoga in
narobe, bi si bil, zlomek, vendar lahko

pomagal. Sol naj bi bil s strojem por-
nil na okretnico (slika 1), peljal s sa-

lim strojem po glavnem tiru na voz s
premogom, ga porinil do okretnice, pri-
klopil sol, ter vrge slani voz na glavni
tir, premog pa na okretnico (slika 2);

Kako se srečata predolga vlaka v Mišji luknji?

Ampak to še vse ni nič napram na-
slednjemu brčkemu slučaju, ki se je
pripetil zadnjič v izogibašči Mišja
luknja, ki leži v kotanji neke gorske
planote. Postajica ima samo dva tira,
na vsakem prostora za stroj in 20 voz.
Na velikonočni ponedeljek so si pro-
metniki v Mišji luknji ter v obeh sosed-
njih postajah belili glave z rešitvijo
premiha na onegavi okretnici, kako bi
postavili sol in premog na svoje mesto,
pri tem pa pozabili preložiti križanje
ali srečanje vlakov A in B iz postaje
Mišja luknja, kjer je bilo očividno pre-

sol bi potem postavil k pravemu skla-
dišču, peljal še enkrat po glavnem tiru
(slika 3) na premogovni tir, pripel voz

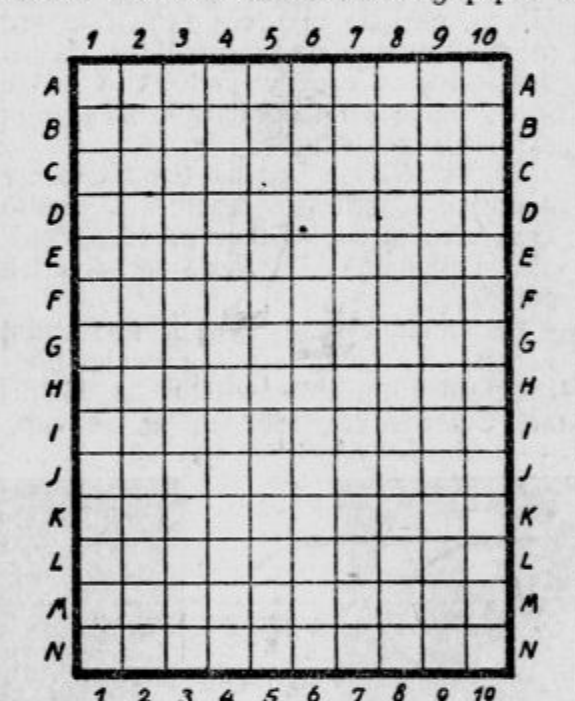
s premogom ter ga povlekel nazaj k
skladišču in — basta (slika 4). Ali bi pa
namestu s soljo začel s premogom itd.

Nekaj za naše risarje in nerisarje

V nedeljski številki smo priobčili pod
istim naslovom novost za naše čitatelje.
Bistvo je v tem, da tako rekoč na diktat nari-
šes karikature — seveda če si dovolj po-
trepljiv. Rešitev zadnje naloge nam je po-
kazala klowna Fratellinija. Objubili smo, da
v kratkem prinesemo kaj domačega. — Evo!

Priporočljivo je, da si s svinčnikom nari-
šes to mrežo še enkrat na drug papir z

Istim številom kvadratov.
Če se točno ravnas po navodilu, narišes
karikature enega izmed odličnih slovenskih
komponistov in dirigentov. Po dokončanem
risanju izvleči konture s črnilom, pomo-
žne črte pa izbrisi.

Sedaj pa na delo!

Spoji z ravno črto desni spodnji kot kva-
drata D10 z desnim zgornjim kotom kva-
drata C9; zveži nato levi spodnji kot kva-
drata B8 z desnim spodnjim kotom kva-
drata B9. Od levega spodnjega kota kvadra-
ta B10 potegni črto v levi spodnji kot kva-
drata A8. Od tu pojdi v desni spodnji kot B7.
Levi zgornji kot kvadrata B7 spoji nato z
levim zgornjim kotom kvadrata B8. Od po-
lovice desne stranice kvadrata A5 potegni
črto v desni spodnji kot kvadrata A6. Od
polovice leve stranice kvadrata A6 vleci črto
v desni spodnji kot kvadrata A5, nato spoji
desni zgornji kot kvadrata B5 z levim zgor-
njim kotom kvadrata C6. Od tu potegni črto
k desnemu spodnjemu kotu kvadrata C5.
Dalje spoji levi zgornji kot kvadrata D6 s
sredino desne stranice kvadrata E5. To toč-
ko zveži s točko, ki leži v sredini spodnje
stranice kvadrata D6. Od tu potegni črto k
sredi zgornje stranice kvadrata E7. Od tu-
kaj potegni premo v sredino leve stranice
kvadrata E8. Od sredine desne stranice kva-
drata E7 pojdi do sredine leve stranice kva-

drata G8. Od sredine spodnje stranice kva-
drata E7 potegni črto k sredini desne str-
nice kvadrata E8 in od tu k polovici zgor-
nje stranice kvadrata F6; to spoji s sre-
dino leve stranice kvadrata F7 in dalje z
desnim zgornjim kotom kvadrata G6. Od
sredine leve stranice kvadrata F8 potegni
črto v desni zgornji kot kvadrata F8. Po-
tegni črto v desni zgornji kot kvadrata G8
in od tu do desnega spodnjega kota kva-
drata F9. Sredino leve stranice kvadrata
G8 spoji v sredino zgornje stranice kvadrata
H7. Nato zveži desni zgornji kot kvadrata
H7 s sredino spodnje stranice kvadrata G7.
Od desnega spodnjega kota kvadrata G6
potegni črto v levi spodnji kot kvadrata
H7. Dalje spoji desni zgornji kot kvadrata
I6 z zgornjim levim kotom kvadrata J7.
Od tu pojdi v desni spodnji kot kvadrata
J6, nato spoji levi zgornji kot kvadrata K7
z desnim spodnjim kotom kvadrata K6. Le-
vi spodnji kot kvadrata J7 zveži z zgor-
njim desnim kotom kvadrata F10. Iz te
točke potegni črto k levemu zgornjemu ko-
tu kvadrata L7 in od tu k desnemu spod-
njemu kotu kvadrata L4. Dalje vleci
od desnega spodnjega kota kvadrata J6
črto vodoravno na desno, da dosežeš po-
ševno ležečo črto, ki je med točkama: Levi
spodnji kot kvadrata N5 in desni zgornji kot
kvadrata F10. Od levega zgornjega kota
kvadrata L7 pojdi v sredino leve stranice
kvadrata K6. Od tu do sredine desne str-
nice kvadrata L5 in od tu k desnemu zgor-
njemu kotu kvadrata L6. Desni spodnji kot
kvadrata K4 spoji z levim zgornjim kotom
kvadrata K7. Nato zveži točko iz desnega
zgornjega kota kvadrata L4 s sredino spod-
nje stranice kvadrata L4. To spoji s sredino
desne stranice kvadrata K3 in pojdi do spod-
nje tretjine desne stranice kvadrata J3. Od
tu potegni vodoravno v levo v dolžini po-
lovice stranice kvadrata. Od tu nariši na-
vpičnico do prve tretjine. Zgornji konec te
navpičnice zveži z levim spodnjim kotom
kvadrata I4. Potem spoji desni spodnji kot
kvadrata I3 z zgornjo tretjino desne str-
nice kvadrata J4. Od desnega spodnjega kota
kvadrata J2 potegni črto do prve tretjine le-
ve stranice kvadrata J3, nato pojdi vodo-
ravno v desno do navpičnice. Od desnega
zgornjega kota kvadrata J1 potegni črto v
levi spodnji kot kvadrata I4. To točko spoji
s sredino kvadrata H2 in tu z desnim zgor-
njim kotom kvadrata I1. Od sredine spod-
nje stranice kvadrata I2 potegni črto v
sredino leve stranice kvadrata I3 in od tu
v sredino zgornje stranice kvadrata J3. Iz
sredine kvadrata I2 potegni v smeri njegove-
ga levega kota črto, a samo polovico razda-
lje (t. j. 1/2 diagonale). Od sredine istega
kvadrata potegni črto vodoravno v desno v
dolžini četrte stranice kvadrata. Sredino
kvadrata I1 spoji z desnim zgornjim kotom
kvadrata J1, dalje spoji sredino kvadrata
I1 s sredino spodnje stranice kvadrata H1,
od tu pojdi do sredine leve stranice kva-

drata H2, od tu v desni spodnji kot kvadrata
G1. Sredino kvadrata G2 spoji z zgornjim le-
vim kotom kvadrata H2 in s sredino spod-
nje stranice kvadrata F2; od tu potegni
črto k polovici leve stranice kvadrata F2 in
od tu zopet k sredini spodnje stranice kva-
drata E2. Iz desnega zgornjega kota kva-
drata F5 potegni črto v levi spodnji kot kva-
drata H5. Dalje zveži desni zgornji kot
kvadrata H4 z levim spodnjim kotom kva-
drata E6. Iz levega zgornjega kota kvadrata
I5 potegni črto do sredine leve stranice
kvadrata H4 in od tu k sredini spodnje str-
nice kvadrata G3. To točko spoji z levim
spodnjim kotom kvadrata G4 in dalje s sre-
dino leve stranice kvadrata G5. Iz sredine
kvadrata G3 potegni 4 črte: v sredino zgor-
nje stranice kvadrata H3, v desni zgornji kot
kvadrata H2, v desni spodnji kot kvadrata
F2 in v levi spodnji kot kvadrata E5. Levi
zgornji kot kvadrata F4 spoji z desnim spod-
njim kotom kvadrata F2. Od tu pojdi v desni
zgornji kot kvadrata G1. To točko zveži s
sredino kvadrata F1 in dalje s sredino spod-
nje stranice kvadrata E1. Iz sredine leve
stranice kvadrata E2 potegni črto v sredino
spodnje stranice kvadrata E1 in k desnemu
spodnjemu kotu kvadrata C2. To točko zve-
ži z desnim zgornjim kotom kvadrata C3.
Od tu potegni črto k desnemu spodnjemu
kotu kvadrata A5. Zdalje potegni še iz leva-
ga zgornjega kota kvadrata C3 črto k levu-
mu spodnjemu kotu kvadrata A4. Od tu
pojdi k desnemu zgornjemu kotu kvadrata
B4 in dalje k sredini leve stranice kvadrata
E6. Spoji sredino spodnje stranice kvadrata
D5 s sredino leve stranice kvadrata B4 in od
tu pojdi k polovici desne stranice kvadrata
C2.

Ko si vse to dovršiš, šraflraj debelo tik
s sledečimi oglišči: Sredina desne stranice
kvadrata A5, desni spodnji kot kvadrata A8,
desni spodnji kot kvadrata B10, desni spod-
nji kot kvadrata E10, desni zgornji kot kva-
drata G9, levi spodnji kot kvadrata F9, sre-
dina desne stranice kvadrata F7, sredina
leve stranice kvadrata E8, sredina spodnje
stranice kvadrata D7, sredina zgornje str-
nice kvadrata E6 in sredina desne stranice
kvadrata E5.

Dalje šraflraj debelo mali trikot s ogliš-
či: sredina zgornje stranice kvadrata J2,
sredina desne stranice kvadrata I2 in sre-
dina spodnje stranice kvadrata I3 in velik
trikotnik z oglišči: Desni spodnji kot kva-
drata E10, levi spodnji kot kvadrata N5 in
desni spodnji kot kvadrata N10.

Končno šraflraj tenko še zgornjo ustnico.

Ali ste se že naročili na „Ponedeljek“

vstaja, morda se pripravljajo, da bi
razbili Selsovet. Ali je bilo treba, da je
ta bebec zgrešil pot? Obrni nazaj!» je
ukazal z odločnim glasom.

«Kdo pa vozi tam?» se je oglasil nek-
do izmed gruče ljudi, ki so bili zbrani
pred hišo sredi vasi. Ljudje so obkolili
voz, da ni mogel naprej.

«Kaj imate tukaj, tovariši?» je ner-
vovno vprašal Smjatkin, držeč roko v
žepu, v katerem je imel samokres.

«Kdo pa si ti?» se je zopet oglasil
oni, ki je bil prvi zapazil voz.

«Jaz? Okrožni komisar.»

«Tukaj, tovariš komisar, pridite in
poglejte, kaj se je zgodilo,» je zopet iz-
pregovoril prejšnji glas in dolga posta-
va se je približala vozu.

«Kaj pa je?»

Smjatkin se je vznemiril in je stopil
iz voza.

«Antikrist se je rodil,» se je surovo
odrezal dolgin.

Nastal je molk. Vsi so čakali, kaj po-
ve komisar.

Ta je bil v zadregi. «Kaj, kakšen An-
tikrist?»

«Pravi Antikrist,» so vznemirjeno
začeli vsi na en mah.

«Babnica je umrla... On pa ni po-
doben otroku... In Peter?... A saj je
kriv tudi on...»

Skupina ljudi okrog Smjatkina se je
večala. Nemir je čedalje bolj objemal
vas.

«Kje je? Kaj je to?» je vpraševal
Smjatkin. Po hrbtu ga je zopre zabebo-
lo. «Res treba je bilo zgrešiti poti!» —
je otožno pomislil. «Kdo naj razume to
kmečko drhal: Razjezi se, vzkipi, po-
tem pa...»

«Pojdiva, tovariš. Tu, v tej hiši... V
Selsovetu... Peter stanuje tu... Pred-
sednik je,» so govorili vsi vprek.

«Antikrist se je rodil,» so vzdihovale
ženske. «Pelageja je umrla. Moj Bog,
kaj bo!»

«Kaj bo? Konec sveta,» se je začel
mrk glas iz teme. «Kakor je rečeno v
svetem pismu.»

Blato je pljusalo pod nogami. Pihal
je vlažen veter, po nebu so se podili
oblaki.

V hiši Selsoveta — vse natlačeno. V
stanovanju Petra je bilo temno, zakaje-
no. Zrak težak, dušec. Medla luč je sla-
bo razsvetljevala vznemirjene obraze
zbranih. Moški... ženske... Rute, bra-
de, nepočesani lasje... V kotu na po-
steli — mrtva ženska. Obraz — en
sam izraz velike bolečine. Kakor groz-
na krinka je bilo zamrlo na njem veliko
trpljenje. Na stolu je bilo vedro s tem-
no, umazano vodo. Pri posteli je stala

Kraljestvo mode

Pletenine za sportne obleke

Turistika je prešla današnjemu rodu že v meso in kri in se je tako razširila, da si ni moglo misliti mladega človeka brez opreme za to ali ono sportno panogo. Posebno velja to za turiste.

Sportna obleka je že zaradi tega poceni, ker se nosi leta in leta ter se v bistvu nič ne izpreminja. Sportna obleka je prosta, kompliciranih form in zavrača tudi strupene žive barve. Učinkoviti mora v prvi vrsti po svoji preprostosti; glede na izbiro pa mora biti napravljena iz takega blaga, da lahko ključuje vremenu in napornim planinškim turam.

Casih so hodili po planinah samo moški. Danes najdemo med turisti tudi mnogo žensk. Njihova garderoba za planinske pohode, zlasti za plezalne ture pa zahteva poleg krila tudi hlače.

Prej ko slej uporabljamo za planinski sport pletenine, je iz tega razloga, ker se tovrstna obleka najlažje prenaša in ker zavzame v nahrbtniku najmanj prostora. Volnena oblačila učinkujejo v vsakem oziru prijetno, so vedno priročna in pripravna ter se v strapacu ne izrabijo izlepa.

Dobra sportnica se bo opremila predvsem z volnenim jumperjem, sweaterjem ali s puloverjem. Poleg tega ne bo pozabila na pleteno krilo, ki bo lepo izpopolnjevalo gorjo omenjeno garderobo. Sportno krilo je dami že zavoljo tega potrebno, ker tudi v planinskih kočah ne more nositi hlač, ki se odlože navadno takoli, čim je tura končana.

Poleg omenjenih predmetov je zelo na mestu tudi nepremičljiv svrtnik. Zelo hvalni so svrtniki iz štajerskega lodna, ki so praktični tudi za vožnjo po železnici, kjer nadomeščajo odelo.

Nekoliko pojasnila k naši današnji sliki: Prva skica predstavlja tipičen izletniški dres, iz težkih gorskih čevljev gledajo volnene turistovske nogavice, ki se v barvi in načinu prilagajajo knickerbockercam. Široke hlače-dokolenke dopolnjuje kratek jopič iz usnja z velikimi žepi. Ovrtnik je visok in tesno zaprt ter varuje turista pred vetrom. Kot pokrivalo nam v tej kombinaciji služi baret. Pod jopičem iz usnja, ki je prepasan s pasom, nosimo pulover s sedaj modernim četverkotnim izrezom.

Druga skica prikazuje živahno sportno obleko s progastim vzorcem. Tu vidimo tudi šal, katerega lahko zamenjamo s primer, no ovratno ruto, ki prav lično izpopolnjuje to kombinacijo.

Kakor smo že omenili, ne more priti dama v planinski koč med goste v hlačah, katere zamenja lahko s kristalnimi plišem,

ki je prišel v zadnjem času posebno v modo in ki ne izgubi ničesar na svoji lepoti, tudi če se je zmočil v deževnem vremenu.

Zadnja skica nam predstavlja primer planinskega plašča s kapuco. Plašč je na vratu zapet ter le na desni in levi strani prevlečen z izrezoma za roke. Oba izreza se lahko zapneta, če je turistu to ugodnejše. Taki plašči se narejajo praviloma iz lodna, ki se je vsaj v dosedajni praksi izmenitno obnesel in je dokazal svojo trpežnost v vsakem oziru.

Dvostranski plašč

je najnovejša kreacija velikih modnih salonov, ki so ga že večkrat skušali plasirati, ne da bi pri tem dosegli zaželen uspeh. Ljudje menda nočejo razumeti, da je tak

svrtnik resnično praktičen in dobrodošel ne samo za spomladansko vreme, ampak tudi za poletje. Plašč je tako ukrojen, da se lahko nosi na lice in narobe. Kakor pač zahtevajo prilike. S tem elegantnim plaščem bo resnično pridobila garderoba vsake prave modne dame.

Preproge

Preproge vsake vrste je treba od časa do časa temeljito očistiti, ne samo ker so umazane, ampak tudi radi tega, ker so shojene.

Ni potrebno, da za tako čiščenje izdajete mnogo denarja, „RADION“ bo to storil brez velike muke.

Raztop „RADION“ v mrzli vodi, namočite v tej raztoplini krog in s njo v ravnih potezih brišite po razgrujenem preprogi.

Nadaljujte potem to pranje, toda s čisto mrzlo vodo, izkrtajte in izprašite preprogo, pa se bo izgled in barva pokazala, kol da je preproga nova.

Mali čestitkar

Ne le odrasli, ampak tudi otroci naj bodo okusno oblečeni. Naša slika prikazuje obliko za malega dečka s kratkimi hlačkami.

iz temnomodrega blaga. Gornji del te obleke tvori košuljica iz svile z ovratnikom in manšetami. Sprednja stran košuljice je nabrana ter učinkuje zelo ljubko. K tej obleki spada vsekakor samovoznica iz temno modre svile.

O migreni

Migrena je, kot njej najmanj oddaljena sorodna epilepsija, periodično, v napadih se pojavljajoča bolezen, katere najbolj znani in najznačilnejši simptom je na polovici glave omejeno glavobolje.

Bolezen, ki napada v pretežni večini ženske, se prične pojavljati izjemoma že pred puberteto, skoro vedno pa pred 20. letom. Lahko se reče, da je v gotovih rodbinah doma, kjer trpe na njo, kot je trpela svojcas stara mati, sedaj pa mati in hči. S klimakterijem se bolezen, kot z leti v obče, navadno ublaži; v 5. ali 6. desetletju pa navadno popolnoma mine.

Pri nekaterih bolnicah nastopi bolezen samo po parkrat na leto, druge nadleguje po 3 do 4 tedne, so pa tudi znani primeri, ko se pojavlja po 2 do 3krat na teden, da, celo trpi skupno, prehajajoča iz napada v napad, po več tednov, dočim normalno premine v nekoliko urah ali dneh.

Pri pretežni večini primerov ni najti zunanega vzroka, ki bi izzval napad. Pri drugih sledi napadi vsem mogočim povodom, kot prečuti noči, razburjenju, lakoti ali prenaplnotenemu želodcu, katamenijam, vdihavanju kakšnega posebnega parfuma itd.

Nekatere bolnice čutijo nekakšno predznanenja prihajajočega napada, postajajo n. pr. zaspane, ubite, čemerne ali potte, tožijo, da jim plapolna in jih boli srce itd. Drugih se loti migrena, kot blisk z jasnega. Še drugi ležejo zdravi v posteljo in se zbude z bolečo glavo.

Količaja težje migrene spremljajo vedno še drugi znaki. Bolniki so bleedi, trudni, se vlačijo kot megle po hiši, tožijo, da jim je slabo. Mnogim goré v solznem žaru oči. Skoro vsi bljujejo, tudi, če nimajo ničesar v želodcu.

Bolnice, ki jo opisujejo bolniki kot žgočo, razbijajočo ali vrtajočo, polagoma narašča, vzdrži dlje časa na doseženi višini, potem pa polagoma uplazuje, ali v redkih primerih tudi preneha, kot bi odrezal. Mnogo bolnikov je med navalom silno občutljivih za šum in svetlobo.

Pogosto se kažejo tudi migrenozni napadnih znaki na očeh. Bolnikom vse migra pred očmi, drugi vidijo ognjene jezike, zvezde, trakove, utrinjajoče se iskre in podobno. V težkih primerih bolniki tudi za nekaj časa na pol očesa ali tudi popolnoma oslepe; drugim pa mišice, ki pregibajo zrkli, odpovedo in ohromé, tako da bolniki sklijo. Ni pa treba, da ta ohromenja preminejo z atako; časih ostanejo tudi še po več tednov, ko je migrena že davno minila. Znani so pa tudi primeri, ko so

bolnice po migreni trajno in neozdravljivo oslepele.

Migrena pa ne prizanaša tudi ne drugim živcem na glavi, in jih v izrednih primerih ohromi, n. pr. živcev na obrazu. Znani so tudi primeri, ko je migrena bolnikom trajno ohromila okončine, izjemoma celo povzročila smrt. K sreči so to take redkoosti, da jih praktično ni računati. Navadno velja pa po pravici migrena bolj kot nadležna, kot pa nevarna bolezen.

Temeljni znaki migrene, t. j. glavobol, bljuvanje in zakasnelost pulza dajo misliti na to, da migreno povzroča povišan tlak možganke v možganih. To povišanje tlaka pa naj temelji na neprimernem sorazmerju med velikostjo možgan in lobanje, katero prilično poveča še krč v gotovem dovodnem možganskem žilju, ki je odvisno od simpatičnega živčevja. Levo pa naj je zopet odvisno od endogene sekrecije, ki naj je končni in zadnji povod izzvanega napada. Razen tega težkega in delnega skrčenja žil odvodnic ob migrenozni ataki, pa v istini ni ničesar dokazanega in zanemarljivo veljati kot bolj ali manj utemeljena domneva.

Proti migrenoznemu napadu imamo vse polno zdravil, vedno najboljši dokaz, da ne poznamo nobenega, zanesljivo učinkujočega. Še najbolj priporočljivi so bromovni preparati, morda v kombinaciji s piramidonom ali aspirinom. Tudi kronične kure z bromovnim natrijem ali luminalom v neznatnih dozah učinkujejo včasih ugodno, tako da napadi izostanejo oziroma da se ublažijo in skrajšajo. Kjerkoli mogoče, dajmo bolniku mir in ga izolirajmo. Skušajmo skrbeti za to, da preprečimo vsak hrup v njegovi bližini in zagrnimo okna z zavescami. Če bolnik kaj malega jemlje, kot n. pr. mleko ali črno kavo, skoro vedno manj trpi pri bljuvanju, kot če mora bljuvati tešč. Kjer bolniki propadajo, da jih trese drhtavica, jih je treba dobro zaviti v goro oede. Sicer pa navadno vsaka taka bolnica pozna iz izkušnje par sredstev in pripomočkov, s katerimi si skuša olajšati svoje trpljenje — vsaj za tolažbo.

Specialist za notranje bolezni

dr. Janko Pihlar

se je po večletni klinični praksi v inozemstvu naselil v MARIBORU in ordinira v

Prešernovi ul. 12, I. nad.

.....

POMLADNE NOVOSTI

Modni atelije M. ŠARC
LJUBLJANA, Kongresni trg 4/I.

Za Vaše malčke

Lakasti, sivi, drap ali lak s sivimi ali z drap

Din 70.- Voika

Krekov trg.

starka, mahala s suhimi rokami in kričala:

«Poglejte, pogledite! Kakšna grozota! Strašen je pogled na pokojnico... Preje je bila Pelageja lepa ženska, rejena... In zdaj? Pravi peklenšček...»

«Kaj bi neki govorili, je nadaljeval črni kmet z enim očesom, »saj se takoli vidi. Vražja stvar.»

«Kaj pa Peter?»

«Kaj? Joče, jezi se... A sam je kriv...»

«Zakaj pa on?»

«Ker se je poročil brez svečenika.»

Govorili so vsi hkratu, razburjeno, raztreseno... Za leseno steno, ki je delila sobo, je bilo tudi polno ljudi. Tam je jokali otrok.

«Kriči, hudičovo semel!» je godrnjala starka, »jaz ga ne bi prenašala niti trenutka.»

Ko je stopil v hišo Smjatkin, je postalo vse tiho. Ljudje so se stisnili in so mu napravili pot. Gledali so ga nezaupno, sovražno.

«Sem kaj za steno pogledite, tovariš,» je govoril dolgin s kratko brado in razmršenimi lasmi.

Smjatkin je vrgel pogled na zbrano, na Pelagejo. Ni mogel prav razumeti. Vse se mu je zdelo nekako nerodno. Antikrist — in ti napoti, nepri-

jazni kmečki obrazi. Čustvo strahu ga je izpreletavalo.

Za steno so kričali kmetje; njih vpitje se je mešalo z jokom otroka.

Peter, predsednik Selsoveta, velik kmet močne postave, se je tolkel po prsih in je mežikaje s trepalnicami jeznoponavljal: »Jaz? Ali sem jaz to hotel? Jaz da sem želel svoji ženi smrt?»

«Najbrže te je vodil vrag,» je rekla debela ženska. «Veliko otrok sem že sprejela, pa ni bil noben tak. In naj bi ne bil vrag? Pelagejo je raztrgal — sam pa živi...»

Z roko je odrinila nekaj cap. Izza njih se je začelo vekanje otroka.

«Cvili, pasji sin. A na čelu — kaj ima? I-li, kača!»

«Poglejte, tovariš! Dolgin je potegnil Smjatkina h klop, kjer je ležal novorojenček.

«Tovariš komisar,» je naglo izpregovoril Peter, ko je zagledal Smjatkina. «Bodite tako dobri, pojasnite jim...»

«Kaj naj jim pojasnim?» se je začudil Smjatkin in se je nagnil nad klop. Nenormalno velik otrok je ležal sredi cunj z nenaravno dolgo, spačeno glavo, se zvijal v joku in brcal z nogami. Sredi čela je imel veliko, temno znamenje.

«Kaj? Lep!» je rekel zasmehljivo dolgin. Nato se je zdajci obrnil k Pe-

tru in kričnil:

«Zate, Peter, pride še ura plačila. Vragu si se prodal, zdaj pa imaš!»

«Jaz sem kriv?» Peter je ves zaripnil. «Kakšna je moja krivda? Tovariš komisar, povejte jim. Ali je greh, da sem živel z njo?»

«Seveda je greh, ker si se poročil brez svečenika,» se je jezil dolgin. «Ali je to kak red? Samo da si se priljnil načelstvu... Predsednik!... Zdaj pa imaš Antikrista!»

«Tiho bodi!» je zavpil Peter. «Vprašaj raje tu tovariša komisarja. Naj ti oni povedo, budalo.»

Ad: Antikrist.

«Poslušajte, tovariš,» se je odločil Smjatkin. «To je le nesrečno naključje, nezgoda... Zgodi se časih...»

«Kaj pa zvezda na čelu? Ali ni Antikrist? U-u, hudičev izrodek!» je zavpil babnica in jeznoponavljal.

«Otroka? Ali je to otrok? Smili se ti, kaj? Tvoj je? Ubili bi ga bilo treba, pagana, da ne bi videl belega dne. V gorje se nam je rodil,» se je razvnela babnica.

«Res je, ubiti!» so ji pomagali glasovi iz zaje.

«Rajši pokličimo svečenika. Ti, Vasika, vzemi konja in hii v Klin po ba-

tjuško. Naj pride, da on pojasni.»

«Res je, hitro, Vasika!...»

«Ubijmo ga, hudobca!» so grmeli glasovi z vseh strani. Truma je čedalje bolj pritiskala v hišo. Pehali so drug drugega, vpili, prihajali bliže k otroku.

Smjatkin se je razburjal.

«Tovariš!» je skušal prevpiti glasove kmetov. «Kaj ste si izmislili! Kakšen Antikrist? Navadna pokveka je. To se pogosto zgodi... Pomirite se. Kdo vas hujska, da govorite take neumnosti? Zakaj bi klicali popa?»

«Ali naj kliče mo tebe?» je zavpila babica. «Ti boš pa res kaj ubranil. Menda imaš tudi ti zvezdo. Tudi ti si tak!» Mahnila je z roko proti rdeči zvezdi, ki jo je imel Smjatkin na prsih, ter nadaljevala z jokajočim glasom:

«Kaj je vse to? Antikrist se je rodil, pa naj ga ljubimo in spoštujemo? Sam ima zvezdo, zato bi mu rad pomagal.»

«Seveda, rad bi. Taki ljudje samo motijo ljudstvo... Ožen se brez popa... Zato pa je tako...» so se slišali glasovi.

«Dovolite, tovariš!» se je razburjal Smjatkin, z roko otipavaje samokres. «Pazite na svoje besede. Kar pa se tiče...»

«Kar se tiče,» ga je oponesel dolgin, »da, Petra ste zmešali, ob pamet ste

ga spravili. Zdaj pa imate... Kaj, Peter, ali si vesel?...»

Peter je gledal v kro, težko je dihal in stiskal pesti. Tia okoli Smjatkina se je ožila. Nemir je postajal čedalje večji.

«Dobrotniki!» je zlovoljno zavpil dolgin komisarju v obraz. »Zaradi vas poginjamo. Konec sveta prihaja... Antikrist je že tukaj... Vi pa — zvezdo namestu križa.»

«Res je!» je divje zavpil Peter. »Moj greh! Zmotili so me... Ustreci sem jim hotel...»

«Tovariš!» je s pretrganim glasom zakričal Smjatkin, še vedno držeč roko v žepu.

«Kaj bi ga poslušali! Slišali smo že dosti! Dovolj!»

Truma se je stisnila. Kmetje so se prerivali drug preko drugega. Njih oči so se zlobno svetile.

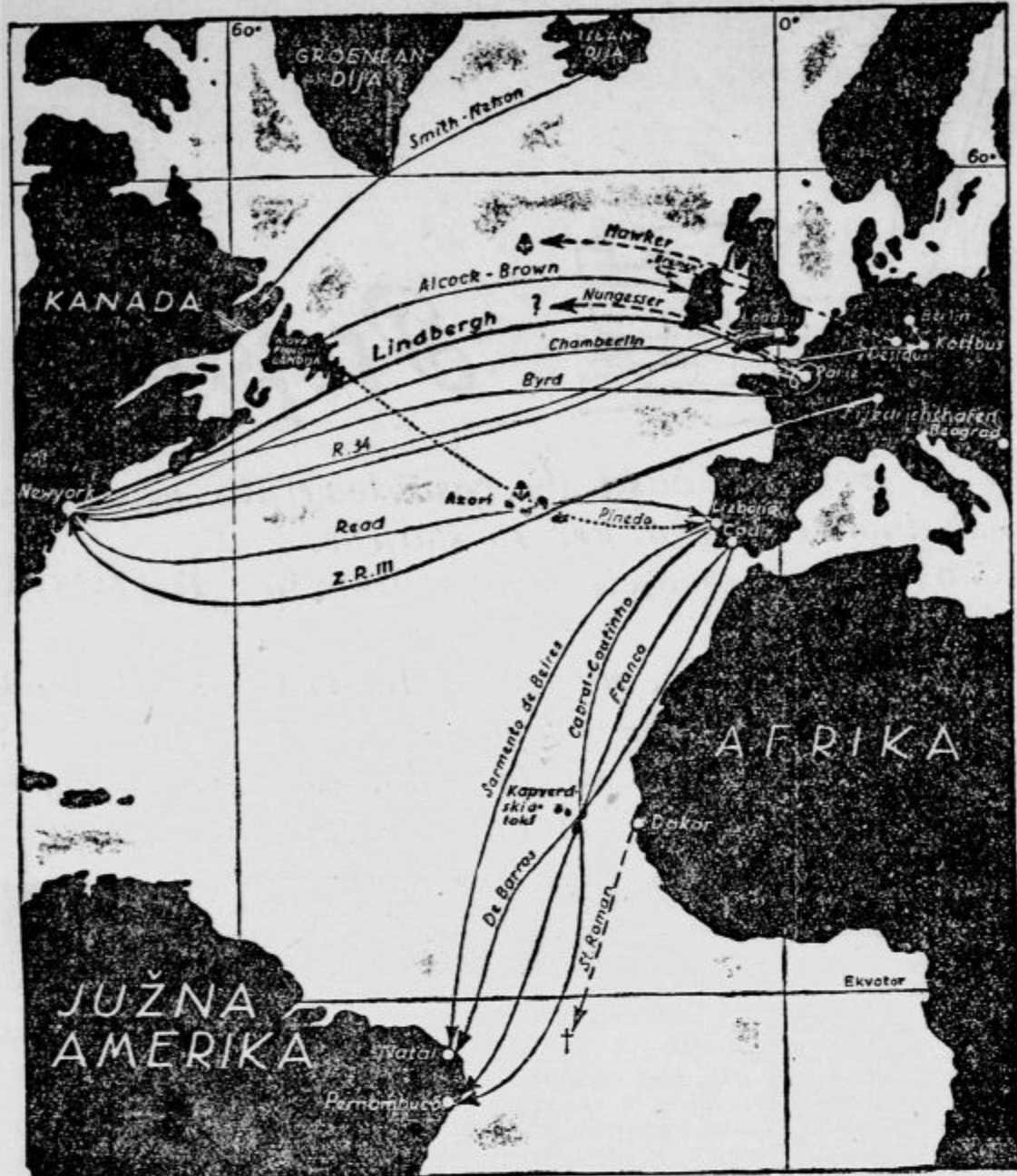
Smjatkin je videl te obraze — razumel je... Mrzel pot mu je stopil na čelo... Prebledel je...

«Strani!» je divje zavpil, skušaje se skozi obroč ljudstva približati vratom.

«Strani! Pustite me!» je ponovil. Zunaj na cesti je tudi vse nemirno vrelo. Smjatkin je odločno potegnil samokres. Tisti, ki so stali poleg njega, so odstopili. Komisar je ustrelil — po-

Triumf živcev in vztrajnosti

„Bremen“ je preletela Ocean in dosegla ameriško kopno

Puščica na ozemlju Kanade kaže smer proti otoku, kjer je letalo moralo pristati.

Topot ni zmagalo morje in tudi ne vetrovi — zmaga je človek s svojimi živci, z neustrašenostjo in voljo! Letalo »Bremen II.« je dospelo na ameriška tla, akcija Koehla in Hünefelda ni končala negativno in smrtonosno kakor poleti Hamiltona, Bertrauda, Tullyja, Hinchliffa in dveh velikih pijonirjev prekooceanske vožnje iz Evrope v Ameriko — Nungesserja in Colija. Nepritrigan zračni polet iz Evrope v Ameriko ni več gola hipoteza, domneva, sanja; Koehl ga je pretvoril v resnico. Zato ga bo uvrstila zgodovina le talstva med pionirje avijatič — tik za Lindberghom, čeprav je starejši od njega in čeprav je Nemec. Saj je res, da leta in narodnost ne pomenijo nič tamkaj, kjer gre za velike skoke, ki nesejo naprej vse človeštvo.

In tak velik skok je Koehlovo dejanje. Kar je lani na eni strani započel Lindbergh, je sedaj po drugi strani dovršil Koehl; Atlantik je premagan z obeh strani — iz Amerike in Evrope. Kdo bi si še upal trditi, da ta dogodek ne odpira docela novih perspektiv

za promet med obema kontinentoma? Aeroplan je že mnogokje omajal tla železnice in avtomobilu — in bo storil isto tudi v ladijskem svetu. Dano je znamenje za novo prometno sredstvo, ki pojde čez gore in morja.

Kako se je izvršil start.

Odkar so nemški letalci dospeli na irska tla, pa do četrtega jutraj jim je nagajalo vreme. Če so se razmere le malo izboljšale, se je njih upanje povečalo; listi so navadno vselej poročali, da se »Bremen« pripravlja na vzlet. In priprave na vzlet so bile res intenzivne; aeroplan so preizkušali dan za dnevom, tanke so polnili z oljem in bencinom, stroje so čistili. Bilo je jasno, da Severonemški Lloyd ne bo odnehal od svoje namere in da se bo polet prej ali slej izvršil.

V četrtek, ko se je dan zazoril, so potegnili zrakoplov iz hangarja. Na polnili so vse posode z gorivom in so v ta namen celo resignirali na radio, napravo; motor se je pogнал, Koehl, Hünefeld in Fitzmaurice, ki je nado-

mestil Spindlerja, so zasedli svoja mesta in »Bremen« se je dvignila v višave. Nekaj občinstva s predstavniki irskih oblasti na čelu je pozdravljalo odhajajoče letalce in marsikdo je dovolil, da jim bo sreča mila in da bodo dosegli svoj cilj.

Kapetan Koehl, ki je do zadnjega računal s poletom v južnejši smeri od Lindberghove linije, se je pod vplivom zadnjih poročil o atmosferskih razmerah odločil rajši za severnejšo smer. Tako je letalo z veliko brzino izginilo proti zapadu.

Zaloga živil.

katero so vzeli letalci s seboj, je bila zelo skromna iz več razlogov: v prvi vrsti je bilo treba odstraniti vse nepotrebne obremenitve; hrana, ki je sicer zelo važna, pa je na taki naporni vožnji, kot jo je imela pred seboj »Bremen«, naravnost postranskega pomena. Kjer gre za rekorde, je duh močnejši od telesa in vzdrži vse. Koehl je vzletel za okrepitev na pot nekaj oranž, par banan, čokolado, več steklenic močne kave in primerno količino pitne vode.

Med morjem in nebom.

Raz aeroplana »Bremen« sta ob startu plapolali nemška in irska zastava. Letalo je minilo irsko obalo ob 7.05 zjutraj. Vozilo je v zapadni smeri. V nasprotju z jasnim vremenom na kopnem, je ležala nad morjem debela megla. Prvih 110 milj je preletel aeroplan v 87 minutah, t. j. vozil je z brzino 140 km na uro.

Letalo in motor.

Koehl se je poslužil na svojem poletu istega strojnega tipa, s katerim je dosegel lani svetovni vztrajnostni rekord: Junkersov stroj W 33 in motor Junkers L V. Na zunanji je stroj enak stroju za prevažanje pasažirjev, Junkersovemu tipu F 13. Razpetina aero-

Kapetan Herman Koehl

plana rnaša v širino 18.35 m, v dolžino pa 10.9 m, največja višina meri 3.21 m. Motor ima 6 cilindrov ter nosi znamko L V. 280/330.

Letalo blizu cilja.

Prva vest o ugodno potekajočem poletu »Bremen« je prišla iz Kingsport, kjer so doznali, da je videl kapitan Barkhouse, poveljnik kanadske ladje »Arra« letalo v petek zjutraj ob 10. uri 30 minut ameriškega časa. Letalo je plulo precej visoko.

Vest se je z bliskovito urnostjo razširila po Newyorku in novinska agencija »Canadian Presse« jo je natisnila v posebnem izdanju. To je bilo ob 10. uri 48 minut — samo 18 minut potem, ko je bila »Bremen« signalizirana na odprtem morju. Ameriška reportaža je ob tej priliki zopet izpričala, da deluje z največjo brzino.

Čim se je izvedelo, da je letalo tako daleč, se je začela zbirati na njujorskem letališču Mitchfieldu tisočglašna množica ljudstva. Vse je pričakovalo, da se »Bremen« zdaj pojavi. Toda letala ni bilo. Svetlobne rakete so švi-

Peter se je vzravnal. Vrgel je sekiro stran.

»Bog blagoslovi,« se je prekrizal dolgin in vse ljudstvo se je prekrizalo za njim.

»Pokončali smo ga, prekletega.«

»To seme hudičovo pa v zimo psom!«

»Res je, psi naj ga požro... Pelageji pa zabijmo kol v glavo! Njen je hudiček!«

In zopet je završalo po vasl.

Na vzhodu je sivalo, bledelo nebo.

S polja je prihajal dih prebujene zemlje...

Ko se je drugi dan pripeljal svečenik se je Peter dolgo izpovedoval.

Stari svečenik je neodločno govoril s kmeti. Ni jih ne hvalil ne grajal...

Nekaj se je pogovarjal z njimi o odlomkih iz svetega pisma, tčočih se Antikrista, nato se je hitro odpeljal, ker je slutil nevihto.

Smjatin se je vrnil, toda ne sam. Pričele so se aretacije. Odpeljali so Petra, dolgina, babico in še neka drugih.

Peter je vrgel otroka ob tla. Žalostno in čudno je zajokalo. V sivem zraku se je zasvetila sekira... Zamolkel udarec je prerezal tišino.

gale vsak hip kvišku, da bi letalcem pokazale pot. Zaman. Aeroplan se je moral zakasniti...

O čem pišejo listi.

Američani so kljub evropskim vestem o atentatu na italijanskega kralja ostali zvesti samim sebi. Registrirali so to »neameriško« vest le s krat-

kimi besedami in so prihranili ves prostor za senzacijo letalu »Bremen«. O letalu samem, o letalcih in njihovi kraji pribečujejo dnevniki dolge stolpce gradiva. Tudi stave so zopet oživele, in sicer jih je bilo največ: proti 1, da bo kapetan Koehl dosegel ameriški kontinent.

Nekaj političnih atentatov od leta 1900 do danes

Atentat na italijanskega kralja Viktorja Emanuela v Milanu nam kliče v spomin celo serijo podobnih dejanj, katere zaradi aktualnosti odvarjamo z umorom očeta Viktorja Emanuela, kralja Humberta Savojskega, ki je padel kot žrtev revolverskih strelcev iz samokresa Italijana Brescia dne 30. julija 1900. Še isto leto je skušal neki Italijan umoriti perzijskega šaha. Čin je bil izvršen dne 2. avgusta.

Dne 6. marca 1901. je skušal delavec Weiland umoriti cesarja Viljema II., ki se je nahajal baš v Bremenu. Vrgel je proti njemu kos železa. Weilanda so zaradi tega čina oddali v umobolnico. Jeseni istega leta, dne 7. septembra 1901., je neki poljski anarhist umoril prezidenta ameriških Združenih držav, M. Kinleya v Buffalu.

L. 1902. je padel kot žrtev atentata ruski zunanji minister Lipjazin; ustrelil ga je neki študent.

Atentat na kralja Aleksandra Obrenoviča in na kraljico Drago I. 1903. v Beogradu je splošno znan. L. 1904. je bil ubit ruski generalni guverner Finske, Bobrikov; isto leto dne 28. julija je bila vržena bomba proti ruskemu notranjemu ministru Plehveju in ga je raztrgala; storilec je bil ruski nihilist.

V l. 1905. je bil izvršen ponesrečen atentat na ruskega carja Nikolaja; ta je bil dne 19. januarja. Pičel mesec dni pozneje, dne 17. februarja 1905. pa je končala bomba življenje velikega kneza Sergeja, carjevega strica. Kmalu zatem, dne 11. julija je padel poveljnik Moskve, Šuvalov.

Naslednjega l. 1906. je bil izvršen atentat na ruskega ministrskega predsednika Stolipina; 30 oseb je bilo ob tej priliki usmrčenih — Stolipin sam pa je odnesel zdravo in celo kožo.

L. 1907. je ustrelil neki odpuščen uradnik v Sofiji ministrskega predsednika Petkova.

Dne 2. februarja 1908. sta bila portugalski kralj Carlos in prestolonaslednik Filip ustreljena na javni cesti, 28. februarja pa se je izvršil neuspešni atentat na perzijskega šaha. Dne 12. aprila istega leta je ustrelil neki dijak galiskega namestnika grofa Potockega.

V l. 1909. je vreden omembe neuspešni atentat na indijskega podkralja, v l. 1910. umor egiptskega ministrskega predsednika Rutosa paše, v l. 1911. in sicer 14. septembra revolverski atentat na ruskega ministrskega predsednika Stolipina v kijevskem gledališču. Stolipin je štiri dni pozneje umrl.

Leto 1912. je prineslo štiri atentate: 14. marca prvi ponesrečen atentat na kralja Viktorja Emanuela, 7. junija je streljal poslanec Kowacz na predsednika madžarske poslanske zbornice grofa Tiszo in je izvršil samomor, ker mu atentat ni uspel; 12. novembra so umorili španskega ministrskega predsednika Canalejasa, 23. decembra so težko ranili lorda Hardingeja, indijskega podkralja.

L. 1913. so usmrtili grškega kralja Jurija (18. marca) in streljali brez uspeha na španskega kralja Alfonza. Neki človek je hotel zabosti badenskega velikega kneza, a ga je ta sunil nazaj. 11. junija sta bila umorjena v Carigradu veliki vezir Mohamed Šefket paša in njegov adjutant.

L. 1914., 28. junija, se je izvršil sarsajevski atentat, čigar posledice čutimo še danes in jih bomo dolgo. Istega leta je neka ženska z bodalom ranila Rasputina.

18. maja 1915. je neki senator ustrelil portugalskega ministrskega predsednika Joasa Chagasa.

Dva atentata z usodnimi posledicami je prineslo l. 1916.: 10. maja so umorili Rasputina, 22. oktobra je padel grof Stürgkh pod kroglo dr. Friderika Adlerja.

Naslednje leto (30. decembra) je bil umorjen bivši ruski ministrski predsednik Gorev.

Leta 1918. sami uspešni politični umori: 6. julija je padel v Moskvi nemški poslanik grof Mirbach pod strel in ročnimi granatami socialnih revolucionarjev, 16. julija so pomorili v Jekaterinburgu družino carja Nikolaja II., 21. julija sta bila usmrčena v Kijevu nemški generalfeldmaršal v. Eichhorn in njegov adjutant v. Dressler, 1. novembra so umorili grofa Tiszo.

Bogato atentatska žetev izkazuje leto 1919.: 16. januarja sta bila umorjena v Berlinu Karel Liebknecht in Roza Luxemburgova od nemških nacionalistov, 19. februarja je revolverski strel na laško ranil Clemenceauja, 21. februarja je ustrelil poročnik grof Arco socijalističnega ministrskega predsednika na Bavarskem Kurta Eisnerja, istega dne so težko ranili bavarskega ministra Auerja, umorili poslanca Osela ter majorja Jahreissa, a v Afganistanu je padel prejšnji kralj; 2. marca se je izvršil posrečen atentat na oberstlajntanta v. Klüberja v Halleju, 26. marca pa na albanskega politika Trenka Ribdodo; 12. aprila so demonstranti v Dresdenu vrgli sasko vojno ministra Otona

Neuringa v Labo in ga plavajočega ustrelili; 8. oktobra je bil pred nemškimi državnim zborom ustreljen poslanec Haase.

L. 1920. sta bila dva neuspela atentata na nemškega ministra Erzbergerja, usmrčen je bil mehiški predsednik Carranza (20. maja), a 17. septembra je padlo pri bombnem atentatu na Morganovo banko v Newyorku 30 oseb.

8. marca 1921. je padel španski ministrski predsednik Dato, 15. marca v Berlinu bivši veliki vezir Talat paša, 9. junija neodvisni socialistični poslanec deželnega zbora v Monakovem Gareis, 26. avgusta Erzberger, posla-

Italijanski kralj Viktor Emanuel, ki je bil nanj izvršen atentat v Milanu.

nec Dietz je bil težko ranjen, 21. okt. so umorili v Lizboni ministrskega predsednika Granja in tri druge ministre, 4. novembra pa japonskega ministrskega predsednika Kei Hara.

L. 1922.: dne 14. februarja umor finskega ministra Ritavuorija, 22. junija umor feldmaršala Henryja Wilsona v Belfastu, 24. junija umor nemškega ministra dr. Rathenauja; 3. julija neuspešni atentat na znanega nemškega publicista Maksimilijana Hardena, 14. julija istotakšen na francoskega predsednika Milleranda; toda 21. julija so umorili Djemal pašo v Tiflisu, 23. avgusta Mihaela Collinsa, finančnega ministra in vrhovnega vojaškega poveljnika v Irski republiki, 16. decembra pa poljskega predsednika Narutowicza.

L. 1923. sami uspešni atentati: 1. februarja na češkega fin. ministra Rašina, 10. maja na sovjetskega delegata Vorovskega v Lozani, 15. junija na Stambulijskega, 21. julija na mehiškega generala Villa, 31. oktobra na bivšega bolgarskega ministra Genadijeva.

L. 1924. sta bila ranjena avstrijski kancelar dr. Seipel in egiptski ministrski predsednik Zaglul paša. L. 1925. ponesrečen komunistični atentat na bolgarskega kralja Borisa.

L. 1926 trije ponesrečeni atentati na Mussolinija, 21. maja uspešni atentat na ukrajinskega hetmana Petljuro v Parizu, 1. avgusta neuspešni atentat na španskega diktatorja Primo de Rivero v Barceloni, 30. novembra atentat na japonskega prestolonaslednika Hironita — princ je ostal zdrav.

L. 1927. je padel Vojkov, sovjetski poslanik v Varšavi (7. junija), 10. julija podpredsednik irske ljudovlade O' Higgins; 11. avgusta neuspešni atentat na bivšega grškega kralja Jurija II.; 14. oktobra umor albanskega poslanika v Pragi Cena bega, 30. oktobra brezuspešen napad na grškega predsednika Konduriotisa, 14. novembra istotakšen na bivšega mehiškega predsednika Obregona, 27. novembra istotakšen na dunajskega župana Seitzja.

To so nekateri najvažnejši atentati izven naše države v našem stoletju. Med najbolj nečloveške spada gotovo atentat na kralja Viktorja Emanuela 12. t. m. v Milanu, ki ga presegata po številu žrtev (in to nedolžnih žrtev!) samo še dva, trije v svetovni zgodovini. Revolucionarni duh v človeštvu, ki se vzeša s terorističnimi dejanji, je bil v izseh časih nosilec krvavih zločinov in ni upanja, da bi si kaj kmalu poiskal drugih načinov za svoje uveljavljanje. V zadnjih letih pa je bil, kakor je razvidno že iz tega nepopolnega pregleda, še bolj na delu nego kdaj prej.

V svrhu ustanovitve

radio-firme v Ljubljani

v večjem stilu iščemo večjo poznano domačo firmo s soudeležbo. Lep lokal v centru in zadosten kapital pogoj. Radi ugodne konjunkturo in izbornega sistema, ki se je izborna obneval v celi srednji Evropi — uspeh sigurn. Način organizacije podjetja z event. priključitvijo lastne fabrikacije se določi po predhodnih pogajanjih. Pismena ponudba pod zlo rentabilnosc na Aloma Company, Ljubljana.

»Bremen II.« ali »D 1310«. — V medaljonu zgoraj Koehl, spodaj Hünefeld.

rinil enega — drugega je udaril. Povsod je videl divje obraze, razmršene brade...

»Stran, prekleti! Vse postrelim!« je hripavo zavpil in spet ustrelil, ne da bi vedel, kam meri. Slisal je rjovenje moških, cviljenje žensk.

»Pustite ga, pustite,« se je začel prestrašen glas. »Naj gre k vragu!«

Globoko v blato so se udirale smjatkino noge, ko je tekkel k vozu. Za njim se je podila razkačena topla.

Brez moči, napol mrtev je padel v voz.

»Hitro! Poženi!« je divje kričnil voznič. Za njim se je slišalo vpitje, žvižganje. Mrzli pomladni veter mu je pihal v obraz.

»Ušel je, vrag!«

»Glej, streljati je začel...«

»Ali je koga zadel?«

»Menda ne... A prestrašil se je do smrti.« Ljudje so se vznemirjeno pogovarjali pred hišo Selsoveta. Vsa vas je bila zbrana. Moški, ženske, otroci.

»Komisar se bo maščeval nad nami, je žalostno vzdihnil nekdo.

»Zakaj pa? Za svojo pravico se potezamo... Antikrist se je rodil, on ga pa brani.«

»Boga naj zahvali, da ga nismo ubili.«

»Treba pa bi bilo,« je zlobno rekel dolgin.

»Mislim sem že na to.«

»Oh, ljudje, nesreča ne pojde mimo nas.« Zamolkli nemirni glasovi so se slišali iz gruč.

»Ali je šel kdo po popa?«

»Vasjka je šel.«

»Kaj pa Peter? Se je izpametoval?«

»Zmotili so ga, pravi.«

»Seveda, zmotili!... Hudička pa ubijmo. Za to sem jaz. In konec bo,« se je zopet razvnel dolgin.

»Tudi prav! Kje je Peter?«

Ljudje so se zopet pomaknili k hiši. Tedajci pa so vsi odstopili. Pred vrati je stal Peter. Pogled nanj je bil grozen. Lasje so mu štrleli na vse strani.

V eni roki je držal otroka, v drugi je stiskal sekiro.

»Bratje!« je zavpil s trepetajočim glasom. »Sam ga ubijem! Sam... Moj greh!... Moja kri!...«

Ženske so zavzdihale. Vsi so se primaknili.

»Tako je... Res! Sam ga potolci!« so se začeli navdušeni glasovi.

In spet je postalo tiho.

Peter je vrgel otroka ob tla. Žalostno in čudno je zajokalo. V sivem zraku se je zasvetila sekira... Zamolkel udarec je prerezal tišino.

Kulturni pregled

Ljubljanska drama

Začetek ob 8 zvečer.

Nedelja, 15. ob 10 I. N. R. I. Ljudska predstava po znanih cenah. Izven. — Ob 15. I. N. R. I. Ljudska predstava po znanih cenah. Izv.
Ponedeljek, 17. Roka pravice. B. Torek, 17. Zaprt.
Sreda, 18. Cyrano de Bergerac. A. Četrtek, 19. I. N. R. I. Izv.
Petek, 20. Hlapci. Priredel maturanti Srednje tehnične šole. Izv.
Sobota, 21. ob 15. Medela. Dijaška predstava po znanih cenah. Izv.

Ljubljanska opera

Začetek ob pol 8 zvečer.

Nedelja, 15. ob 3. popoldne: «Madame Butterfly». Ljudska predstava po znanih cenah. Izven. — Ob pol 8 zvečer: «Poljska krika», opereta. Ljudska predstava po znanih cenah. Izv.
Ponedeljek, 17. Roka pravice. B. Torek, 17. Mignon. D. Sreda, 18. Zaprt.
Četrtek, 19. Balet. A. Petek, 20. Lady X. C.

Mariborsko gledališče

Začetek ob 8 zvečer.

Nedelja, 15. ob 3. popoldne: «Pasijon». Zlat. žane cene. Zadnjičkrat. — Ob 8 zvečer: «Rigoletto». Prvič.

Ljudske predstave pasijonske igre INRI. Danes v nedeljo se uprizori v ljubljanski drami dvakrat pasijonska igra INRI, ki je bila s tolikim zanimanjem sprejeta. Prva uprizoritev je ob 10. popoldne, druga pa ob treh popoldne. Obe sta namenjeni v prvi vrsti podeželskemu občinstvu in veljajo za nizke dramske cene. Konec dopoldanske uprizoritve je ob pol eni, popoldanske pa ob pol šestih zvečer.

Ljubljanska opera ima danes v nedeljo dve predstavi: popoldne ob 15. je Puccinijeva opera «Madame Butterfly» z go. Staller-Slotter v naslovni vlogi, zvečer ob pol 20. pa se poje Nedbalova opereta «Poljska krika» običajni zasedbi. Obe predstavi sta ljudski. Pri popoldanski predstavi opere «Madame Butterfly» poje vlogo Suzuki bivša članica ljubljanske opere ga. Potučkova.

Thomas. «Mignon». Ta opera slavnega francoskega mojstra spada brez dvoma med najlepše bisere francoske pa tudi svetovne operne literature. V ljubljanski operi se uprizori po preteku treh sezon ponovno v torek, dne 17. t. m., in sicer za abonente reda D. Naslovno ulogo igra ga. Mitrovičeva, Vilijama — gosp. Banovec in Lotharia — gosp. Beletto, ki priteva to partijo med svoje najboljšje vloge. V ulogi Filine nastopi gđ. Popovičeva, ki je kot pevka že parkrat prav srečno gostovala na našem odru. Ostale vloge pojejo: ga. Ribičeva, gg. Mohorič, Janko in Perko. Opero dirigira in režira kapelnik gosp. Balatka.

Prva repriza Cerkvenikove izvršne tragikomedije «Roka pravice» bo v ljubljanski drami v ponedeljek, dne 16. t. m., in sicer za abonente reda B. Premijera je vsestransko uspešna, vzbudila živo zanimanje in zato priporočamo občinstvu poset tega dela.

Nedelja v mariborskem gledališču. Popoldne se uprizori «Pasijon» po znanih cenah, zadnjičkrat; zvečer se uprizori prvič v sezoni Verdijeva krasna opera «Rigoletto».

Anton Lajovic:

Dva koncerta

(Misli o sponah tradicije.)

Preteklo sredo in četrtek sta se vršila dva koncerta, katera sta zelo značilna za našo duhovno stanje v tem, kako se je naša publika zadržala proti njima.

Prvi je bil koncert pevskega društva poljskega «Haslo» iz Poznanja s programom, ki je prinašal izključno poljsko literaturo moških zborov. Bilo je to prvič, da je v Ljubljani nastopil kak poljski zbor.

Drugi koncert, v četrtek, je bil koncert dunajskega deškega zbora z nemškimi programom, na sebi popolnoma nezanimivim, če izvzamem antikviteto interesantnosti Haydnovega «Lekarnarja».

Prvi koncert se je vršil v mali Filharmonični dvorani, ni bil niti do polovice zaseden in bi bil prazen, da ni naša železničarska organizacija pritisnila vanj, ker so pevci društva «Haslo» slučajno železničarji.

Koncert dunajskega deškega zbora, izvajen v veliki Unionski dvorani, pa je bil popolnoma razprodan.

Naravno je, da se je za drugi koncert zanimalo v Ljubljani vse, kar je nemško ali čuti nemško. Ta interes je razumljiv in mu ni kaj reči, čestitaj ga. Toda nemške publiki, ki je v Ljubljani le malo in če vsa pride, ne bi mogla napolniti polovice Unionske dvorane, ki objame vsaj 1500 ljudi.

Ves ostali kontingent je torej dal slovensko občinstvo.

Ta raznolikost našega interesa za ta dva zaporedna koncerta se mi zdi, da odpira zanimiva, a za nas ne ravno prijetne perspektive.

Cerkvenikova „Roka pravice“ v ljubljanski drami

V četrtek je bila v naši drami premijera druge letošnje slovenske dramske novitete: Cerkvenikove «Roke pravice». Komad se je uprizoril nedavno v celjskem gledališču; širše občinstvo je zainteresiral po polemiki, ki se je takrat razvila med avtorjem in on. domnim recenzentom Z. «Roka pravice», je ljubljanska drama upeljala na svoj oder že znanega avtorja dramskih študij o modernem seksualnem življenju: «V vrtincu», «Greš» in «Očiščene», ki so se uprizorile v Mariboru in Priju. Izbrala si je njegov najnovejši komad ki se dokaj razlikuje od prejšnjih del: analitičnega erotičnega življenja je tu socialni satirik ki skuša z ostrimi groteskimi potezami orisati položaj našega uradništva. Propalost korupcije in druge podobne slabosti javnih močev se tu strni, z one pa leden bol za eksistenco, vsiljen «malim ljudem» ki venomer sanjarijo o karijeri o naslovih in prejemkih, o lepih uniformah, o imenitnih ženitvah in celo o častni smrti. Postavljeni so med dva valjara: med pokvarjeno višje uradništvo in mod strankarsko - politično moč. Ta dva milinska kama neusmiljeno drobita uboge sanjarje in pravica se izpreminja v groteskno komedijo.

Ne prisvajam si niti nasproti avtorju niti nasproti komu drugemu apodiktične sodbe o tem delu, temveč pišem le po dolžnosti,

spektive v kulturno orientacijo naše slovenske publike.

Kakšne so miselne podlage te orientacije? Vsak imperijalizem si vedno izmisli take ideje in gesla, ki so sposobna ščititi njegovo moč in kriti njegovo ekspanzijo. Ko se je naš narod začel narahlo zavedati samega sebe, je bil že stoletja pod absolutno politično in kulturno nadvlado nemstva. Politično nemško gospodstvo je krila ideja, da je vsaka oblast od Boga in da so Habsburžani gospodarji slovenskih zemelj »po milosti božji«. Kulturno nadmoč in ekspanzijo nemško pa je krila ideja internacionalnosti kulture, ki je praktično pomenila, da je vsaka kakršnakoli kultura enako vredna in potrebna ter koristna našemu narodu in da je zato protinaravno se upirati nemški kulturni ekspanziji, temveč je potrebno jo sprejemati z odprtimi rokami kot dragocen dar božji. In naš narod mehak, mil, doberoten in otroško nedolžen je vsa ta gesla jemal za suho zlato in udano pokorem zapadel popolnemu pasivizmu.

Polagoma je kasneje zavedajoč se samega sebe začel dvomiti o naravnih utemeljenosti politične nadvlade nemških Habsburžanov in srečna usoda ga je privedla v politično svobodo v svojo državo. Toda ni pa začel dvomiti o tem, da ne bi bilo kulturno nadvladje nemstva zakon narave. Ni se zavedal svojega kulturnega suženjstva, katerega maska je bila ideja o internacionalnosti kulture, zato je i po politični osvoboditvi ostal nekritično dalje v suženstvu nemške kulture. Tako si naša inteligenca tudi po prevratu še daje kulturne vrednote atestirati od Dunaja, kakor v nekdanjih habsburških časih. Naši inteligenti, ki se zanimajo za svetovne kulturne pojave, gledajo v svet še vedno skozi očala nemške, zlasti dunajske žurnalistike in naša študentska inteligenca se ponizuje za par gradov nižje, da si da kulturo servirati od žurnalistike nemškega Grada. Ta vezanost v stari tradiciji kulturnega gospodstva nemškega je glavna komponenta, ki nam razloži interes naše publike za nemško prireditve v Unioni. Tradicija, ki je lahko dragocen faktor, v kolikor ohranja lastno kulturo svojemu narodu, je v našem slučaju kruto podaljšanje duhovnih verig, ki smo mislili, da jih je vse raztrgala naša politična osvoboditev.

Ta kulturna zasvojenost samo eni sami kulturi je vzrok, da našemu narodu manjka vsaka perspektiva v vrednotenju kulturnih dobrin. Vselej tega mu manjka tudi samostojnost in zaupanje vase in spoštovanje lastnih starih kulturnih narodnih vrednot. Zato pa otroško vzplameta in se zaletava v nekritično navdušenje ob izletu nemških avtomobilistov ali ob gostovanju nemške igralne trupe tretjega reda. Če daje posamezniku značaj individualitete to, da mu je vedno prisoten spomin cele njegove duševne prošlosti kot celote, odlikujoče se po svoji barvnosti od vsake druge take celote, potem se žal mora reči, da se naš narod do kake samostojne individualnosti še ni razvil, ker nima tako, rekoč nikakega spomina na nekdanje naše suženstvo in pozablja z lahkoto in naglico otroka. Zato je njegovo zadržanje nasproti nemški kulturi tako brezhrbtenično, brez ponosa, brez meril in brez perspektive. (To otroško zadržanje je sicer silno milo in simpatično, toda za življenje naroda, ki je po usodi postavljen v tako nevarno in ogroženo pozicijo, je tako zadržanje lahko zelo opasno.)

Mal interes za poljski koncert kaže isto pomanjkanje perspektive. Manjka nam občutka, kako je v močnem demokratičnem toku sedanje dobe simpatičen stik s komurkoli naših slovenskih bratov lahko močnega ne samo kulturnega, temveč tudi političnega pomena. Manjka nam čut za to, kako veliko dinamično energijo še zmerom pomeni ideja slovenskega bratstva tako na političnem kot na kulturnem ali gospodarskem polju in to navzlic temu, če še tako

realistično nastiramo na medsebojne odnose narodov.

Tako se ob teh dveh koncertih po pravici lahko zamislimo s skrbjo, kako stojimo s svojo kulturno svobodo po doseženi politični svobodi in kam nam je okreniti našo ladjo!

Nova Muzika št. 2

Aprilska številka «Nove Muzike» je pravkar izšla. Urednik je v svojo točnejšo odpravo potisnil izdajo lista za en mesec naprej, tako da je pričakovati prihodnjo številko junija meseca. Pričujoča številka obsega, kakor prva, 8 strani literarne priloge, 12 strani skladb in 4 strani «Male Nove Muzike». Notni tisk oskrbuje tiskarna Waldheim in Eberle, Wien, literarni del pa tiska Dalmiška tiskarna. Priloga obsega dr. J. Mantuanijev nekrolog umrlemu skladatelju P. S. Vilharju (ki prinaša tudi skladateljevo sliko), dalje S. Koželjev prevod dr. Steinovega uvoda v razumevanje nove glasbe; Risto Sakratov pregled sodobne češke glasbe; Risto Sakratov popis nastanek opere «Matija Gubec», kateremu sledi poročila in izvlečki iz drugih glasbenih listov. Škoda, da je literarna priloga tako ozko odmerjena, pri nas se v glasbenem življenju vendar pojavi več dogodkov, ki bi mogli zaslužiti večjo pozornost, in kje naj potem ostane? Morda bi kazalo razširiti prilogo z nadaljnjimi 4 strani.

Muzikalni del obsega avtorje, ki v prvi številki niso bili zastopani. Tako razporedba je prav umestna in more zanimati. Na prvem mestu nahajamo Lajovecovo že izza koncertov dobro znano in zahtevano pesem «Begunka pri zibelci», ki je že radi tega zaslužila objavo. Njen baladni ton se bo predvsem prilagel pastoznim glasovom. Dalje je zastopan skladatelj Zlatko Grgošević (Zagreb) s šaljivo - narodno «Kak za zajec i lesica putuvali» v kajkavskem - zagrebškem narečju. Pesem je uspešna, posebno v svojem narodnem tonu, moti pa nerazložna ritmična pisava z nekaterimi napakami. Nadalje srečavamo Srečko Kaporca s štirimi klavirskimi skladbami iz dnevnika žalnostnega tovariša. Skladbe so kratke, nepretrgano moderne, v lažjem klavirskem slogu pisane. Naslov brez nadaljnega ni razumljiv. V IV. skladbi popravi v 3. vrsti, 4. taktu, v levi roki zadnji dve osminki v šestnalstinke, odgovarjajoče 5. taktu J. vrste.

«Mala Nova Muzika» obsega Pahorjevo pesmico «Snežec» za en glas ali (otroški) zbor s primitivno klavirsko spremljavo. Popolnoma odveč so v g-duru slučajnostno predznaki pred notno »fisc. Ivan Ovirik (Senj) prispeva s priprostim »Intermezzom« za violino in klavir, ki se giblje v okviru začetniške tehnike in bo vsled tega lahko dobrodošla violinskemu naraščaju, prav kakor Saša Santlov «Rokoko», ki pa je mestoma harmonično že bolj pester ter je po označbi, prilagojen tudi za klarinet. Marko

Angelo Cerkvenik
avtor «Roke pravice»

Scena iz «Roke pravice», veselo-žalostne igre A. Cerkvenik-a

sine tra et studio, o tem, kar sem videl in občutil, ne da bi hotel spričo relativnosti sodb, nazorov in okusov zagovarjati svoje mnenje kot neko absolutno trditev. «Roka pravice» ni izpolnila nadej, zd se mi, da smo dobili komad, ki je sicer vseskozi aktualen in žurnalistično zanimiv, ki pa nima umetniške vrednosti in ne daje garancij, da bi se deli časa držala na odru. Ta komad je brez globljih idej in brez dramske sile in prepričljivosti, zato ni šel k srcu in ne vzburka čustev in misli. Ker je groteskna satira? Ne, ker je neumetniška groteska.

Grotesknost nikakor ne sme vzeti človeku osebnosti in razmeram neke stvarnosti. Tako je n. pr. Gogoljev Čičikov grotesk: sploh je Gogol ustvaril veliko »veselo žalostnih« tipov. Človek čuti pod njihovo masno orise osebnosti, poteze značaje, ki žive in ki nas prepričujejo. Namenoma »strelja preko cilja«, ali vedno čutimo, da je to izpačeno, čudno nasopirjeno življenje le zlomljena podoba resničnega življenja in trpljenja in da tiči za vsem globoka, plemenita misel, — da literarna groteska ni igračka nalik znanim groteskam s fotografsko lečo.

Nimalo ne dvomim, da je g. Cerkvenik imel resen namen, da poda takšno gogoljevski polmovano satirično grotesko naših razmer in da ustvari v svojem poduradniku Možini tip našega človeka, ki ga klofutačo in čigar usoda je v ledu tragična in le v pokvarjeni družbi sredi koristolovcev, brutalnih nasilnežev in zoprnih glumačev, dobi komično podobo.

Ali Možina, ki smo ga videli v četrtek na odru, (ne glede na režiserjevo in igralčovo interpretacijo) ni bil tip in ne osebnost. Ni bil predstavitev med dva valjara stisnjenih drobnih eksistenc, temveč psihopati s povsem individualno usodo. Avtor najbrž ni opazil, da bi moral biti Možina zgrajen tako enotno, da bi bila njegova osebnost kljub pomanjkanju hrbenice, kljub servilnosti in častilopnosti, kljub drugim za take slabice tipičnim lastnostim, v jedru tragična in da bi jo razmere, ki bi bile lažje, bolj groteskno potencirane, stori, da bi komično Avtorjev Možina (je zlasti še spričo te igralne interpretacije) človek, ki se mu smeje, če se kdo smeje bebecem; ne vidimo pa v njem posebejnega resnega protesta zoper vse te gospode načelnike, podčetnike, velemožne politike, predsednike senata itd. Možina se ne vidi groteskno, temveč prislojen in ne stoji prav nad svojimi nasprotniki, s tem na pade socialna satira in efekt se razbini v vrsto glumaških prizorov. Njegovi monologi, njegovo smučanje, sanjarenje o načelništvu in o slavnem pogrebu so presladi, da bi nam vsilili misel: Oglej ta človek, ki je produkt naših razmer, trpi, to je naš Vasja Šumkov iz «Slabega srca», Dostojevskega, — podan groteskno, bridko - osmešljivo. Velika ironija in globoka ideja sta tu zabrisani — za Možino nam ostaja med občutek in pomilovalen nasmej, daljni odmev vsega je cinizem.

Ostale osebe se — odštevši njih groteskno — vidijo vendar le bolj verjetne ali

Tužarji (Zagreb) uvede svoje «Očiščene» muzikantov, v Zagreb kaže mnogo péto, nežno skladbo.

Tako je tudi 2. številka «Nove Muzike» prav pestro sestavljena ter si bo hitro gotovo pridobila mnogo novih prijateljev. Kakor nam sporočajo uredniki, bo prihodnja številka že kompletno tiskana v Jugoslaviji ter bo nosila poleg originalnih naslovov tudi še prevod v ranoščini, kar bo propagandni lista le v korist. Pri tej prilici izpolnjujem svojo izjavo glede množice židovskih naslovov, ki sem jo priobčil na tem mestu o prilici recenzije 1. številke «N. M.», z izjavo urednika g. Adamiča, da opustitev morelega tozadevnega predloga ne gre na njegov rovaš. S prihodnjo številko bo pa torej tudi ta nedostatek odpravljen.

L. M. S.

Pevske slavnosti v Pragi

Praga, v aprilu.

Za velikonočne praznike se je vršil v Pragi veliki pevski festival, ki ga je v prošlosti desetletnice republike in svoje šestdesetletnice priredila Pévecká obec československa. Prireditve se je dignila do višin največjih glasbenih festivalov zapadne Evrope in Amerike. Prireditelj je bilo pet velikih koncertnih produkcij, vsaka z obsežnim programom večine novih skladb, napisanih baš za festival. Pri teh produkcijah so sodelovale nepregledne vrste českoslovaških pevskih društev in pevskih organizacij iz drugih slovanskih dežel. Prireditelj domačih društev je otvoril koncerti prireditelj s svojimi dovršenimi in virtuoznimi ženskimi, moškimi in mešanimi zbori, ki so pridobili tudi v imozemstvu lep sloves češki godbi in češkemu narodu. Takih zborov je nastopilo šestnaest in njihovi nastopi so bili prava revija razvoja umetnosti zborovega petja v čeških deželah, panoga, ki je poleg komorne umetnosti (češki kvartet in dr.) bistven znak češke muzikalnosti v očeh sveta. Produkcije vseh pevcev so se vršile na velikonočno nedeljo in ponedeljek. Prvi dan dopoldne je bil koncert, na katerem so tisočstvari zbori Velike Prage in vseh združenih pevcev, po številu pet tisoč glasov, proizvajali novo kantato Rud. Karla «Vstajenec, za solj. zbor in orkester. Ta kantata je moderna skladba o suženstvu naroda, njegovem boju za svobodo in končnem doseženju samostojnosti. Nato je sledila idilična v narodnem tonu pisana kantata starostne slovaških skladateljev Jana Lavoslava Belbe «Svatba Janošika» s slovaškimi besedilom, opevalci Janošika, slovaškega narodnega junaka. Zvečer istega dne so priredili svoj koncert Moravani z nastopom svetovnoznanege »Pevskega združenja moravskih učiteljev« in sličenega združenja moravskih učiteljev pod skupnim dirigentom Ferd. Vachom. Vodilno pevsko društvo moravsko »Beseda brnčská« je proizvajalo prvič v Pragi »Glagolsko« moško za solj. zbor, orkester in orgle. Drugi dan so nastopili českoslovaški pevci po posameznih pevskih župah, vsaka krepko zastopana, z deli prvih čeških skladateljev in z izvršnim prednašanjem. Na koncu so se združili vsi pevci v orjaške moške, ženske in mešane zore a capella, kjer so imele priliko priti do vellave vse ogromne pevске mase.

Posredna produkcija je bila določena za slovanske goste. Jugoslavija je bila izvršna zastopana z »Glasbenim društvom intelektualaca« in pevskima društvoma »Sloboda« (Zagreb) ter s hrvatskim pevskim zborom »Kuhač« (Ostiek). Ti zbori, od katerih je zlasti prvi nastopil v znamenitosti, so prednašali krasno naštudirane jugoslovenske skladbe pod dirigentom Rud. Matzom. Lavom Mirskim in dr. P. Markovcem. Zapele so poleg tega tudi nalašč za to prireditve zloženi »Pozdrav Pragi« in obe državni himni. Slovenski pevski svet se je dogovoril, kakor znano, za poseben samostojni nastop v Pragi in drugih čl. mestih, ki ga bo izvršila »Glasbena Matica« v Ljubljani v drugi polovici aprila. Ti nastopi bodo dobro dopolnili velikonočnega festivala in slovanski pevci se bodo mogli tem bolje uveljaviti. Festival je zbudil v Pragi

Pralni dan brez vsakih neprilik

Dolgotrajno in naporno delo na pluhu se je opustilo, odkar je uvedeno novo postopanje pranja, ki s samim namakanjem perila v Rinso izvri skoraj sam vse delo čiščenja.

To čudovito milo omehča vso nesnago, tako da zadošča temeljito izplakovanje, da se odstrani vsa raztopljena umazanost in postane perilo zopet čisto in snežnobelo.

Samo najbolj umazana mesta, kod ovratniki, zapestja, itd., se nalahko drgnejo z suhim Rinso in takoj izginejo vsi madeži.

Rinso izveliče s lahkos vso nesnago iz perila.

Rinso je ravnotako izvrstno sredstvo za kuhanje perila.

Rinso se izdeluje v tvornicah Luxa.

splošno zanimanje za ta poset in se je nadejati najlepšega uspeha.

Velikopoljski savez pevskih društev v Poznanju je poslal v Prago reprezentanco 50 pevcev, vzorno discipliniranih in pevsko dovršenih, ki je z nizom nabožnih in posvetnih poljskih zborov dosegla velik uspeh. Poseben dojem je ostavil v Pragi Savez lužiško-srbskih pevskih društev, zastopan s 110 večina kmečkimi pevci, ki so na preprost, vendar umetniško izšolan način predvedli vrsto narodnih in umetnih zborov. Njih melanholična in tiha narodna himna je izzvala globoko žalost in tožbo nad obupnim položajem tega najmanjšega slovanskega plemena. Ruski in ukrajinski pevci so bili zastopani samo s svojimi akademskimi dijaškimi zbori, ki so zelo lepo spadali v okvir te prve slovanske veličastne pevске revije.

Svoj Vseslovanski značaj je festival dokazal tudi s tem, da se je ustanovil dolgo pripravljani Vseslovanski pevski savez, ki bo v stanu razviti dalekosežno delavnost za umetniško in kulturno zblizanje slovansva. Ustanovitev tega saveza je bila pozdravljena z vseobšnim navdušenjem, ki so mu slovanski gostje dali izraza tudi v besedah na banketu, ki ga je mesto Praga priredila slovanskim gostom v Obecnem domu. Za Jugoslavijo je govoril zastopnik hrvatskega pevskega saveza g. Falier, ki je čl. pevski obci poklonil prekrasno addresso z narodnimi ornamentmi iz Zazorja. Posebej so se govorili za Slovence g. dr. Dolinar, za Hrvate g. Čičlaš in za Srbe prof. Milošević. Prisrčen sprejem in navdušenje občinstva ter bratsko ozračje Prage, ki postaja bolj in bolj metropola Slovanstva, bodo še dolgo v spominu slovanskim gostom in češki javnosti.

«Casanova», opera Ludomira Rožyckega. Poljski skladatelj Ludomir Rožycki, avtor «Erosa in Psihe», dela, ki se je izvajalo tudi v ljubljanskem gledališču, je napisal novo opero «Casanova». Opera se je nedavno izvajala v Varšavi, kjer je imela velik uspeh.

Korngoldova nova opera «Cudež Helijana» se je prošle dni prvič izvajala v Berlinu pod vodstvom dirigenta Bruna Walterja. Delo je bilo dobro naštudirano in sijajno inscenirano. Naslovno partijo je pela Greta Stiekgoldova.

«Confédération Internationale des Sociétés d'Auteurs et Compositeurs» bo imela svoj letošnji kongres dne 15. aprila v Berlinu. Konfederacija združuje v prvi vrsti oderske pisatelje in skladatelje ter štiti njihove tako zvane «petits droits».

A. KIFFMANN Maribor št. 36-b

prinaša kot prvi na trg najnovejšo pridobitve švicarske urarske industrije. Razpoložljivi je že začel te ure, ki niso ne le nenavadno poceni, temveč v istini tudi dobre. Zelo priprave za birmansko darilo. Ilustrovani cenik pošlje na zahtevo brezplačno.

dogodki stoptli preko naturalističnih meja. Dekor je bil preprost, a zmiseln; paragrafi, meč z »redukcijo« in razni napisi so — mimo godbe in svetlobnih efektov v reflektorji — pripomogli k vnanjemu povdanku grotesknosti.

Glavno vlogo poduradnika Možine je igral g. Kralj. Ne vem, ali si je avtor zamišljal takega Možino; z. Kralj je psihopatsko brezosebno Možino podal še bolj izrazito, — bil pa je v okviru takega pojmovanja vloge, v karikiranju slabosti in prilizuma, v smešenju sanjarja, igralsko močan in dober. G. Povh je dal v »gospodu načelniku« ne preveč izvorno, vendar pa zadovoljivo podobo brezobzirnega birokrata in uradnega tirana, tipkarica Rija gđ. Debeljakove se je videla verjema, g. C. Debevec se je prijetno predstavil v vlogi proukrista, razen teh so nastopili še gg. Gregorin, Lipah, Cesar, Sancin, Drenovec in drugi.

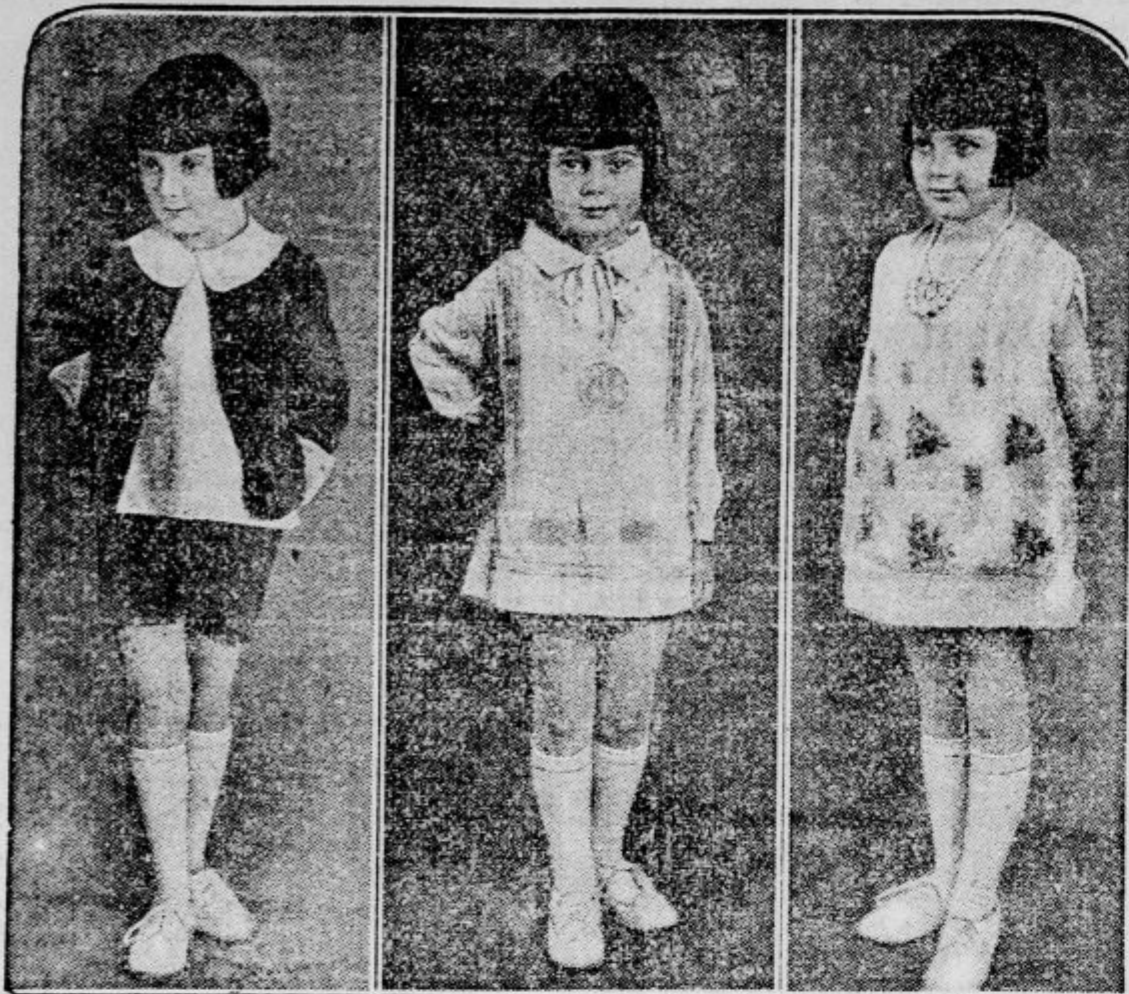
Kot domači in zanimivi komad bo »Roka pravice« — kakor je pokazala premijera — učinkovala pred širšim občinstvom, ki bo našlo v tej igri toliko cenene komike, da poplača večer; za drugo plat — za žalostno igro — pa bi bilo treba temeljite predelave in retuše.

Chinoferrin

kina-vino z železom najučinkovitejša sredstvo proti slabokrvnosti.

Dobiva se v vsaki lekarni.

Iz življenja in sveta

Najnovije pariške modne kreacije za deco

Od leve na desno: Obleka za dečke, iz modrega žameta z garnituro iz belega orpe de Chine; obleka iz roza orpe de Chine z zamolklo sinjimi okraski; preprosto oblačilce iz orpe georgette, okrašeno s šopki in temnozelenim robom.

Trčenje dveh vlakov v Parizu

Najmanj 15 mrtvih in 34 ranjenih oseb

Ta teden se je zgodila v polnem Parizu, 800 m od Severne postaje (Gare du Nord) grozovita železniška nesreča z velikim številom človeških žrtev. Trčila sta v višini ulice Lafayette osebni vlak, ki vozi v Boulogne-Sur-Mer in lokalni vlak iz nekega pariškega predmestja. Oba vlaka sta bila popolnoma razbita, izpod ruševin so potegnili 15 mrtvih in 34 ranjenih oseb, a to število se bo gotovo še pomnožilo, ker kraja nesreče še niso natančno preiskali.

Kako se je nesreča zgodila

Po dosedanjih ugotovitvah se zdi, da nosi krivdo strojevodja boulognskega vlaka Herbert, ki je bil v svojem poslu še neizkušen in ni pazil na znamenje pred ulico Lafayette, ki mu je velelo, naj stroj ustavi, dokler ne odvozi mimo lokalni vlak. Kmalu po katastrofi so ga aretirali in je izpovedal, da je to znamenje videl, a da ga ni upošteval, ker mu na postaji niso bili povedali, da ima predmestni vlak nekaj zamude in da bo vozil po njegovem tiru. Da se bo nesreča zgodila, je spoznal šele takrat, ko sta bila oba vlaka samo 60 m drug od drugega in ko je bil zaman že vsak poskus, da bi ju ustavili. V zadnjem hipu je skočilo oboje z obeh lokomotiv in se je na čudežen način rešilo, dočim sta zadela vlaka s strašnim trčenjem drug v drugega in pokopala pod svojimi razvalinami pol stotine človeških bitij.

Po trčenju

V tistem hipu je bilo na kraju prizora le malo ljudi. Kretnik pred ulico Lafayette, ki si je bil prej zastoj pri zadrževal, da bi ustavil osebni vlak, je odhitel takoj brzojaviti po pomoč in bližnjim postajam, da so progo zaprle. Z bliskovito naglico so prihajale na mesto množice ljudi in reševalnih društev, potniki, ki so ostali nepoškodovani, so se po prvem strahu sami priprijeli reševalnega dela. Med tem delom so se dogajali tragični prizori. Neke ženska, ki jo je sunek vrgel skozi okno vagona na tir, je kričala kakor nora, naj ji rešijo oba otročiča, ki sta ostala pod razvalinami. Po dolgem naporu so ju našli med dvema razbitima sedežema, popolnoma nedotaknjena, a tako prestrašena, da nista bila zmožna niti jokati. V drugem vagonu so našli ženo pisatelja Boulangerja, ki je padla

v nezavest pred grozno razmesarjenim truplom svoje hčerke. Med železnjem tretjega vagona je bil stisnjen neki francoski redovnik, ki se na noben način ni mogel osvoboditi. Ko je videl, da mu ni pomoči, je prosil reševalno moštvo z mirnim glasom, naj pomore drugim nesrečnikom, a njemu naj preskrbijo samo brevir, da bi mogel umreti v Gospodu. Ko so ga ognjegasci pol ure pozneje vendarle izvlekli, je bil že mrtev. Tekom dreva je obiskal krvavo grobišče minister Barthou z drugimi visokimi državni in mestnimi funkcionarji.

Miss Jacqueline Townshend,

16letno dekle, je po splošnem zatrdilu angleškega tiska pravecni muzikalni genij. Igra na klavir in vijolino, a oboje tako popolno, da so ji letos podelili naslov mojsterice v glasbi in nagrado kakšnih 60.000 dinarjev, ki je vsako leto zvezana s tem naslovom. Miss Townshendova poseja Kraljevo glasbeno akademijo v Londonu.

Najlepša postava

je spačena, če se obleka ne prilaga točno postavi. Naročajte vedno obleke pri trdki DRAGO SCHWAB, Ljubljana, ki kroji znano najelegantnejše obleke.

Odkritja v stopničasti piramidi

V najstarejši egiptski piramidi, v tako zvani «stopničasti» pri Sakkari, so odkrili v notranjosti prazne prostore, o katerih doslej niso imeli niti pojma. So to manjše dvorane, dekorirane z modro opeko in z reliefi v slogu 3. dinastije. Slike in napisi se nanašajo na faraona Neter-Keta (Cozerja), ki je piramido zgradil. Našli so tudi veliko število alabastrnega orodja in kamenitih posod. Nekaj posebnega tvorijo stebri, ki so jih egiptski raziskovalci že pred 2500 leti razdelili v kvadrate, da bi jih mogli kopirati za uporabo pri drugih zgradbah. Ta odkritja so zelo važna, ker je piramida silno stara in je o njenih časih malo znanega. Interesantno je, da so šele sedaj prišli na to, kaj skriva notranjost piramide, čeprav jo je preiskoval že l. 1821. arheolog Minutoli in pozneje številni drugi raziskovalci.

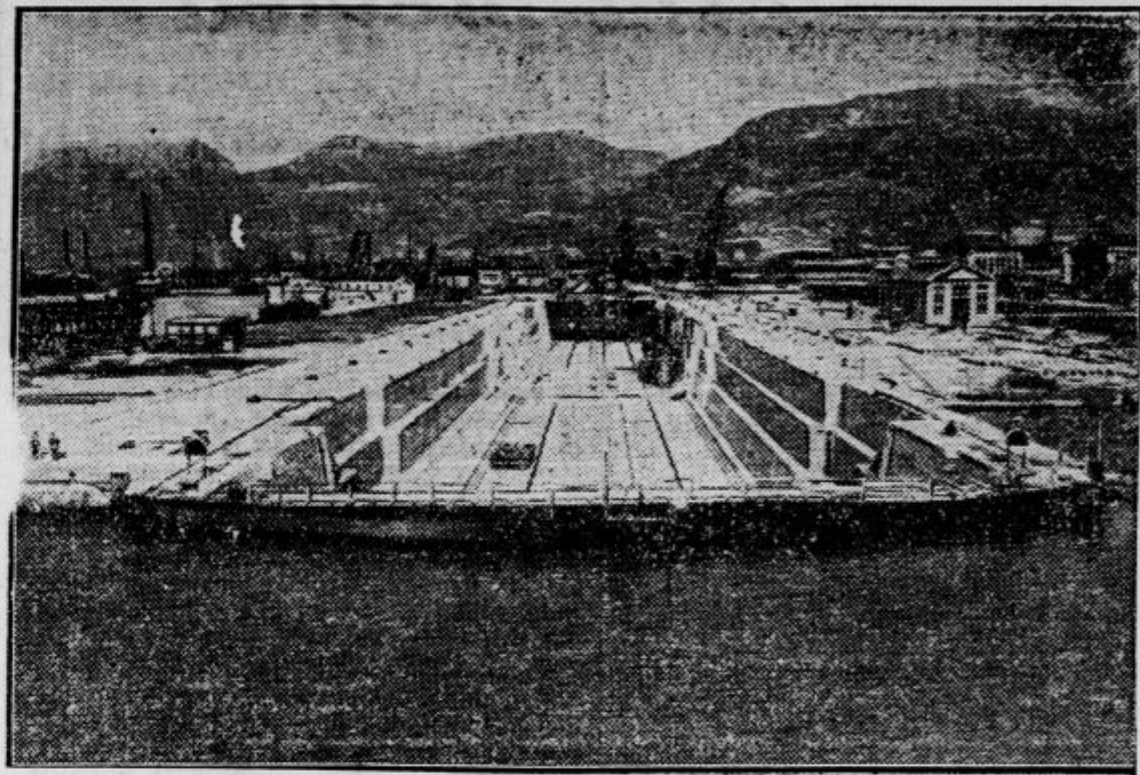
Mednarodna novinska razstava v Kölnu

Iz Kölna poročajo, da so priprave za mednarodno novinsko razstavo skoraj pri kraju. Namen razstave je, prikazati pomen novinstva za celokupno kulturno, socialno in gospodarsko življenje vseh narodov sveta in vsakega naroda posebej.

Razstava bo imela več oddelkov. Kulturno-zgodovinski oddelki bo prikazoval postanek in razvoj novinstva od najprimitivnejših početkov do modernih novin. S tem bo konkretno predloženo, kakšen odmev so imeli svetovni dogodki, kako so se opisovali, kakšen vpliv so imele močne osebnosti na svet in kako je časopisje prodiralo v javnost.

Oddelki za dnevno časopisje bo imel prostor v posebni zgradbi ter bo nazorno prikazoval vse, kar je potrebno za napredek novin. Strokovni časopisi bodo v zvezi s posebnimi prireditvami; to velja posebno za modne in slične liste. Nemška pošta in železniška uprava bo s pomočjo modelov in aparatov prikazovala razvoj izvesteljske službe ter se bo v ta namen posluževala brezžičnega brzojava, kablov in brzojavnega prenašanja slik.

Ker leži težišče novinstva v njegovi internacionalnosti, bo posvečena vsa pažnja sodelovanju vseh držav Evrope in Amerike. Sodelovalci bodo poleg Amerike: Anglija, Belgija, Francija, Danska, skandinavске države, Poljska,

Največji dok na svetu

bo tisti v francoskem pristanišču Toulonu, ki ga bodo v kratkem dovršili. Dolg bo 442 m, širok pa 50.

Bébé Daniels,

bivša žena Harolda Lloyda in znana ameriška filmska igralka, se menj znova poročiti. Nje sedanjí ideal je svetovnorekordni tekač Charly Paddock.

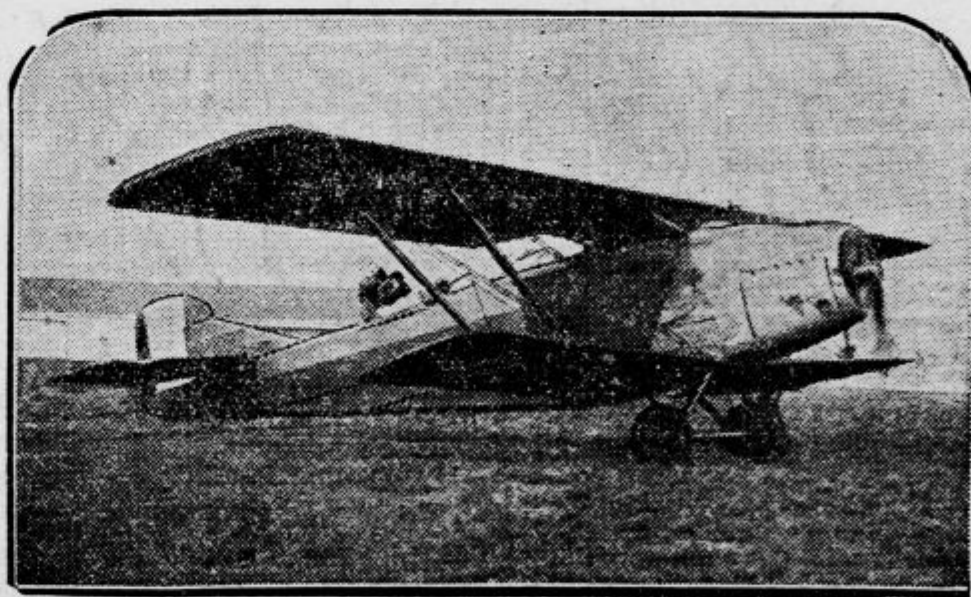
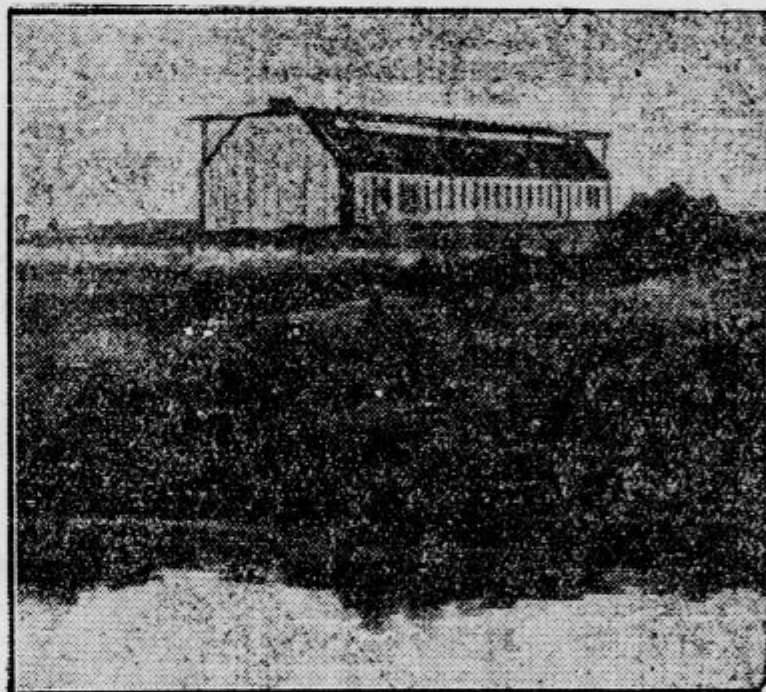
Avstrija, Madžarska, Norveška, Turčija, Švedska, Švica, Španija, Rusija, Portugalska, Kitajska, Japonska itd. Vse te države so že poslale v Köln svoje odbore in svoje predstavnike. Društvo narodov razstavi svoje gradivo skupno z mednarodnim institutom za intelektualno sodelovanje.

Posebnost kölnske razstave bo tudi ta da se bo v tem času vršilo 200 kongresov, med drugim kongres mednarodnega novinarskega združenja, med-

narodni novinsko-znanstveni kongres ter kongres za reklamo. Novinsko-znanstveni kongres bo prva prireditev svoje vrste in se bo bavil med drugim tudi z vprašanjem ustanovitve mednarodne visoke šole za novinarje. Ne dvomimo, da bo ta kongres dosegel svoj smoter in da bo sijajno organizirana prireditev svetovna senzacija letošnjega leta.

Zrakoplovna lopa v Stolpu

na Pomeranskem, ki bo služila kot kvartir za bilove «Italies», preden poleti na severni tečaj. V lopi jo bodo napolnili s potrebno množino vodikovega plina.

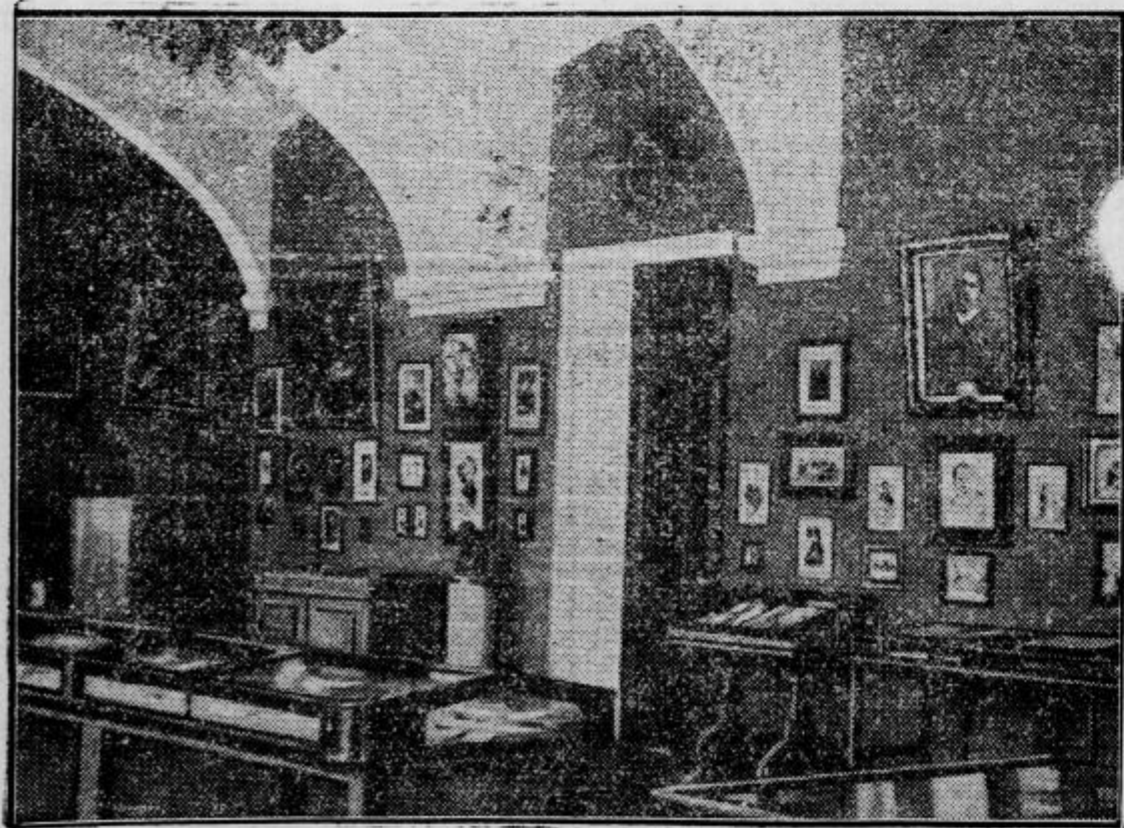

Letalo kapitanov Gérardota in Cornillon

ki se je izborno izkazalo na 9900 km dolgi poti iz Le Bourgeta v Casablanca. Raid je trajal 65 ur, če odštejemo pristanke.

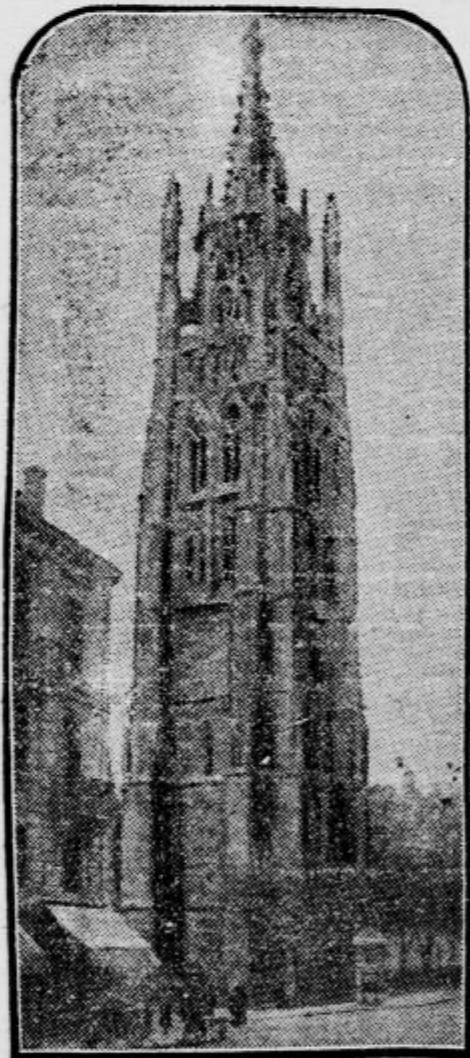
Najdebelejše prase

bo brez dvoma tisto, ki so ga pred kratkim pripeljali na živinorejsko razstavo v Monakovem. Pujs je bil 2 in pol leta star, a je tehtal 415,5 kg.

Ob priliki 60letnice Maksima Gorkega

so otvorili v Puškinovi hiši v Leningradu razstavo njegovih slik, literarnih del in drugih zanimivosti. Ra zstava je še odprta.

Stolp stolnice v Bordeauxu se je začel v poslednjem času rušiti. Zgradjen je bil l. 1440.

Zmagovita „bubi“

Mladi kambodžanski kralj se je zaljubil do možganov v lepo sijamsko plesalko Nang-Sao-Baen. Dal ji je prednost pred svojimi petimi zakonitim ženami in je tako rad ustregel vsaki njeni kaprici, da je bila prav za prav ona resnični vladar v deželi kambodžanski. Njena lepa glavnica je šla skozi vsak zid, a zadnjič je to poskusila s še lepšo glavnico na «bubi» po najnovejši modi. Dvorna etiketa je dvorna etiketa in kambodžanska dvorna etiketa predpisuje damam staromodne dolge kite vsaj do pasu, če že ne do pet. Takšni predpisi bi bili kmalu napravili konec režimu dražestne copate v Kambodži. Kralj se je razhudil in je zapovedal plesalki, da mu ne sme več pred oči. Če bi padla v nezavest ali če bi začela jokati in bi se kralju prilizovala, bi bilo bržkone res vsega konec. Toda lepa Nang-Sao-Baen ni po tem ustvarjena, da bi tako kmalu dala iz rok, kar v njih drži. Postala je še bolj huda nego kralj, zaprla se je v svojo sobo in je tri dni kuhala jezo. Četrtega dne je potrkal ves poparjeni kraljič na njena vrata in jo mlo prosil, naj vendar ne bo takšna. Nato sta se spravila, toda sprava je stala zaljubljenega vladarja preklic prepovedi glede nošenja bubi-frizure na dvornih prireditvah posebej in na vseh drugih sploh.

Tako kakoj je že svojčas započel bivanje v deželni odbor in je prav in nujno želeli, da je nadaljuje tudi sedaj oblasni odbor. Taki vzorni travniki so za preprostejši travništva ravne take važni in potrebni kakor so vzorni vinogradi za napredek vinogradništva. S praktičnimi zgledi bomo tudi pri travništvu najprej in najprej dosegli, da se bodo naši kmetovalci lotili bolj intenzivnega dela na travnikih. Tudi po drugih deželah so začeli v ta namen z napravami vzorni travnikov.

R.

Amerika, dežela čudežev

Kaj loči deželo onstran oceana od Evrope

Amerika je v naši javnosti znana kot dežela čudežev, rekordov, napredka in blagostanja. Kadarkoli slišimo ali čitamo kaj o Ameriki vedno moramo z njo občudovati to deželo. Mnogo je v Ameriki lepega in dobrega, marsikaj pa je siabo in nevredno posnemanja.

Najbolj imponira nam Evropejcem ogromni razvoj ameriške tehnike in ameriškega bogatstva. Če čujemo podatke iz ameriških statistik tedaj se nam kar stemni pred očmi. Preprost človek in tudi inteligent si težko predstavljajo kaj pomeni na primer milijarda dolarjev. Če to vsoto preračunamo v dinarje vidimo da odgovarja milijardi dolarjev preko 56.000 milijonov ali 56 milijard dinarjev. Kdor ima pri nas milijon dinarjev premoženja je gotovo velik bogataš. Toda 56.000 takih naših milijonarjev ima komaj toliko premoženja kakor Henry Ford, znani ameriški tvorničar avtomobilov, katerega premoženje cenijo strokovnjaki na milijardo dolarjev. Ali pa vzemimo drug primer. Ameriške naložbe v inozemstvu odnosno posojila inozemstvu znašajo brez vojnih dolgov evropskih držav Ameriki okrog 14 milijard dolarjev, kar napravi v našem denarju skoro 800 milijard dinarjev. Narodno premoženje Jugoslavije se ceni na 450 milijard dinarjev. Z denarjem, ki ga je Amerika naložila v inozemstvu bi se torej lahko »kupilo kar dve Jugoslaviji«. In vendar predstavljajo naložbe ameriških Zedinjenih držav le prav neznaten delež skupnega narodnega premoženja te države.

Ce opazujemo slike ameriških mest s ogromnimi nebotačniki, ki imajo 40, 50 in celo preko 60 nadstropij, tedaj nam je izredno težko predstavljati si

dobi prav lepo premoženje in si kupi ali zgradi lastno hišico. To pa je vsakemu delavcu tudi neobhodno potrebno, kajti pri intenzivnem delu v ameriških podjetjih se delavcu sile naglo izčrpajo. Ker Amerika ne pozna delavskega zavarovanja, zato je vsak delavec zlasti v starosti navezan sam

do 150 velikih strani. Veliki industrijski koncerni porabijo letno do 20 milijonov dolarjev (v našem denarju preko 1000 milijonov Din) samo v reklamne svrhe.

Ni potrebno še posebej povdarjati, da sta ameriška tehnika in produkcija, bodisi industrijska kakor tudi kmetijska

Romantika ameriških vele mest

na se. Ameriški delavci nalagajo svoje prihranke prav pogosto v delnicah industrijskih podjetij, zlasti onih, pri katerih so zaposleni. V zadnjih petih letih so nakupili za 700 milijonov dolarjev takih delnic. Imajo pa tudi svoje lastne banke, kjer nalagajo svoj denar. Naši rojaki živijo v Ameriki večinoma prav dobro. Vsak boljši delavec ima svojo lastno hišico in mnogokrat tudi svoj avtomobil. Take naselbine, ki se nahajajo v bližini podjetij in tovarn so zelo lične in čedne.

na višini, kikoršne ni dosegla nobena druga država. Ker se producira v ogromnih množinah, je mogoče tam produkcijo s tehničnimi pripomočki urediti tako, da se ročno delo delavca lahko izrazi na najracionalnejši in najkoristnejši način. Kjer je le mogoče nadomešča cenejši stroj drago človeško delovno moč. Navidez se zdi, da stroj spodriva delavca od dela in povzroča brezposelnost. Temu pa ni tako, kajti istočasno povečanje dohodkov naših slojev naroda zahteva

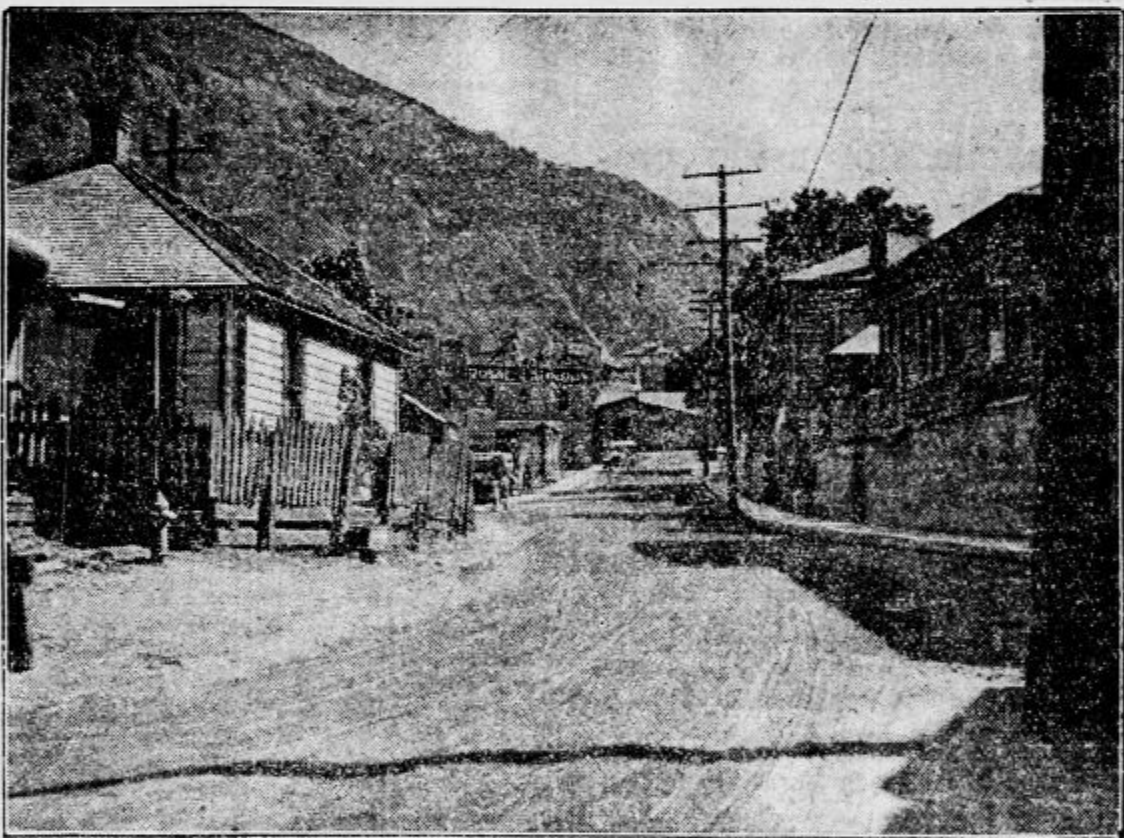

Črni stric

veliko ogromno posloplje. In če dalje pomislimo, da je vsak tak nebotačnik vreden svojih 500 do 1000 milijonov dinarjev, tedaj nam pri velikem številu stavb v New Yorku, ki se vidijo iz daljave kakor pravzaprav gozd, tedaj nam Slovencem, ki nismo vajeni takih dimenzij, kar zastane pamet.

Veliko začudenje vzbujajo pri nas tudi bajne plače in mezde ameriških delavcev. Mezda najslabše plačanega delavca v Fordovih tovarnah znaša dnevno 6 dolarjev ali 340 dinarjev. Najboljše plačani delavci (zidarji) pa zaslužijo lahko dnevno do 12 dolarjev ali 680 dinarjev. Seveda je v Ameriki tudi življenje dražje, navzilec temu pa je realni zaslužek ameriškega delavca 4 do 5 krat večji, kakor realni zaslužek našega delavca. Na drugi strani pa je treba še pomisliti, da naš delavec, če mu uspe priti v Ameriko, se z veliko težavo dobi primerno delo, zlasti ker ne zna angleškega jezika. Pri tej priliki moramo opozoriti, da se je baš v zadnjem času pojavila v Ameriki večja brezposelnost in je tudi bodoči razvoj ameriškega delovnega trga precej nejasen.

Visoke mezde omogočajo ameriške- mu delavcu, da si sčasoma lahko pri-

Ulica rudarske naselbine

Reklama je v Ameriki razvita do brezprimere višine. Čarobna svetlobna reklama spremeni vsak večer promet, ceste v mestih v pravilni svet. Samo na Broadwayu v New Yorku (gl. cesta New Yorka) služi svetlobni reklami nič manj kakor 1 in četrt milijona električnih žarnic. Na cesti, v javnih lokalih, na železnih, potem časopisja, radija in telefona se uporablja reklama na najbolj rafiniran način. Inseratne strani obsegajo največji del dnevnikov, čeprav imajo isti 80, 120

povečanje produkcije in tako ustvarja nove možnosti zaposlitve.

Tudi kmetijska produkcija se v Ameriki vrši na najmodernejši način. Zemlja se obdeluje večinoma z motornimi plugi pa tudi pri ostalih kmetijskih delih opravljajo delo večinoma posebni stroji. Tudi kmetijski producenti, farmerji, se specializirajo večinoma na gotove vrste kmetijske produkcije. Tako obstojajo farme, ki se bavijo skoro izključno le z živinorejo in mlekarstvom, ali pa s pridelovanjem gotovih industrijskih rastlin, žitaric itd. Na takih farmah je zaposleno le malo ljudi, ker se delo vrši mehanično s pomočjo strojev. Še krave se molzejo s posebnimi električnimi stroji.

Seveda ne smemo v svojem občudovanju ameriškega napredka in blagostanja pozabiti tudi na slabe strani ameriškega gospodarskega sistema. Ogromni promet v mestih zahteva dnevno človeške žrtve. Nesreče in smrtni primeri so izredno številni. Tudi v podjetjih se prav malo skrbi za varnost delavcev, katerih delavna moč se izrablja do skrajnosti. Produkcija je v tovarnah tako urejena, da delavec nima časa niti za najmanjši odmor med delom.

Američani se tudi radi bahajo, da so v njihovi deželi vsi ljudje enakopravni. Temu pa ni tako, kar nam potrjuje postopanje z črnci, Kitajci in Indijanci, ki so mnogo slabše plačani kakor belokožci in v javnosti tudi ne uživajo istih pravic kakor ostali državljani. Črncev je v Ameriki izredno mnogo, vendar isti žive večinoma v slabih razmerah. Zapravlja se jih tako v privatni kakor tudi v javni službi. Opravljajo predvsem podrejena dela, v ostalem pa se z njimi postopa kakor

z manjvrednimi ljudmi. V večino javnih lokalov jim je prepovedan vstop, prav tako se jih zapostavlja na železnih, v tramvaju itd. Zato vlada med črnci in belokožci prav napeto razmerje. Kdor se z njimi druži ali pa z njimi

Civilizirani Indijanci

privatno občuje je po ameriških pojmi o morali več ali manj izključen iz družabnega življenja. Proti temu zapostavljanju, zlasti s strani države same se črnci vedno bolj upirajo. To gibanje je zlasti močno med newyorškimi črnci, ki živijo v posebnem četrtu mesta. Ta del New Yorka je izredno zanimiv, ker tam živijo izključno črnci, ki imajo svoje trgovine, delarne zavode, javne lokale, kinematografe, gledališča, ljudske, srednje in visoke šole. Celotno stražnik in sprevedniki električne cestne železnice so v tem obsežnem delu New Yorka sami črnci.

S turneje po severni Italiji

Po prekrasni vožnji skozi francosko-italijanske Alpe smo pripotovali s Prampolnivo družbo v metropolo piemontske dežele v

Turin

Takoj ob prihodu ti postane vidna, močno razvita industrija — vse polno tovarn narokrog, med njimi se markantno dvigata Cinzano in Fiat. Fiat je ogromno podjetje, a obratuje trenutno samo trikrat na teden. Zanimiva je preizkusna proga na njegovi strehi, po kateri se podi do 40 avtomobilov istočasno.

Na zunanji spominja Turin precej na Ljubljano. Na eni strani mesta se dviga hrib z gradom in staro cerkvijo, od koder imaš razgled na vse mesto in na zasnežene pline v ozadiju. Pod hribom, ki ni višji od ljubljanskega grajskega, teče reka. V gradu je alpski muzej — zbirka vseh mogočih planinskih slik, oprem, lepota in kuriozitet. Spodaj, v mestu te bo zanimal egiptovski muzej, menda drugi na svetu, ki poseduje neverjetno bogastvo vseh mogočih stvari, med njimi kompletni sarkofag faraona Ka in njegove žene Merite. Okoli sarkofaga je vse polno konserviranih jestevin in drugih pripomočkov, ki naj bi lajšali mrtvem oblaščniko bivanje na onem svetu. Zunanje mesta je pravkar razprostrl svoje šotore naš znanec iz Ljubljane, cirkus Kludsky. Drugače pa je Turin mesto ravnih ulic in modernih naprav, zelo živahno in prometno. V občevanju z njegovimi prebivalci opaziš takoj, da si na severu države — so resni in delavni.

Naš balet je nastopal v modernem Teatro di Torino, ki je bil razprodan. Publika izbrana. Turinski futuristi so se živo zanimali za naše ljubljance, ki so zavzemale v skupini prvo mesto in to v zadovoljstvo publike in kritike. Občinstvo jih je aklamiralo zlasti v točki »L' ora del Fantoccio«, kjer sta izvajali gdč. Moharjeva in Smerkoljeva samostojno ples modernih lutk. Priznanje pa so dobile tudi v drugih pantomimskih klubih sponore, ki je bil ekstremističen in eksperimentalen.

Brescia,

v bližini Gardskega jezera. Naši futuristi so bili namenjeni na obisk k D' Annunziju v Gardone, kamor vozi tramvaj iz Brescije, a radi pesnikove boleznii je obisk odpadel.

Brescia je provincialno mesto strogo italijanskega stila. Nad njo se dviga stara citadela. Lep razgled po beneški ravnini. Impozantna stavba je Dom s prekrasnimi freskami in stara guvernerjska palača poleg njega. Menda je v mestu semenj, ker je orostorni trg poln kmetov iz okolice, a tudi gledališka publika je dovolj provincialna. Futuristične novosti ji ne teknejo, posebnost Russole s svojimi izvajalnimi »rumor harmonijum«, ki posnema žabje kvakanje, mišjavanje, cviljenje in druge groteskno živalske glasove. Sem pa tja pade glasna opazka — sploh je italijanska publika temperamentna in poglavje zase. Gledališče je kakor vsa gledališka publika v Italiji vajeno potovalnega družja, nima rekvizitov, nima kulis, nima vsega. Vsaka družba, ki pride na »stagione«, mora privleči vse s seboj.

Po dveh predstavah v Turinu in dveh v Bresciji nadaljujemo pot v

Bergamo

Mesto šteje kakšnih 60.000 prebivalcev, približno kakor Ljubljana, in tudi tramvaj je podoben ljubljanskemu. A vendar je tu oet velikih gledališč. Gostoval: smo v popolnoma novem eTatro Eleonora Duse, ki smo samo sedeže in nič lož. Bergamo je drugače moderno in čisto mesto, stari predel, »citta vecchia«, je pa postavljen na 500 m visok hrib. Električna vzpenjača veže oba dela med seboj. Kakor druga mesta ima tudi Bergamo polno zgodovinskih spomenikov in stolpov, a posebnost je Leonardova »Zadnja večerja«.

Prihodnja postaja naše turneje

Milan

Iz Bergamo oddaljena 50 km, ki jih prevoziš na beomirani cesti z avtobusom. Milan je tip velamesta in je znan po svoji čistosti ter urejenosti. Milanski Dom je ev-

ropska posebnost, z nešteti stebri iz črtega marmorja in izredno akustiko. V njegovi kripti počiva nekoliko svetnikov, katerim roma staro in mlado. Prostor pred Domom pravkar preurejajo, da bo pogled popoln. V severnem delu mesta je trdnjava, spomin na viteške čase in danes muzej prošlosti Milano se pripravlja na vsakoletni velesejem in tujece je vedno več, zlasti Nemcev. Privlačno moč ima vsakokrat razprodani Teatro alla Scala, kjer sem prisostvoval Straussovi »Salomi« s kompozitom ob dirigentskem pulu. Režija impozantna, moderna, pevci prvovrstni: Strauss je bil predmet ovacij — štirikrat je moral pred zastor. V Scalii kakor v vseh italijanskih gledališčih visji nad odrom ura, da bi publika nemoteno razpolagala s časom. V Scalii se ura med predstavo sverit. Ansambel Scale šteje 110 godbenikov v orkestru, v pevskem zboru 125 oseb, v baletu 90 itd. Pri Boitovem »Nerone« nastopi na odru 600 oseb. V parterju, v ložah, na balkonu vidiš razkošne ženske toalete, a moški nosijo izključno frak ali smoking. Publika je torej fina in temu primerno hladna. Preko Milana brenci Nobilova »Italia«, ki se pripravila za pot na severni tečaj.

Plesali smo v dvorani konservatorija za vobablene muzike in kritike. Uspeh velik. Med publiko sta bila Mad. Fornaroli, primabalerina Scale, in sin slavnega Toscaninija. Njiju pohvala je veljala Slovenkam. Potem smo imeli dve predstavi v Teatro Lirico, kjer je nastopala po nas Ana Pavlova s svojim baletom. Dvaset enakih Piatov je vozilo nje osebo po mestu za reklamo. Prisostvoval sem skušniji in občudoval najsilnejšo plesalko sveta, medtem ko mi je nje partner tolmučil podrobnosti. Govoril sem z dirigentom Baranovičem iz Zagreba in s plesalko Kirsanovo, ki je trenutno pri Pavlovi v ansamblu. Pavlova je kot plesalka sama nežnost, gracija, temperament; kot koreograf pa konfuzna, nervozna, živo srebrno. Službeni jezik je angleški, ker so v vsem ansamblu samo štirj Rusinje.

Z nastopi v Teatro Lirico se je naš nastop zaključil in turneja prekinila. Futuristi iz Turina so povabili naša dekleta k nastopom ob priliki mednarodne razstave v tem mestu. Vederemo. Naj še omenim, da so priobčili pohvalne kritike »Secolo«, »Popolo d' Italia«, »Corriere della Sera«, »Giornale del' Arte«, »Comedianta«, Stampas, Ambrosianor, »L' Impero« etc.

Vaclav Vlček.

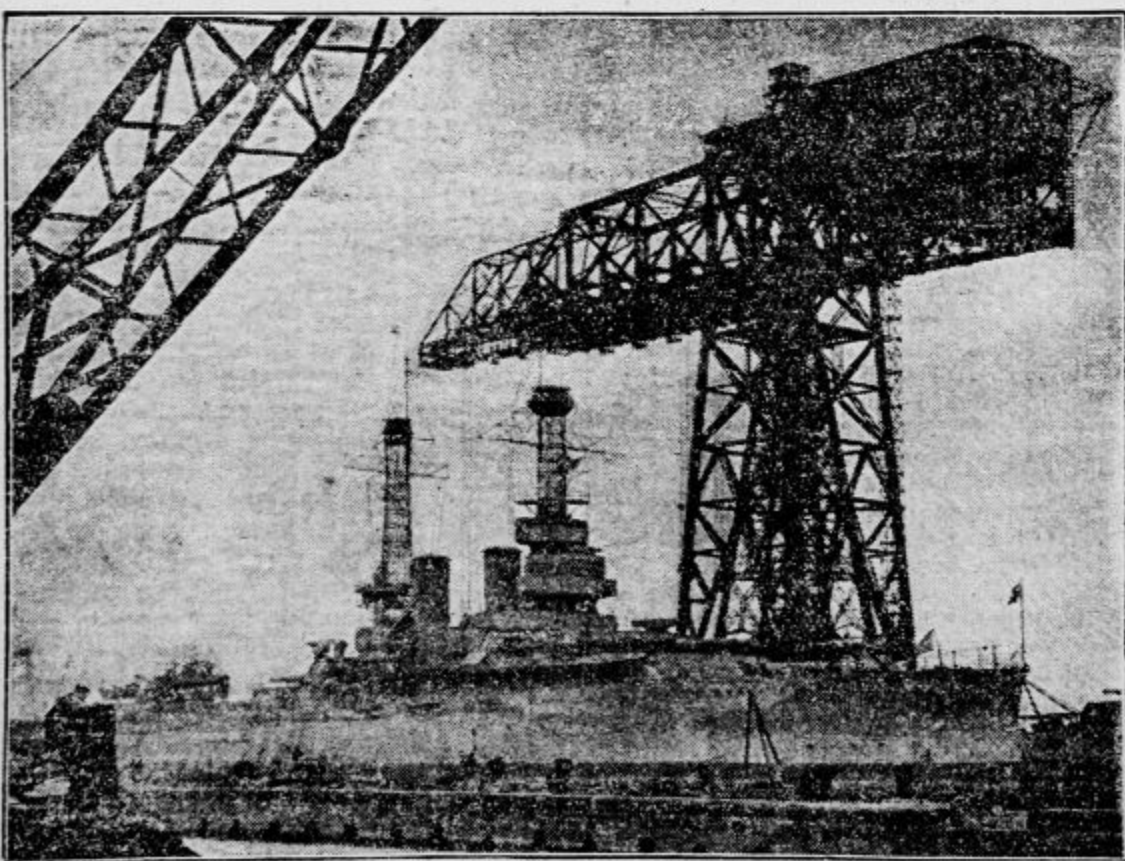

Za zimo se konzervirajo — JAJCA že sedaj, ko so najcenejša. Vodostopno steklo in Garant nudi Drogerija Gregorič, Prešernova 5.

Zdravstvo

Zdravniška posvetovalnica

G. A. D. v C. Ležalniki za tuberkulotike, ki ne pripuščajo vodoravne lege bolnika, so morda bolj komodni, vsekakor pa napačno zgrajeni. Ob horizontalni legi — glava je zopet lahko dvignjena — so izpostavljena pljuča trajni hiperemizaciji (prekomernemu zakrvljenju), faktorju, katerega pri zdravljenju nikakor ni omalovaževati. Le pri bolnikih, katere proces v pljučih duši, so indicirana dvignjena naslonišča. Veliki večini bolnikov pa dela strogo horizontalna lega samo v početku preglavice. Da je tako napačno zgrajene ležalnike najti v raznih zdraviliščih, je žal, resnica. — G. dr. P. D. v M. Zdravnik, kot izločan znanstvenik, po našem mnenju lahko ordinira, kar hoče, a odgovarja seveda polnomočno za to tudi pred svojo vestjo, pred znanostjo in zakonom. Brezdvomno on tudi lahko vsak neznanez medikament preizkuša in se o njem lahko — izjavlja. Stališče, da bi se moralo zametavati a priori vsako domače ali v šolah nepropagirano sredstvo, je brez dvoma ozko-srečno in pogrešno. Puncirane znanosti namreč pravi znanstvenik ne pozna in si prav gotovo izsledkov, o katerih solidnosti je prepričan, ne bo dal oceniti od kogarkoli si budi, najmanj pa ne od forov, ki so za to najmanj pristojni. Tudi ne stoji nikjer zapisano, da bi bile k iznajdbi novih uspešnih zdravil in kombinacij izključno poklicane samo kemične tovarne, ki končno a priori tudi ne vedo naprej, kako bo učinkovalo kakšno pravkar iz retorice došlo, doslej še nikomur nepoznano sredstvo. Eksperiment je, ki odločuje, sami računi dajo lahko marsikaj pričakovati, težka presenečenja so pa vedno mogoča. Po računu bi tudi lahko mislil, da pruska kislina, spojina, ki sestoji iz po enega dela ognjena, vodenca in duševica, ni malce strupena, ker njene sestavine vsaka sama za se niso otrovne! Končno treba pribiti, da so skoraj vse droge in njihovi učinkoviti principi izšli iz lajških rok in prešli tekot časa v stalen in preizkušen medicinsko-terapevtski zaklad. Kaj ne, kakšno mazstvo, če se pomisli, da so ti slajšijie pogosto bili celo zamoreci, Indijanci, Malajci in drugi nedomači divjaki! Pri vsem tem pa seveda ne pozabimo, da si ogledamo stvar tudi od druge strani, da je dandanes le v čisto izrednih primerih pričakovati, da odkrije lajk uspešno in učinkovito zdravilo. Navzilec temu pa pod nobenim pogojem ne sme zavladati — col! — G. Fr. D. v B. Ne kralite si zaradi tega spanja in oženite se zaradi tega brez najmanjših pomislekov. Tudi z dedičnostjo nima stvar ničesar opraviti. — G. A. O. v Sp. Š. o. P. Omenjene tablete so nam povsem neznane, prav tako kot njihov avtor. Glede naslova se obrnite na angleški konzulat, ki vam lahko z njim postreže. Sicer Vas pa lahko že vnaprej zagotovimo, da vam prav tako učinkovita sredstva tudi napiše pri nas vsak strokovnjak. Čudežnih zdravil tudi Angleži ne poznajo, in če jih lahko dobite brez recepta, so tudi nestrupena. — G. A. K. v M. Da bi med umirli žive, nam je novo. Seveda ne razburja jih tudi ne. Verjetno boleहां na arterijskolerzi; od tod napadi tesnote. Par čašice dobre prave kave vam priporočamo. Nadalje vzemita vsak dan po 2 do 3 črno konic bromovega natrija. — B. p. M. Brez osebne preiskave bolnika in njegove krvi ni moči niti enega tečnega nasveta. Poskusite bolnico zdraviti na ta način, da zaužijete vsak dan po 1 četrt kilograma praženih jeter. Še bolj učinkovita so nasršana surova jetra s poljubnimi začinjenimi namazana na kruh. — G. A. R. v M. Verjetno je, da trpite na kaki bolezni, ki je vzrok izpadanju las. Poskusite jemati po 1 do 2 pastili vizantola na dan, glavo si pe univajte z Zodstotnim kininovin spirito.

Vojna ladjedelnica

Radio

Izveček iz večernih programov

BERLIN (484 m 4 kw). FRANKFURT (428 m 4 kw). LANGENBERG (468 m 25 kw). STUTTGART (379 m 4 kw). PRAGA (349 m 5 kw). LONDON (DAVENTRY 1604 m 25 kw). ZAGREB (310 m 0.7 kw). BRNO (441 m 3 kw). DAVENTRY (492 m 12 kw). VARŠAVA (1111 m 10 kw). STOCKHOLM (MOTALA 1320 m 30 kw).

Nedelja, 15. IV.

BERLIN 20.30: Večer v Grinzgau. (Solisti in orkester.)

FRANKFURT 19: Musorzkij: »Boris Godunov«.

LANGENBERG 18: Odlomki iz evangelijske cerkvene glasbe.

20: Sortizing: »Kovač iz Wormsa«; komična opera v 3 delanah.

STUTTGART 19: Prenos opere iz Frankfurta.

PRAGA 19.15: Večerni koncert lahke glasbe. Nato zabaven večer.

LONDON 21.05: Koncert. — 1. Offenbach: »Orfej v podzemlju«; uvertura. — 2. Rimski: »Korakov: Himna o solncu«.

3. Puccini: Iz opere »Bohème«. — 4. Schubert: »Wilhelm: »Ave Maria«.

5. Dve pesmi za sopran. — 6. Saint-Saens: »Samson in Dalila«.

ZAGREB 20: Prenos opere iz Narodnega gledališča v Zagrebu.

BRNO 19: Potovanje po Italiji. (Orkester in solisti.)

21: Koncert tamburaškega zbora.

DUNAJ 18.45: Komorna glasba. — 1. Suk: »Godalni kvartet v B - duru, op. 11«.

2. Janacek: »Godalni kvartet«.

20: Schönher: »Žena — vrag«.

VARŠAVA 20.30: Večerni koncert.

STOCKHOLM 20.10: Koncert orkestra in solistov. Nato koncert na orle.

Ponedeljek, 16. IV.

BERLIN 20.30: Italijanski večer. — 1. Monteverdi: Sonata. — 2. Palestrina: Misa papea Marcella. — 3. Vivaldi: Concerto grosso. — 4. Recitacije. — 5. Pergolesi: Trilo za violino, čelo in klavir.

— 6. Krčmar: Simfonija. — 7. Sinigaglia: Ples iz Piemonta.

20.30: O pomladi in ljubezni. (Orkester in solisti.)

FRANKFURT 20.15: Italijanski večer. (Orkester, solisti, recitacije.) Nato koncert.

— 1. Bachove skladbe za orgle. — 2. Reimberger: Sonata. — 3. Liszt: Adagio. — 4. Reger: Introdukcija in Passacaglia. — 5. Boellmann: Sulta.

LANGENBERG 20.30: Orkestralni koncert italijanske zodihe. Nato »Beneška noč«.

STUTTGART 20.15: Prenos programa iz Frankfurta.

PRAGA 19.15: Koncert ork. in zbora gojen. Klavirski zavod za slepce. Nato mešan večer in koncert Händlovih in Gluckovih skladb.

LONDON 19.15: Koncert Lisztovih skladb za klavir.

21.35: Koncert vojaškega orkestra. — 1. Schubert: Korčnica. — 2. Mascagni: »Cavalleria rusticana«. — 3. Rawlinson: »Devica orleanška«. — 4. Pesmi za bariton. — 5. German: Letni čas. — 6. Pesmi za sopran. — 7. Čajkovskij: Prvi stavek simfonije št. 5. — 8. Pesmi za bariton. — 9. Massenet: »Furije«.

ZAGREB 20.35: Italijanski večer.

BRNO 30: Pesmi na dudo. — 1. Kozisek: Recitacije. — 2. Češke narodne pesmi za dudo in kvartet. — 3. Haiduk: Dudariji. — 4. Skitske pesmi za dudo in kvartet.

DUNAJ 20.05: Koncert dunajskega simfonjskega orkestra. — Italijanske skladbe.

VARŠAVA 20.30: Koncert solistov. — 1. Vieuxtemps: Violinski koncert v A - molu. — 2. Pesmi. — 3. Violinske skladbe. — 4. Pesmi. — 5. Dittersdorf-Kreisler: Scherzo. — 6. Hunav: Čardaš št. 11.

STOCKHOLM 20: Italijanski večer.

Torek, 17. IV.

BERLIN 20.30: Komorna glasba. — 1. M. Butting: Komorna simfonija za 13 solo-instrumentov. — 2. Schrecker: Pet spevov za alt in orkester. — 3. Schrecker: Komorna simfonija v enem stavku.

FRANKFURT 20: Prenos koncerta iz Stuttgarta.

LANGENBERG 20.15: A. Klages: »Lovec

iz kraljevega jezera«; kantata za ženski zbor, sopran, alt in orkester.

STUTTGART 20: Koncert Vaša Pfihode. — 1. Haydn: Simfonija št. 9 v C-molu. — 2. Mozart: Violinski koncert v B - duru. — 3. Weber: »Euryantia«; uvertura. — 4. Paganini: Violinski koncert v D - duru. — 5. Corelli: La Folia. — 6. Tartini: Kreisler: Variacije Corellijeve teme. — 7. Pfihoda: Občutje. — 8. Sarasate: Jota Navarra.

PRAGA 20.30: Zabaven večer. Nato koncert tamburaškega zbora. Sledi godba.

LONDON 19.15: Koncert Lisztovih klavirskih skladb.

BRNO 20.30: Prenos programa iz Praga.

DUNAJ 20.05: Poluden koncert dunajskega koncertnega orkestra.

VARŠAVA 17.45: Komorna glasba. — 1. Saint Saens: Sonata za čelo in klavir. — 2. Ravel: Trio za violino, čelo in klavir.

19.30: Prenos Webrova opere Čarostelec iz Velikega teatra v Poznaju.

STOCKHOLM 20.15: Koncert solistov.

Sreda, 18. IV.

BERLIN 21: Mešan večer. (Kvartet, orkester, solisti, recitacije itd.)

FRANKFURT 20.15: Mešan večer. (Pette, harmonika, orkester itd.)

LANGENBERG 18: Večerni koncert orkestra in solistov.

20.15: P. v. Sling: »Trikrat mrtvi Peter«; komedija.

STUTTGART 20: Mešan večer. (Orkester, solisti, kitare itd.)

PRAGA 20: Koncert društva mladih umetnikov. — 1. Pesmi. — 2. Laiovic: Serenada. — 3. Inayev: Pred durm. — 4. Zajc: Domovina. — 5. Recitacije. Nato koncert lahke glasbe.

LONDON 19.15: Koncert Lisztovih klavirskih skladb.

20: Gluckova opera »Ormida«. (Nadaljevanje ob 21.35.)

ZAGREB 20.35: Koncert popularnih artil in pesmi.

DUNAJ 19.30: Orkestralni koncert. — 1. Mozart: Simfonija v D - duru. — 2. Bruckner: Sedma simfonija v E - duru. Nato lahka glasba.

BRNO 20.20: Slovski koncert. — 1. Smetana: »Poljub«; uvertura. — 2. Pesmi. — 3. Hinskij: Uspavanka. — 4. Skria-

bim: Mazurka. — 5. Arenskij: Barokola. — 6. Rubinstein: Imoresila in poljski ples. — 7. Pesmi. — 8. Kovarovic: Češki narodni ples. Nato koncert orkestra na pihala.

VARŠAVA 20.30: Koncert godbe na pihala.

STOCKHOLM 20: Puccini: »Turandot«; opera v 3 delanah. (Prenos iz kraljevega opernega gledališča v Stockholm.)

Absolvent

srednje tehnične šole (višji strojni oddelek), dober elektrotehnik, želi primerne stalne službe. Ponudbe pod »Zmožen 13« na upr. »Jutra«.

ORIENT

TERPENTINE

STROJNO OLE

UMETNIŠKE BARVE

PRODAJALNA DUNAJSKA C. 14 LJUBLJANA

POLEGTRGOVINA SCHNEIDER-VERVOER

PRVOVRSTNI MATERJAL-NIZKE CENE!!

DR. SCHAFERJEV EPILIPSIAN

proti epilepsiji, krčem in padavice

se je izborni obnesel tekom 15 let. Dnevno prihajajo naročila. Pojasnila in naročila izvršuje: lekarna Sv. Stjepana Mr. M. Fister, Osljek III.

Danes zvečer kopel za noge.

Ako Vas bole noge

raztopite danes zvečer 1 do 2 žlici

soli sv. Roka

v umivalniku jako tople vode, v kateri si okopljemo noge. Noge vas bodo kmalu nehale peči, in trudnost nog ter odprtine bodo zginile. Ta kopelj za noge ozdravi tudi bolečine, ki so jih povzročili pretni žilji. Odstrani trgovatne ozebljine in srbečico, ki jo povzroča. Če pustite noge delj časa v vodi, se kurja ocesa in druga trda koža tako omehča, ga jo lahko brez noža odstranite. Sv. Roka sol za noge utrdi tudi najbolj utrujene noge, jih zopet popravi, četudi so bile še tako zanemarjene in sicer v tolikšni meri, da lahko zopet neovirano hodite, ali gojite sport kolikor hočete. Lahko stojite na nogah poljubno dolgo časa, ne da bi se pojavila trudnost ali kakšna bolečina. Velik zavojček soli sv. Roka za noge stane Din 16.—. Dobite v vsaki apoteki.

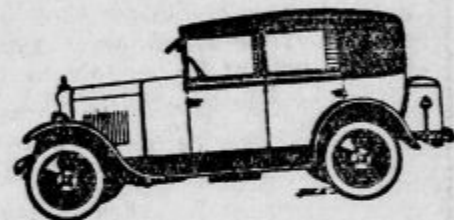
Darujte za spomenik kralja Petra Osvoboditelja!

Peugeot

AVTOMOBILI, MODELI 1928 DOSPILI

limuzine in odprti — neprekosljivo elegantna oblika — močni motorji modeli 1928 — največja ekonomija — 12, 30, 35 HP 4 cilindrski, 30 HP 6 cilindrski 2, 4 in 6 sedežni osebni, tovorni in avtobusi — nizka nabavna cena. — Pred nakupom si oglejte te modele. Plačilne olajšave.

Generalno zastopstvo: O. ŽUZEK, Ljubljana, Tavčarjeva ulica 11

NESTLE

ČOKOLADA

Da čim bolj ugodimo željam mnogih odjemalcev priljubljene NESTLE ČOKOLADE, bomo v bodoče nagrajili srečne dobitnike razven z dosedaj podeljenimi premijami v obliki ur za dame in gospode, gramofonov in foto-grafskih aparatov »Kodak«, še z drugimi krasnimi predmeti kakor n pr.: žepnimi urami, finimi zlatimi naliv-peresi, srebrnimi dozami za cigarete in drugimi lepimi darovi

NESTLE

ČOKOLADA

„Underwood“

pisalni stroj ima svetovni sloves

nad 2.000.000 strojev v prometu, nedosegljiv v trpežnosti in vsled tega najcenejši

LUDVIK BARAGA
LJUBLJANA
Selenburgova ulica št. 6/1.
Telefon 31-18

Bančna tvrdka
ki dela z močnim kapitalom, išče

ZASTOPNIKE

za prodajo Volje škode (Ratne škode) na odplačilo. Točno in direktno zaračunavanje. Javiti se je na Jugoslovnsko Rudolf Mosse A. D. Beograd, pod znakom 100-183. 4958-a

Modni kamogram
sporadni ševstij
za fine obleke
Velika izbira — ugodne cene
R. Miklavc
Pri Skofar, Ljubljana

Blago za ženske
obleke
srileno, voleno in per-
rihno, zadnje novosti — Vel-
ika izbira, znanu solitne
cene
R. Miklavc
Pri Skofar, Ljubljana

Družabnika

sprejme v dobro vpeliano trgovino pohištva, obstoječo že nad 34 let. Glavni pokoji so: marljivost, dobra trgovska izobrazba in perfektno znanje nemškega jezika. Potreben kapital 100—150.000 Din ostalo da lastnik. Pismene ponudbe na oglasni oddelek pod »Sigurna eksistencija« 4823

Veliko industrijsko podjetje išče za svoj KAMENOLOM s pnevmatičnim vrtanjem mladega, neoženjenega, izvežbanega

predelavca

kot pomočnika za poslovodjo KAMENOLOMA. Ponudbe poslati pod »V 182« na Jugosl. Rudolf Mosse A. D. Beograd.

Gradnianska pivovarna d. d., Daruvar, Slavonija

PIVO VINO SLIVOVKA LIKERJI

Malinov sok

TVORNICA ŠPIRITA I RAFINERIJA, Daruvar-Badljevin

Največja odpr. tvrdka g'asbenih instrumentov v državi!

Tovarniško skladišče

MEINEL & HEROLD,

tovarna glasbenih instrumentov, gramofonov in harmonik

MARIBOR št. 101

Violine od Din 95— dalje Gramofoni od Din 345— dalje
Mandoline . . 136— Ploč. pitala . . 505— .
Gitar-citre . . 192— Harmonike . . 85— .
(ročne)

Najmodernejši jazz-instrumenti itd. po izredno nizkih cenah!

Priznana prvovrstni kvalitetni izdelki!

Garancija! Vrnitev instrumenta dovoljena, če ne odgovarja!

Zahtevajte naš brezplačni veliki katalog!

Automehanika

samostojnega delavca, IŠČE Celjska Auto in strojna delavnica v Celju.

Valovite lase!

krasno in naravno kodre dosežete tekom ene noči s neškodljivim biološkim sredstvom »ORISOLDE« od dr. Durraine & Cie., Paris. Lotion nadomešča najpogostejše onduliranje — kodri ostajajo dolgotrajni in odporni proti vlagi. Neškodljivo za plešo in polnolice. Kosmetični zavod, Zagreb — II

Kupujem
brastove prage

2.60 m 25/15 cm preko vsega leta.

Prevzem pragov vsaki mesec na nakladni postaji in plačilo v gotovini.

Ponudbe poslati na poštni predal 167 Sušak.

Naceneise

n najspodnje se napravite električno inštalacijo, ako se obrnete na

Koncesijonirano elektrotehnično podjetje

Ivan Mihelčič

Ljubljana — Lepi poi št. 12

(Telefon šte. 2704)

ki izvršuje tudi vsa v njegovo stroko spadajoča dela: misne telefonije, napeljeve za električna zvonila, strelavoce i. t. d.

Ni Sloveca, ki ga ne bi lep svoje sadišče. Naučili se boste in dobili vsega do gojenja cvetk, ako se poslužite Kanipos, cvetlične hane, s uporabo priključnega navodila. Ovirtek 12.50 in 42 Din.

Brez vaske škode za reje posteljne se uporabijo še 40 let Koko-pralek za živino. Če pridnete redni piči le najmanjšo količino, se pozna velik vpliv istega. Žival postane mešana na peko in pogosto nose jajca. Najsigurnejše zdravilo proti sivalskim boleznim. Univerzalni vira deluje kot blagoderen raztopilni na čverščih. Ovirtek od 10 do 40 Din in 115 Din.

Prodaja se v lekarnah, drogerijah, trgovinah s cvetličnimi in semen. Proti predplačilu razpoložamo franko. Po povratu na pošljemo. Z. Šumacher, kom. farmaceutski laboratorij, Orvanka (SHS)

Lep naj bo

Vaš dom.

Slikarje in pleskanje naj Vam vedno preskrbi Ivan Košak, Blewelsova cesta št. 15. Slikarstvo in pleskarstvo.

Najmodernejši vzorci

Brezplačno bivanje v Crikvenici čez Binkošti

Kompletirajte Vašo letno garderobo pri nas s sledečimi cenami:

Šifoni naše specialitete	meter	Din	8.—	8.60	13.—
Kambrilki	>	>	10.—	do	11.50
Češki cefirji	>	>	13.20	14.85	17.50
Deleni za dečve	>	>	16.40	18.—	
Francoski štofi 140 cm	>	>	73.—	84.—	88.—
Angleški štofi 140 cm	>	>	125.—	135.—	163.— 170.—
Nogavice Tosca	>	>	39.—		
Reform hlače	>	>	35.—		

Vsi predmeti za gospode po lastni ceni, dokler traja zaloga

PRIHRANILI SI BOSTE VES IZDA TEK TRIDNEVNEGA BIVANJA V CRIKVENICI.

Oglejte si izleško tvrdket

„Triglav“

Trgovska hiša, Ljubljana, Mestni trg št. 17.

TRSTJE ZA STROPE

naročajte le v tvornici, katera edina izdeluje to blago iz najboljšega materiala in prodaja na ceneje.

JOS. R. PUCH Ljubljana, Grdašva ulica 22 — Telefon 2513

Švejk v slovenskem prevodu

Slovenci smo občudovali Švejka najprej v filmu, potem na odru, a sedaj ga imamo tudi v knjigi. V vrlem vojak Švejk je na preprost, a tem bolj učinkovit način osmešeno vse, kar nas je morilo mučiti pred prvo svetovno vojno: militarizem, špičeljstvo, vojaško zdravništvo, štreberstvo, renegatstvo in nadutost mogočnih tepev in denuncijantov. Dokler bereš, se zabavaš, smejaš in pritrjuješ: »Da, prav tako je bilo! 1914 in ves čas med vojno.«

PUETOLOVSCINE DOBREGA VOJAKA ŠVEJKA v svetovni vojni je izdala v jako lični opremi (broširana knjiga velja Din 46, vezana Din 56)

Knjigarna Tiskovne zadruga

v Ljubljani, Prešernova ul. 54.

Leichner 1001

Sredstvo za shujšanje

se uporablja pri kopanju v topli vodi, radi tega je zdravljenje preprosto in prijetno. — Ne vsebuje močnih zdravil in je za organizem popolnoma neškodljivo. Radi tega zamorejo svobodno uporabljati Leichnerjevo sredstvo za kopanje tudi osebe, ki bolchajo na srcu ali ledvicah. Poskusite in najbrž že po prvih kopeljih boste ugotovili znatno izgubo na teži. Poleg shujšanja odstranjuje aparat vse nečistoče kože, ki postane nežna in bela. Poskusite torej nekoliko kopelji s tem znamenitim preparatom in uspeh vam bo povod da naročite za 20 kopelji, kolikor jih je treba za popolno kuro.

Cena za eno kopelj Din 30.—

Dobiva se povsod.

L. LEICNER, Berlin

Schützenstrasse 31.

Generalno zastopstvo:

HELLER-VAŽONJI, Vel. Kikinda

Tržiška posojilnica

r. z. z. o. z. v Trzinu

vabi svoje člane na

24. redni občni zbor

kateri se vrši v nedeljo, dne 22. aprila 1928 ob pol 10. uri v gostilni pri Slugi v Trzinu.

DNEVNI RED:

1. Poročilo načelstva.
2. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
3. Poročilo nadzorstva.
4. Odobritev računskega zaključka za leto 1927 in razbratitev upravnega sveta.
5. Razdelitev čistega dobička.
6. Volitev načelstva in nadzorstva.
7. Slučajnosti.

Ako ta občni zbor ne bi bil sklepčen, se vrši drugi občni zbor ob 10. uri istega dne, z istim dnevnim redom, ki sklepa brezpogojno.

Perje

gosje, račje, kokoške in purje proda vsako množino in po najnižji ceni trdka E. VAJDA. Čakovce, Medjimurje. Telefon št. 59, 60, 3

ZELO ZNIZANE CENE!

Dvokolesa, novi modeli 1928, motorji, otroški in igračni vozički, najnovejši šivalni stroji in omevati-ke Michelin Posebna odlika za popolno popravilo, emajliranje in ponikanje dvokoles in otroških vozičkov, šivalnih strojev itd. Prodaja na obroke. — Ilustrovani ceniki franco.

• TRIBUNA • F. B. L.

tovarna dvokoles in otroških vozičkov. Ljubljana, Karlovska cesta št. 4.

Mestni pogrebni svet

Bros posebnega naznanila

Potrji neizmerne žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znanem pretrpetujočo vest, da je naša iskreno ljubljena soproga oziroma mati, stara mati, tašča in teta, gospa

Antonija Požar

soproga posestnika

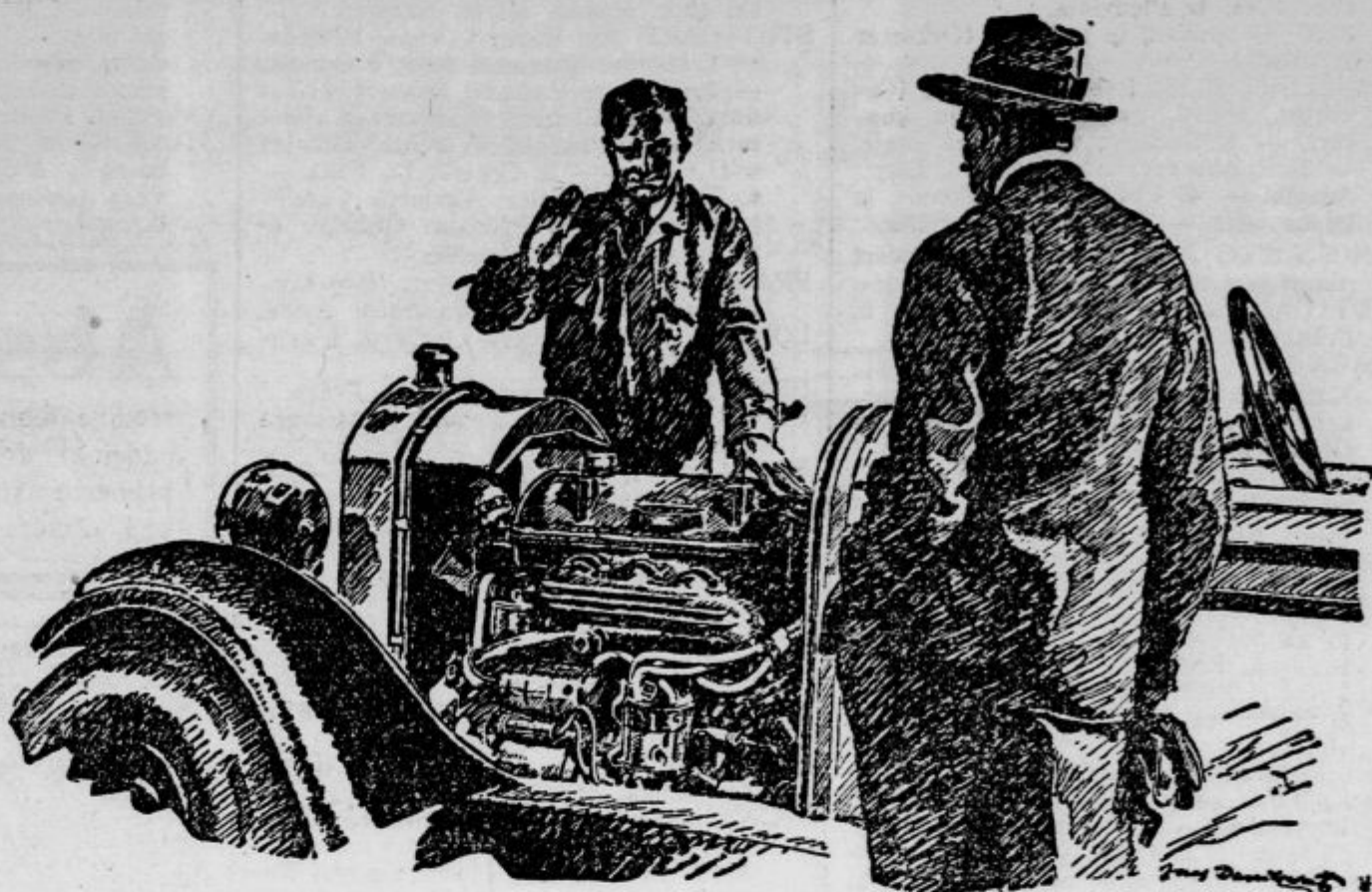
v soboto, dne 14. aprila 1928, ob 1. uri po dolgi, težki bolezni in previdna s tolažili sv. vere v 60. letu svoje dobe bogu vdano preminula.

Pogreb nepozabne pokojne se vrši v ponedeljek, dne 16. aprila 1928 ob 17. uri iz mrtvašnice mestnega pokopališča v Pobrežju.

Sv. maša za dušnico bo darovana dne 17. aprila 1928 ob 7. uri v stolni in mestni župni cerkvi v Mariboru.

Maribor, dne 14. aprila 1928.

Mihail Požar, soprog. — Anton in Rafael, sinova. — Antonija, Dragotina, Josipina, Marija in Ljudmila, hčerke, ter vsi ostali sorodniki.

Sedaj bi lahko jamčil!

Valji so na novo izdelani in izbrušeni, lat in obroči na njem so novi, ležišča so popravljena, glave valjev so očistene od saj in ves sistem mazanja je urejen.

Mnogo denarja bi lahko prihranili, če bi bili takoj v začetku uporabili pravo olje. Mazanje in pravilno mazanje ni isto. Racionalnega pogona ne boste dosegli z uporabljanjem cenejših olj, ampak samo s sredstvi za mazanje, ki vam jamčijo, da se Vaš motor ne pokvari in prezgodaj obrabi.

Ne pozabite pravočasno meniti olja. V priporočilnem kazalu je naveden tudi Vaš avto in prava vrsta Gargoyl Mobiloil! Pogledajte!

VACUUM OIL COMPANY D. D. Mobiloil

ZAGREB, Trg N št. 5

Telefoni 3951, 3952

BEOGRAD, Skopljanska ul. št. 5

Telefoni 21-41, 44-80

Svojim cenjenim gostom

tem potom najvrednejše naznanjam, da sem svojo gostilno in kavarno »Pod klančkom«, Pot v Ružno dolino 36, oddala

gospej Manici Kovačevi

ter priporočam gostilno in kavarno kar najtopleje še v nadalje cenjenim gostom, posebno pa otvoritveno veselico, ki se vrši janes dne 15. aprila — Izborna vina in jedila.

Marija Zgonc.

Industrijsko podjetje v okolici Ljubljane, ob železnici, išče za takojšen nastop izurjeno

strojeplisko

popolnoma zmožno hrvaškega in nemškega jezika ter obeh stenografij, s prakso v raznih pisarniških delih. Ponudbe s podatki in zahtevki plače na oglasni oddelek »JUTRA« pod »ZMOŽNA«.

Borove brzojavne droge

za dobavo junija ali avgusta
la, bukove deske neobrobene hrastove hlade, smrekove kolite, promptno dobavljene, KUPIM.
Ponudbe na »Union«

Tovarna proda dobro ohranjen

osebni avtomobil

marke »ITALIA«, 6 sedežen, 30 HP, ki bi se lahko z malimi stroški uredil v tovorni, po zelo ugodni ceni. — Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«.

Najfiniši frizerski salon

za dame in gospode v Beogradu, lepo opremljen, z najfinišimi aparati firme »Gallia« iz Pariza s prvostolnimi posetniki, dobrim spretnim osebjem, mojstrsko pravico takoj za prevzeti napredaj za 80-100.000 Din. odstotek za odlašilo pod ugodnimi pogoji oddam.
Vprašanja na oglasni oddelek pod »Salon«. 4820

KUPIM STALNO VSAKO MNOŽINO

kostanjevega taninskega lesa

smrekove skorje, cele in zdrobljene, smrekove hmeljeve droge, rabljene sode od strojnega in jedilnega olja, v dobrem stanju, po najvišjih cenah. Akreditivno plačilo.

FRANC OSET, Sv. Peter v Savinjski dolini.

Občinskim uradom
in raznim podjetjem priporočamo

Občni državljanski zakonik

Cena v platno vezani knjigi s poštnino Din 155

Knjigarna Tiskovne zadruga v Ljubljani

DA SOLAR FRAN WAGNER

Ljubljana

Zagreb

poročena

V Ljubljani, dne 9. aprila 1928.

Srečno bilo!

VLADO TURK

trgovec

TILKA SAVORN

POROCENA

Ljubljana

15. IV. 1928

Metlika

Prodajalci srečk na obroke!

Se nikoli niste videli takih provizij, tako isokih, kakor jih nudimo mi! Nov sistem! Pošljite ponudbe povsod po znakič Sijajna Nuzarada 226-196. Na inter-klam 44 Zagreb, Marovska 28.

Rast brade pri damah

in vse nadležne dlaviče na tilnu ku pod pazduho in na obrazu odstranite s mi! na najprostejši način s mojim preizkušnim odstranjevalcem dlak — Kompletni set Din 60 franko, ako o-šlete denar naprej. Kosm. laboratorij W. ECKHARDT, Augsburg, Deutschland. Ravensburgerstr. 12 93.

Boks I^a

Moški čevlji	Din 172
Moški polčevlji	Din 159
Ženski čevlji	Din 172
Ženski polčevlji	Din 159
Otroški 31-35	Din 110
Otroški 26-30	Din 73
Otroški 22-25	Din 56
Damski čevlji	Din 170
Damski v barvah	Din 198
Damski lak	Din 199
Moški iz kravnice	Din 154
Moški iz teletine	Din 163

Naročite takoj, dokler so te nizke cene in pišite tudi po cenik z več 1000 slikami na veletrgovino

R. STERMECKI — Celje št. 20. Naročila čez Din 500.— poštnine prosto Kar ne uga, se zamenja ali vrne denar.

Mozeg onih, ki duševno delajo

je izpostavljen v letni izvanredno mu trošenju energije, kar zlasti dija-ki pred izpitom dobro vedo.

Prehrana organizma, ki je podlaga intelektualne delavnosti, zahteva v takih prilikah še večjo pažnjo. I tu, kakor povsod tam, kjer je treba oja-čiti kompleksne funkcije organizma, je

OVOMALTINE

najzanesljivejše sredstvo za obnovo telesnih moči. Uživanje ovomaltina bi moglo postati dnevni običaj vsakega dijaka, ker dobi na ta način najboljšo garancijo za lahko in uspešno delo.

Dobiva se v vseh lekarnah, droge-rijah in boljših delikatesnih trgovinah za ceno: 100 gr Din 18.50, 250 gr 36.25 in 500 gr Din 69.25

Zahtevajte brezplačni vzorec, po-življajoč se na ta list od

Dr. A. WANDER D. D. ZAGREB.

CENOVNIK

A KIFFMANN, Maribor, št. 36-b

Pri švicarski tvornici ur. Lastno izdelovanje okrovi in sestavljanje ur (remontaža).

Din 49.—

ura na sidro (ankerica), nekoliko boljše izvršitve 65.—

3-letno jamstvo

Ure: Omega, Doka in dr. znamke ceneje nego druge

Din 64.—

s enim zvoncec, s 2 zvoncema Din 69.—. 3-letno jamstvo. Pošiljam po po-vzelju. Za neodgovarjajoče vrnem densr nazaj.

Ali so to členki?

roke? →

noge? →

oči? →

ušesa? →

nos? →

zobje? →

glava? →

Ali je to celo telo, katero Vas muči in povzročuje boli? Ako vas draži v grlu, ako čutite mrzlot v nogah, tedaj je da- na tudi Vam prilika, da se prepričate, v kako kratkem času lahko odstranite s starim, priljubljenim ljudskim sred- stvom in kometikom, že od naših de- dov rabljenim, tepodusečim Fellerje- vim »Elsalfluidom« te Vaše muke. Ču- tite se li česse duševno in telesno trudni, prehlajeni, hripavi, nahodni, pojavljajo se Vam li česse revmatične bolezn i in se čutite slabi, tedaj bodete tudi Vi potom drgnjenja, mazanja in pranja s »Elsalfluidom« odpravili to zlo. Nekoliko kapljic tudi za notranjo upo- rabo! To preprečuje želodčna nerazpo- loženja in prija izredno.

V lekarnah in tozadevnih trgovinah zahtevajte povsod pravi Fellerjev »Elsalfluid« v poizkusnih stekleničah po 6 Din, v dvojnih po 9 Din ali specialnih po 26 Din. Ako naročite direktno po pošti, tedaj Vas stane 9 poizkusnih steklenič ali 6 dvojnih ali 2 specialni 62 Din z omotom in poštnino vred. Nasprotno pa 27 poizkusnih ali 18 dvojnih ali 6 specialnih samo 139 Din. —

Naročila nasloviti jasno: Lekarnarju EUGEN V. FELLER, Stubica Donja, Elsatrg 245 — Hrvatska.

Obnavljamo

našo akcijo cene prodaje, s katero smo imeli v zimski sezoni najpopolnejši uspeh.

Nudimo vam: 3 m modernega blaga za damske plašče s la podlogo po

bajno nizki ceni
Din 396.—

in to na šestmesečne obroke!

Oblačilnica „LIRIJA“

Ljubljana, Mestni trg št. 17-1.
telef. 2825

Izpadanje las!

Izpadanje las in pleša so najhujša nesreča za mlado in staro. V 24 urah vam za vodno in preprosto laganje prihi garjice, erbe, lasnine, maslo in nesnaga. Neobhodno potrebna za vsakogar je na nogo las lotion.

ESPARCETTE

od dr. Derrainne & Cie., Pariz, kar tako odpravi opilemas las in lasje ponovno potujejo, mehki, gosti in lepi. Jamčimo vsakemu za uspeh. Mnogo salvanil Garnitura 60 Din. Cestilofila košmet, savod, Zagreb — Ilica br. 57. — Zahtevajte brezplačne ilustracije pro spektol

Parketne deske

Trstje za strop

Bakula (lesne plošče) za strop in stene

Strešno lepenko in lesni cement

dobavlja takoj v vsaki množini najceneje

JOS. R. PUH

Ljubljana, Gradaška ulica 22.
Tel. inter. 2513

REVMATIZEM.

ZAHVALNA IZJAVA.

G. dr. I. Rahle-jevu, Beograd, Kosovska 43.

Vaše zdravilo Radio-Balsamika mi je pomagalo, da sem povsem ozdravel od vsega revmatizma v nogah, potrošivši samo jedno stekleničko. Drugo stekleničko sem prodal nekemu starcu, ki že pet let ravnotako trpi na revmatizmu v nogah. Zdravilo je tudi njemu vrlo dobro delo in se počuti sedaj popolnoma zdrav. Najlepše se vam zahvaljujem na ozdravljenju od revmatizma, na katerem sem bolehal celo leto dni. Vaš lek bom priporočal vsakomur, ki trpi na revmatizmu. Z odličnim spoštovanjem

Celinščaki - Sv. Jana, 23. februarja 1928

Franjo Celinščak.

Zdravilo Radio-Balsamika izdeluje, prodaja in razporeja proti doplatilu (povzetju) laboratorij Radio-Balsamika dr. I. Rahle-jeva, Beograd, Kosovska ul. 43. Dobi se v vsaki boljši drogeriji in lekarni.

„SPECTRUM“ d. d.

izd. Kopista, Dubsky in Krstić, tvorilca ogledal in brušenega stekla, Ljubljana VII, Medvedova ul. 36, tel. 343

Zagreb, Beograd, Osijek, Sredinica: Zagreb
Zrcalno steklo, portorno steklo, masinsko steklo 5-6 mm, ogledala, brušena vseh velikosti in oblikah, kakor tudi brušene prozorne šipe, izbočene plošče, vstekljanje v med. Pina, navadna ogledala

VELIKO IZBIRO

izbrani vrst

VINA

po najugodnejši ceni.

ter žganih pijač

audi Van

PIVNICARSTVO „OPSKRBA“ D. D.

Zagreb, Frankopanska ul. 12.

Ako potrebujete izvolite ogledati naše tiel in pokaziti vrste brez obveze za kupitio

Sanatorij dr. Hausa

GRAZ, Körblergasse Nr. 42
telefon št. 23-52.

Edini privatni zavod za vse operativne, interne porodniške slušaje in za ženske bolezni.

Moderno urejeno. Višinske sošice, roentgen, diatermija. Zdravnik po lastni volji. Zmerne cene. Prospekti na zahtevo. 101-a

Drž. hipotekarna banka

kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev
Glavna filijala v Ljubljani.

Upravlja vse drž. in javne fonde, pupilne, depozitne, samoupravne in cerkveno-samostanske kapitale.

Sprejema privatne hranilne vloge na knjižice in obrestuje po čistih

6% na leto Obresti se računajo od prvega delavnika, ki sledi dnevu vloge, do dneva dviga. Obresti se kapitalizirajo polletno. Dvigi do Din 25 000 — so brez odpovedi.

Daje amortizacijska posojila na stavbe v mestih in trgih ter na poljedelska imetja proti

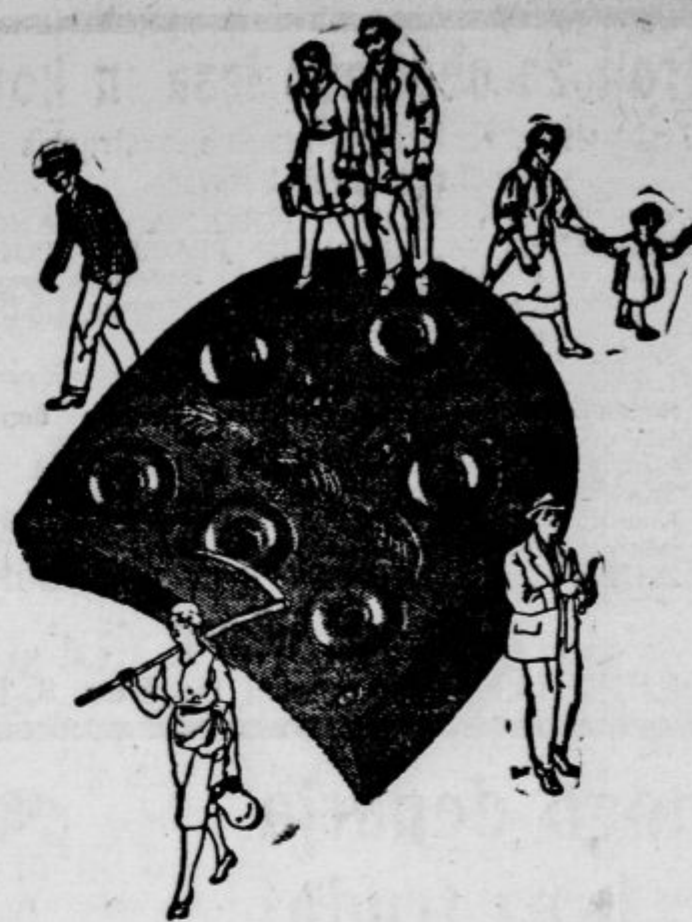
9% obrestim na leto in 1% za amortizacijo, tako da se plačuje polletno 5% anuiteto, s čemer se posojilo amortizira v 25 letih.

Daje kratkoročna posojila proti zastavi državnih in po državi z jamčenih vrednostnih papirjev (delnic Narodne banke) 9 / obresti in državnih bonov (8 / obresti).

Vsa pojasnila daje

Glavna filijala Drž. hipotekar. banke v Ljubljani

Za vse obveze Drž. hipotekarne banke jamči država.

Dolga puta — brez utrujenosti

Kmet nima tako udobnih prometnih sredstev kakor mešan. Cestokrat mora hoditi ure in ure peš in enega kraja do drugega.

Za utrujeno telo so

Palma-kavčukaste pete prava dobrota

PALMA pete so trpežnejše od najboljših kož, cenjene ter delajo hojo elastično, ki ščiti čevlje in telo. Ženski in otroški čevlji postanejo po PALMA kavčukastih petah elegantni, a zato nimate nikakih nepotrebnih stroškov.

Gasilno društvo v Moistrani
priredi

v nedeljo, dne 5. avgusta
(v sluta u slabega vremena 12. avg.)

veliko javno tombolo
speno z veliko vrtno veselico.

Ker je čisti dobiček namenjen za napravo novega gasilnega doma, prosimo, da druga društva na omenjeni dan ne napravljajo prireditev.

Odbor.

la. Portland cement

tt. „DALMAT A“ d. d.

Kaštel Sućurac pri Splitu

svetovnih znamk

TITAN in NEPTUNE

Generalno zastopstvo **M. Gregović & Co.** Ljubljana
Čankarjeva nabr. 1/1
Telefon 297

Najboljše sukno za plašče

in spomladanske obleke, volneni rips, kasha in druge novosti za ženske obleke, perilo, ovrtnike, samovoznice itd. — kupite najceneje pri tvrdki

I. N. Šošarič,

Maribor, Aleksandrova cesta št. 13

Gospodarska izložba v Pragi

Cehoslovaška

vrši se letos od 15. do 21. maja.

Obsega vse delokroge gospodarske produkcije.

Na potne legitimacije za Kč 21.— daje čsl. konzulat vizum brezplačno in lastnik legitimacije ima 33% popusta na vlake čsl. državnih železnic.

Informacije:

Zemědělská Jednota Praha, Florenc 27. Čehoslovaška.

Najpopolnejši
Stoewer
šivalni stroji

za šivilje, krojače in čevljarje ter za vsak dom. Preden si nabavite stroj, ogledajte si to izrednost pri tvrdki

Lud. Šaraga, Ljubljana

Šelenburgova ulica 61.

trazilačen pouk 15-letne garancije
Telefon št. 980.

A. Treo & Macun

stavbno in tesarsko podjetje
trgovina s stavbnim materialom

Ptuj

Pisarna in skladišče: Ormožka cesta št. 8.

Rimske Toplice

jugoslovanski Gastein, radio-aktivne toplice 37° C. Direktna zveza brzovlakov Praga Berlin, Wien, Linz, Graz. Zdravi protin, revmatizem, ishlias, ženske bolezni, nevralgijo, posebno učinkuje proti nespanju in slabemu teku. Cene cele penzije: v predseziji Din 60, v seziji 80 Din.

Rabim družabnika

s primerno

vsoto kapitala,

za trgovino z železnino v Ljubljani, lokal in vse drugo je že pripravljeno. mora biti trgovsko nabržen, ki bode lahko deloval pri podjetju in ob ednem vodil tudi trgovino.

Pismene ponudbe na oglasni odd. Jutra pod „Knigovodja 39“.

Prostovoljna javna dražba.

Dne 17. t. m. in nadaljne dni se bode prodajala zapuščina po umrlem gospodu Fran Xav. Casperju, obstoječa iz novega pohištva, tapetniških predmetov, raznih preprog, slik itd.

Prodajalo se bode vsaki dan dopoldne od 9-12. in popoldne od 3-6. na dvorišču tovarne Derenda, Emonska cesta št. 8. 5011-a

COKOLADA

„La Cigogne“
VELIKO ŽREBANJE

nudi

RAZLIČNE NAGRADE.

Zahtevajte albume naših vzorcev.

Za en gros zahtevajte cenik od

Etablissements

D. Pechmajou & Co.

Zemun

Tel. 56

Sprejem takoj

samostojne železokrivce

za obsežna železobetonska dela v Sloveniji.

Gradbeno podjetje: ING. JOS. DEDEK,

Ljubljana, Zibertova ulica 7.

Tudi Vaša obleka

postane zopet kakor nova ako pustite isto kemično čistiti, barvati, plisirati in likati v tovarni

Jos. REICH, Ljubljana, Poljanski nasip 4-6

SPREJEMALISČE SELENBURGOVA ULICA 3

Izvršitev v 24 urah. Postrežba točna.

Cene zmerne.

Plisiranje najnovejših vzorcev

Stroji za obdelavo lesa in kovin

Zastopstvo prvovrstnih nemških, avstrijskih in belgijskih strojnih tovarn.

PRVOVRSTNA IZPELJAVA. POPOLNA GARANCIJA. NIZKE CENE. NAJUGODNEJŠI PLAČILNI POGOJI.

I. Stroji za obdelavo lesa, direktno spojeni z motorji.

Univerzalni mizarški stroji (6 strojev v enem).

Stroji za žage in razne lesne industrije.

Sušilnice za les.

II. Orodni stroji vseh vrst za obdelavo kovin.

Stružnice vodilne nemške tovarne stružnic Bernhard Gläss, Chemnitz.

III. Parni stroji, kotli, motorji vseh vrst in velikosti.

Specijalne kurilne naprave za vse vrste kuriva.

IV. Komisijska prodaja rabljenih strojev vseh vrst, kotlov, lokomobil, motorjev itd. — Velika izbira!

Jng. G. Römer
LJUBLJANA, Kongresni trg šte. 8, I.

Mnogo denarja brez truda!

donesi vam naša avtomatska tehnik.

In to gotov denar! Nima kredit! Ne izdate nobenega blaga!

Javite se že danes, če hočete čim prej priti v posest tega denarnega vira.

Generalno zastopstvo in skladišče avtomatske tehnike za SHS

Laboratorij „LAMICO“
Beograd, Kondina 15

Klavirji in pianini

najboljših svetovnih inozemskih tvrdk po znižanih cenah vedno v zalogi! Oddaja se tudi na obroke! Vsa popravila in uglaševanje strokovno!

M. ROPAS, Celje.

Vlahov ELIXIR

ki krepí in zdravi želodec, je edino

R. Vlahov

odlikovan na vseh svetovnih izložbah

Ime VLAHOV z našo etiketo je zaščiteno po vseh državah sveta.

Čuvajte se ponarejanj!
Tvornica ustanovljena leta 1861.

Kupim

stalno vsako množino kostanjevega taninskega lesa, smrekove skorje, cele in zdrobljene smrekove imeljeve droge, rabljene sode od strojnega in jedilnega olja v dobrem stanju, po najvišjih cenah. Akreditivno plačilo.

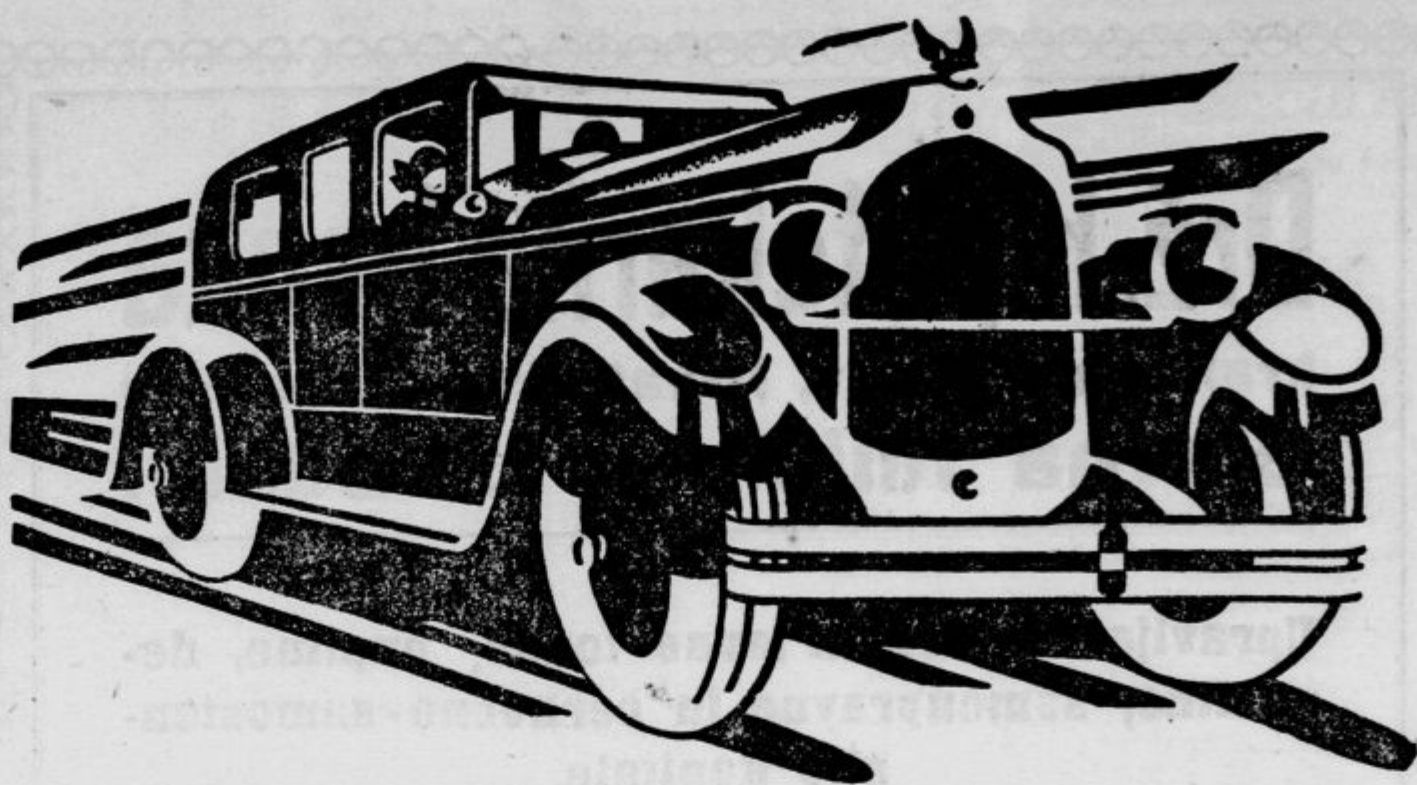
FRANC OSET - Sv. Peter v Savinjski dol.

R. WILLMANN

strojno podjetje

LJUBLJANA, Slomškova ul. 3.

izdeluje različne vrste strojev za lesno industrijo, transmisijske naprave, tovarna dvigala vseh vrst, rebraste cevi iz kovanega železa, prevzema projektiranje in opremo različnih mehaničnih naprav ter izvršuje vsa v strojno stroko spadajoča dela in popravila točno, solidno in po možnosti najhitreje.

KOT PUŠČICA Z VETROM!

Brez primera v materijalu in izdelavi. Sedem širokih ležajev motorne gredi uničuje vse tresljaje motorja. Močne hidravlične zavore na vseh štirih kolesih se izenačijo same. Prijemljejo blago, da obvarujejo šasijo premočnega pretresenja. Mehanični čistilec za zrak, filter za olje, in dobro zračenje karterja, čuvajo močan šestcilindrski motor kljub dolgotrajni uporabi pred defekti. To so predpogoji, da more Chrysler brez napake in v Vaše največje zadovoljstvo prevoziti desetstisoče kilometrov. Obiščite Chryslerjevega zastopnika, sedite sami za krmilo voza, ki Vam najbolj ugaja. To je za Vas brezplačno in brezobvezno. Chryslerjevi vozovi obstoje v vseh tipah in cenah.

ZMAGOSLAVNI CHRYSLERJEV POLET

GLAVNI ZASTOPNIK ZA JUGOSLAVIJO: W. H. SMYTH, BEOGRAD
ZASTOPNISTVA: LJUBLJANA — AMERICAN MOTORS LTD. — ZA LJUBLJANSKO OBLAST, MARIBOR — AMERICAN IMPORT CO. — ZA MARIBORSKO OBLAST

Chrysler Sales Corporation, Detroit, U.S.A.

Tvornice strojev, kovinaste robe in sifonskih glav

F. R. Rotter,

Osijek I. Pejačevićeva ulica 7.

Priporočajo svoje lastne proizvode, kakor stroje za sodo vodo, sifonske glavice, pivske črpalke itd. Na skladišču držim vedno samo prave češke in poljske steklenice.

Popravila strojev po zakoniti osnovi in po najnižjih cenah.

Ni zastopstvo, nego je v tel stroki največja in najstarejša tvornica v Jugoslaviji.

Kulturne cene! Izredno točna izdelava.

ZAHTEVAJTE CENIKE!

Čitaj! Tebe se tiče!

Vsakogar, ki letos zida ali bo zidal, ki je imel sitnosti in težave ogrevanja stanovanja, obitnih prostorov v pretekli zimi in ki hoče odpraviti te nedostatke za vedno na najbolj ekonomičen in enostaven način, bo rešil moj grevec

„Calefactor“

ki izrablja ono toploto, ki sicer uhaja nezrabljena v dimnik. Vsak strokovnjak in nestrokovnjak je iznenaden o enostavnosti, originalnosti in učinku tega radiatorja, ki je neobhodno potreben v vsakem gospodinjstvu. Pojasnila daje in naročila sprejema

Josip Šiška, Kranj.

Za krojače!

Nova, velika

Za krojače!

Knjiga krojaštva

za samouke o prirojanju moških oblačil.

A. KUNC, Ljubljana, Gosposka ulica 7

Zahtevajte opis knjige

Naš spomladni katalog

Je dotiskan ter ga pošljemo vsakomur na cenj. zahtevo brezplačno in franco

Ta vsebuje preko 8000 slik iz

ženske konfekcije

moške konfekcije

deške konfekcije

ženskega, moškega in deškega

perila, preprog in zastorov,

kuhinskih in hišnih potrebščin,

parfumerije, bižuterije.

Najhitrejša in najsolidnejša potrežba.

Kastner & Ohler
Zagreb šte. 29.

Največja trgovska in ekspedicijska tvrdka v SHS.

Nudim okoli 150 hl zdravega

belega vina

9% po ceni Din 5,50 za liter franko vagon Bjeovar.

FRÖLICH I DRUGOVI

trgovina šumskih i zemaljskih

proizvoda

BJELOVAR

Bolni na pljučih!

Tisoč že ozdravljenih! Zahtevajte takoj knjigo o moji cavi Umetnosti prehranjevanja, ki je že marsikoga rešila smrti. Ona more poleg vsakega načina življenja pomagati, da se bolezen hitro premaga. Nočno znojenje in kašelj prenehata, telesna teža se poveča ter po vseobčnem poopnjenju skrajša bolezen.

Resni možje zdravniške vede potrjujejo prednost te metode in jo radi priporočajo. Čim prej pričnete z mojim načinom prehranjevanja, tem boljše. Popolnoma zastonj dobite mojo knjigo iz katere boste črpali mnogo koristnega. Ker bo moj založnik v celem razposlal samo 10.000 izvodov zastonj radi tega pišite takoj, da boste tudi vi sprejeti v krog onih srečnih, ki bodo dobili to znamenito knjigo. Pišite na naslov: **GEORG FULGNER, Berlin-Neukölln, Ringbahnstr. 24, Abt. 19.**

Originalni francoski

ELCAIR VERMOREL

e najboljši RAZPRSEVALEC na svetu

Generalno zastopstvo:

Barzel d. d., Subotica

Zahtevajte cenik!
Dobite ga povsod.

Zdravilišče Rogaška Slatina

Največje in najmoderneje urejeno zdravilišče v kraljevini SHS.

Svetovnoznani zdravilni viri:

„Tempel“

„Styria“

„Donat“

Zdravljenje vseh bolezni želodca in čreves, mehurja, žolčnih kamnov, srca, ledvic in jeter.

Glavna Sezona: 1. maja do 30. septembra
Sezona: 15. junija do 31. avgusta

Cene zmerno. Izven glavne sezone znatni popusti. Svira vojaška godba. Radio. — Največji komfort. Prometne zveze zelo ugodne. — Na železnici izredni popusti. Razpošiljanje mineralne vode. Zahtevajte prospekt!

Ravnateljstvo zdravilišča.